svensk veterinär tidning

8–9 • JUNI • 2016 • VOLYM 68

Säsong för ekvin grässjuka

Foto: Michelangeloop

Läkemedelsbiverkningar hos hund 2015

Att vara ny på den veterinära arbetsmarknaden

MEDIVET

Animal X-ray Solutions

Nordisk Specialist för Veterinär Digital Röntgen

Välj Röntgen med omsorg - Välj Medivet!

Är bra support, funktion och ledande bildkvalitet viktigt för er?

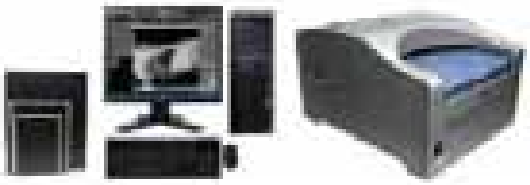

Konica Minolta Sigma
Digital CR framkallare.
1st patient per vecka betalar systemet!

ZooMax Röntgen 32kW
Sommarpriser: spara 25 000:-

Konica Minolta AeroDR
Smart Bärbart DR med unik detektor
Det bästa till bra pris!

Kontakta oss för mer information. Trevlig Sommar 2016!

www.medivet.se · info@medivet.se · +46 (0) 431 244 00 · Medivet Scandinavian AB, Ängelholm, Sverige

SVERIGES
VETERINÄRFÖRBUND
Box 12 709
112 94 STOCKHOLM

BESÖKSADRESS: **Kungsholms Hamnplan 7**

E-POST: *kansli@svf.se*
HEMSIDA: *www.svf.se*
TELEFONTID: Mån–tors 9.00–16.00,
Fre 9.00–15.00,
lunchstängt 11.30–13.00

KANSLI
TELEFON: 08-545 558 20
TELEFAX: 08-545 558 39

Ordförande
MARJA TULLBERG, *leg vet*
TELEFON: 08-545 558 22
MOBIL: 072-748 78 98
E-POST: *ordforande@svf.se*

Kansli- och ekonomichef
PER CARLSSON, *pol mag*
TELEFON: 08-545 558 21
MOBIL: 070-567 12 35
E-POST: *per.carlsson@svf.se*

Förhandlingschef
ANDERS GRANELD, *jur kand*
TELEFON: 08-545 558 26
MOBIL: 070-625 64 44
E-POST: *anders.graneld@svf.se*

Informationschef
JOHAN BECK-FRIIS, *leg vet*
TELEFON: 08-545 558 33
MOBIL: 070-717 73 25
E-POST: *johan.beck-friis@svf.se*

Generalsekreterare SVS
SIMONE HÄUSLER, *leg vet*
TELEFON: 08-545 558 24
MOBIL: 0730-928 113
E-POST: *simone.hausler@svf.se*

Arbetsrättsjurist/förhandlare
JESSICA BERLIN, *jur kand*
TELEFON: 08-545 558 25
MOBIL: 073-540 08 00
E-POST: *jessica.berlin@svf.se*

Redovisningsansvarig
LINDA WIKSTRÖM, *ekonom*
TELEFON: 08-545 558 23
E-POST: *linda.wikstrom@svf.se*

Administratör SVF
KARIN HENRIKSSON
TELEFON: 08-545 558 28
E-POST: *karin.henriksson@svf.se*

Administratör SVS
VASSO NORLUND
TELEFON: 08-545 558 27
E-POST: *vasso.norlund@svf.se*

Ekonomiassistent
CAROLA ERIKSSON
TELEFON: 08-545 558 31
E-POST: *carola.eriksson@svf.se*

Bankgiro: 530-52 22

SVENSK
VETERINÄRTIDNING
se sista sidan

Om kamratanda och modern kommunikation

VAD ÄR KOLLEGIALITET? Inom veterinärkåren verkar en stark grund anläggas redan under studietiden. Både genom VMFs eminenta arbete för att få med alla i gemenskapen och bevaka viktiga studiesociala och utbildningsfrågor, men också genom en vänskaplig och prestigelös atmosfär. Trots att många inom kåren är högpresterande och ambitiösa finns förhållandevis lite konkurrens veterinärer emellan. Den allmänna inställningen verkar vara att vi hjälper och stöttar varandra.

Veterinärförbundet fortsätter arbetet när man kommer ut i yrkeslivet. Vi är ett ”veterinärskyddsorgan”, även om en del av verksamheten ibland berör t ex djurskyddsfrågor. Förbundets engagerade förtroendevalda och duktiga ombudsmän har länge drivit frågor för att förbättra situationen för Sveriges veterinärer, i både stort och smått. Dessutom finns det kollegiala nätverket, där ideellt arbetande förbundsmedlemmar står till förfogande när någon behöver prata om sin situation på arbetet eller i privatlivet.

Ett forum som ytterligare revolutionerat kamratandan och möjlighet till snabb hjälp är de grupper på Facebook som vuxit fram helt av egen kraft och som ersatt det mailburna Vetforum. På FB blandas privatliv, intressefrågor och yrkesliv på ett sätt som saknar motstycke och därmed är många aktiva dagligen. I de olika grupperna diskuteras behandlingar av allt från kor, häst och hund till lamor, leguaner och fisk. Grupperna har geografiskt minskat avstånden mellan de kliniskt verksamma veterinärerna i Sverige. Även på en avlägsen plats finns hjälpen nära. Nästan alltid finns det någon där ute med kunskap som snabbt kommer med svar eller förslag. Många delar frikostigt med sig och imponerande nog verkar många ändå ha i bakhuvudet att man refererar till den vetenskapliga källan för att behålla yrkesetiken.

De senaste åren har även frågor av annan karaktär dykt upp. Diskussioner om löner, arbetstider och arbetsförhållanden, hur gör jag om jag blir anmäld till ansvarsnämnden, hur agerar jag som vittne i en rättegång etc. Engagemanget och hjälpsamheten i dessa frågor har varit imponerande och varmhjärtat. Veterinärförbundets personal och samlade kunskap skulle kunna komplettera, stödja och lyfta dessa frågor ytterligare. Vår ambition har länge varit att finnas med i den naturliga samtalsplattformen men många frågetecken dyker upp. Vem kan ständigt finnas tillgänglig att svara? Hur behåller vi sekretessen i ett forum som tillhör tredje part, osv.

Än så länge har aktiva i förbundet funnits på plats på FB som privatpersoner och kan lyfta frågor vidare till exempelvis förbundsstyrelsen när större aktioner behövs. Men vi vill också finnas med som en naturlig samtalspartner i ett lättillgängligt forum, med förbundet som tydlig avsändare. Det ligger, som man säger på svengelska, ”i pipen”. Håll utkik och tipsa gärna andra kolleger när vi dyker upp. Men viktigast av allt: fortsätt ta hand om varandra i samma fantastiskt goda anda.

MARLENE ARESKOG
ledamot i förbundsstyrelsen

KONGESTIV HJÄRTSVIKT KAN VARA EN UTMANING

NU FINNS UPCARD®

SAVE DOGS FROM DROWNING

NEW

UpCard®

Torasemid

DEN 1:A ORALA DIURETIKAN MED TORASEMID

Användarvänlighet är grundläggande inom kardiologi. UpCard är den första diuretikan med torasemid specifikt utvecklad för hund. En innovation inom veterinärmedicin vid behandling av kongestiv hjärtsvikt.

- Potent verkan
- 1 gång dagligen, smakliga tabletter
- Snabb och synbar effekt

UpCard (tor.asemid 0,25 mg/ 1 mg) tabletter för hund. **Indikationer:** Vid behandling av kronisk kardiell insufficiens, relaterad till kronisk hjärtsvikt (NYHA klass II-IV). **Egenskaper:** Torasemid är ett loopdiuretikum av klassen sulfonylureaderivat. Kontraindikationer: Känslighet mot torasemid, sekundär mot sulfonylureaderivat, hypokalemi eller hypotoni. Känslighet mot sulfonamider. Känslighet mot andra loopdiuretika. Anuria eller mycket begränsad mot anuri. Leversjukdom eller mot hepatisk encephalopati. Torasemid ska användas med försiktighet i fall av diabetes mellitus. Om hundar med andra kronisk njursjukdomar och/eller andra samtidiga sjukdomar som kräver akut behandling ska användning av UpCard endast övervägas efter noga utvärdering av risk/nytta förhållandet. Produktresumé: 04/08/2015. För ytterligare information se: http://www.fass.se. Receptbelagd veterinärmedicin med begränsad. Vetoquinol Scandinavia AB, info.se@vetoquinol.com

vetoquinol

ACHIEVE MORE TOGETHER

ledare M Areskog

Om kamratanda och modern kommunikation 3

reportage S Fredriksson

Ny på arbetsmarknaden
”Säg inte ja och amen till allt” 6

vetenskap – granskad artikel

Litteratursturstudie
Ekvin grässjuka A Bohlin 11

vetenskap

Läkemedelsbiverkningar hos djur 2015, del 3
Biverkningar hos hund rapporterade för vacciner, antiparasitära medel och antibiotika
H Tjälve, P Ekström och A-K Bengtsson 17

Läkemedelsbiverkningar hos djur 2015, del 4
Biverkningar hos hund rapporterade för läkemedel som verkar på olika organsystem
H Tjälve, P Ekström och A-K Bengtsson 23

månadens epiztel 29

vilken är din diagnos?

– Idisslare 32
– Svar 72

allmänt

Fullmäktige 2016
”Centralisera ekonomin, decentralisera besluten”
S Fredriksson 33

Svensk veterinär i Europaparlamentet
Hållbar, lönsam och djurvänlig mjölkproduktion inom EU J Beck-Friis 39

Lotta Berg installerad som professor vid SLU
J Beck-Friis 41

FVFs vårkurs i företagande
Kundservice, stress och kollegialt nätverkande
J Habbe 43

Osäkerhet kring hullskalor H Frisell 45

Utbildning för bättre djurskyddskontroll på slakterier N Arzoomand och C Berg 49

Södra Djursjukhuset expanderar
Nu är korvbandet klippt S Fredriksson 54

förhandlingsnytt 48

veterinärkongressen 2016 58

fackliga frågan

Frågor kring semester F Ritter 67

debatt

Håller länsstyrelsens djurskyddskontroller måttet?
E Lewin 68

FVF informerar

Visstidsanställningar i LAS K Berggren 69

disputationer

Bedömning av bedövningskvalitet på kommersiella slakterier 70

noterat

- WWF lanserar köttguide med antibiotika-bedömning 37
- Effekt av endotoxiner på hästens blodneutrofiler 47
- Förbjuden webbförsäljning av receptbelagda läkemedel 48
- App ger veterinärer råd om antibiotika 53
- Utbrott av kaningulsot på flera platser i landet 71
- Årsmöte för Europas veterinärutbildningar hölls på SLU 74

kongresser & kurser 75

ord från ordföranden

Vi får inte skämmas för att ta betalt M Tullberg 80

kåseri

Ballonger, åsknedslag och hemliga operationer R Espefält 81

Ny på arbetsmarknaden

”Säg inte ja och amen till allt”

Fredrike Ritter råder att ta det lugnt och tänka efter innan man skriver på ett anställningsavtal.

Sommaren är här och många färska veterinärer kommer fyllda av förväntningar att stifta bekantskap med arbetsmarknaden. Hur är det att ta klivet från universitetet ut i verkligheten? Vad ska man tänka på inför det första jobbet? Veterinärtidningen har pratat med tre personer som vet.

TEXT OCH FOTO: SUZANNE FREDRIKSSON

FREDRIKE RITTER är ordförande i Anställda Veterinärers Förening, AVF. Hon är van att svara på frågor, inte minst från dem som, fulla av entusiasm över att få börja arbeta, skrivit på ett anställningsavtal utan att närmare titta på innehållet.

– Det är nog det allra vanligaste misstaget, säger Fredrike och betonar att den som söker ett jobb alltid bör ta det lugnt och fundera igenom vad som står i avtalet. Vid minsta osäkerhet går det bra att konsultera AVF.

– Har man väl skrivit på är det väldigt svårt att få till en ändring senare, säger Fredrike.

VAD SKA MAN se upp med?

– Det som skrivs i avtalet ska vara tydligt och inte innehålla formuleringar som att den anställda ska ”vara beredd att finnas tillgänglig” och liknande. Många har sin första anställning som distriktsveterinär. Då är det sällan problem med anställningsavtalet. Det är heller inte aktuellt med någon löneförhandling då grundlönen är fastslagen och sedan gäller tantiem. Det som är speciellt för distriktsveterinärerna är beredskapen som faller utanför arbetstidslagen. Det

Ida Brandt har skaffat sig arbetslivserfarenhet inom olika områden: inom djursjukvården, på en fäbod och som personlig assistent.

kan innebära väldigt långa arbetspass, men också ett gyllene tillfälle att skaffa sig yrkeserfarenhet, säger Fredrike.

Hur är det på djursjukhus och kliniker?

– Där är det lite knepigare. Dels varierar anställningsvillkoren i olika delar av landet och mellan storstäder och landsbygd. Oavsett arbetsplats ska man försöka att få den av SVF rekommenderade ingångslönen för veterinärer (se www.svf.se), uppmanar Fredrike och tar upp en brännande het fråga:

– Det förekommer att veterinärer erbjuds delade tjänster och utför arbetsuppgifter som egentligen ska göras av djursjukskötare eller djurvårdare. Tänk på att ansvaret för allt arbete du gör inom djursjukvården faller under din yrkeslegitimation som veterinär, påminner Fredrike.

Att vara ny på jobbet innebär också att finna sig tillrätta i nya rutiner.

– Våga fråga om praktiska saker, som hur man gör med matraster och arbetskläder t ex, och ta reda på vem som finns till hands för att stötta dig om det uppstår problem.

– Försök att påverka bokningarna så att du får lite extra tid per patient och journalskrivning i början. Det senare brukar skapa en hel del stress för färska kolleger som är oroliga att missa något och lägger ner massor av tid på att skriva heltäckande journaler.

– Slutligen, var rädd om dig och säg inte ja och amen till allt bara för att du är ny, råder Fredrike.

Ida Brandt går årskurs fem och är 2016 års ordförande i Veterinärmedicinska Föreningen, VMF. Hon tillhör dem som successivt provat på arbetslivet genom att ett sommarlov ha arbetat som djurvårdare på Falu Djursjukhus och två tidigare somrar haft ansvaret för 18 kor på en fäbod i Norge.

– Det var som en resa bakåt i tiden. Jag lärde mig mycket om att läsa kor och hantera mjölk, kommenterar Ida som från början var hästtjej, men nu är helt kofrälst.

Under hela studietiden har hon också arbetat som personlig assistent och kontaktperson, inte enbart som försörjning utan också för att ha ett liv utanför det veterinära. Men snart börjar

Ida vill ägna sig åt djurvälfärd och djurskydd, gärna i något projekt utomlands.

yrkeslivet på allvar för Ida och hennes kamrater.

– Det finns en påtaglig stress och nervositet hos många veterinärstudenter inför klivet ut i arbetslivet. En del är oroliga att inte få något jobb alls, men just den oron tror jag är obefogad, säger Ida.

– Som ny på en arbetsplats vill man visa sig duktig och det är stor risk att man säger ja till allt och tar på sig mer än man orkar. Dessutom är den praktiska erfarenheten inte särskilt stor och det är viktigt att arbetsgivarna är medvetna om det när det gäller tidsplaneringen, säger Ida.

Hur ser dina egna jobbfunderingar ut?

– Just nu är läget att jag inte får tjänstgöra som TF i sommar på grund en kuggad tenta, men jag ska jobba som djurvårdare i Falun som tidigare och så har jag exjobbet att göra klart. Det handlar om attityder inom livsmedelsproduktionen, om vilka värderingar som styr djurhållningen ”högre och lägre stående djur”, och glappet mellan producent och konsument.

– När jag är klar vill jag framför allt arbeta med frågor inom djurskydd och djurvälfärd och gärna skaffa mig erfarenheter utomlands. I ett längre perspektiv kan jag nog se mig själv som länsveterinär eller något åt det hållet, spekulerar Ida.

Hur tänker du kring anställningsvillkor och lön?

– För mig är arbetsplatsen viktigare än lönen, men det innebär inte att jag kommer att acceptera en lön under rekommenderad lägstanivå. Men det är inte främst för min egen skull, avslutar Ida.

En av Idas föregångare på ordförandeposten i VMF är John-Filip Lundin som har hunnit med att prova på arbetslivet i tre år.

– Jag var klar med utbildningen i januari 2014 och hade bara exjobbet kvar. På våren blev jag tillfrågad av fakultetsledningen om jag ville göra en utredning om hur många lärartimmar det går åt per student. Det här tog flera månader i anspråk och exjobbet blev uppskjutet, berättar John-Filip.

Istället blev det sommarjobb som distriktsveterinär.

– Jag kommer från Visby så det föll sig naturligt att börja jobba som dv på Gotland. Det är en fantastisk arbetsplats och jag har haft två sommarvikariat där, men hösten 2014 bestämde jag mig för att göra klart examensarbetet.

Vad handlar det om?

– Serumamyloid A, SAA, som hälsomarkör på delfin, elefant och tapir. Kanske var jag lite överambitiös när jag valde ämne, säger John-

Anställningsvillkoren varierar i olika delar av landet och mellan storstäder och landsbygd.

Filip utan att se speciellt bekymrad ut över den tid det tog att bli klar med studien som gjordes på Kolmårdens Djurpark.

Mitt i vikariesvängen och exjobbet hände något ganska omtumlande i John-Filips yrkesutövning. Han hade helt plötsligt blivit ägare till en klinik och startade Vetopia AB.

– I Storvreta en bit från Uppsala finns en gård som inrymmer flera verksamheter med anknytning till hund, som hunddagis, kursverksamhet med mera. Jag skulle börja hjälpa till där med vaccinationer en kväll i veckan men hann inte börja eftersom kliniken blev till salu. Jag blev erbjuden att ta över lokalen och köpte in merparten av utrustningen från en närliggande klinik som skulle läggas ner. Pusselbitarna föll på plats och jag kunde helt enkelt inte avstå från den här satsningen, berättar John-Filip.

Han var i princip helt oförberedd på denna snabba vändning i inriktning och beskriver målande hur beslutet följdes av sex månader lätt panikångest. Med stöttning av kollegan Johan Lindsjö och en god vän med kunskaper i ekonomi, är tongångarna optimistiska inför framtiden.

– Området kring Uppsala är överetablerat, men det finns en stabil kundkrets lokalt i Storvreta. Hunddagiset är basen, men även gamla kunder till den tidigare klinikägaren är trogna och jag tror t o m att det går att expandera. Jag märker att den personliga kontakten med oss husveterinärer värderas högt, säger John-Filip.

Om han lyckas med företagandet är planen att det ska betala en doktorandtjänst, hans egen, så småningom. Än så länge kan inte företaget försörja honom helt och hållet. John-Filip jobbar regelbundet som dv på Gotland och som timanställd på Livsmedelsverket på Lövsta Kött.

– Jag har haft svårt att bestämma mig för någon speciell inriktning. Nu är givetvis Vetopia huvudsaken, men jag gillar de andra jobben också, kommenterar han.

John-Filip blev invald i VMFs styrelse i årskurs ett och var senare ordförande under den händelserika period då Veterinär- och Husdjurscentrum, VHC, och djuranläggningen i Lövsta tog form. Nu har han valt att åter engagera sig i föreningslivet, nämligen i veterinärförbundets styrelse där valberedningen har nominerat John-Filip som ledamot i årets val.

Om ingenting oförutsett inträffar är du styrelseledamot när denna tidning kommer ut,

John-Filip blev helt plötsligt ägare till en egen klinik, men fyller ut kassan genom att vikariera som distriktsveterinär och på slakteri.

vilka frågor kommer du att ta upp och driva i styrelsen?

– Jag har två huvudspår, nummer ett är ”större engagemang och stöd till de nyutexaminerade veterinärerna”. Jag vill inte använda benämningen unga veterinärer utan nya veterinärer. Det finns bra exempel på hur en sådan stöttning kan gå till inom andra yrkesförbund. Nummer två är ”veterinärförbundet in i 2000-talet” vilket avser en modernare kommunikation med medlemmarna via sociala medier t ex, säger John-Filip.

När det gäller de utpräglat fackliga frågorna vet han vad som rör sig i huvudet på nya veterinärer genom ett årskursforum på Facebook. Där handlar hälften av de fackliga frågorna om lön och den andra hälften om arbetstider och arbetsmiljö. ■

John-Filip vill gärna se ett större engagemang från veterinärförbundets sida när det gäller de nyutexaminerade veterinärerna.

Äntligen en annons som kan löna sig.

Bolån
RÄNTA FRÅN
1,29 %

Du har unika förmåner som medlem i Sveriges Veterinärförbund!

Danske Bank och Sveriges Veterinärförbund har inlett ett långsiktigt samarbete som kommer att ge dig som medlem en hel del exklusiva förmåner.

Du kan t.ex. få:

- Egen personlig rådgivare
- Våra vardagstjänster kostnadsfritt första året
- Bolån från låga 1,29 %*

Vi har fler förmåner som väntar på dig och som vi samlat i Danske Förmånsprogram. Gå in på danskebank.se/sverigesveterinarforbund och upptäck dem idag. Vårt mål är att du når dina.

Läs mer om erbjudandet på danskebank.se/sverigesveterinarforbund

I samarbete med:

Danske Bank

* 3 månader 1,29 %. Effektiv ränta 1,298 %.
Ex 2 Mkr/50 år, totalt 2 647 405 kr

Utsedda till Årets Bank av Privata Affärer 2015

ANNA BOHLIN, leg veterinär*
Handledare: Anna Öhman, leg veterinär, MS, Dipl ACVIM,
Evidensia Specialisthästsjukhuset Helsingborg.

Litteratursturstudie

Ekvin grässjuka

Ekvin grässjuka är en förvärvad neurologisk sjukdom som primärt påverkar hästens tarmsystem, vilket resulterar i generaliserad ileus. Sjukdomen ses främst hos betande hästar och förekommer företrädesvis i den norra delen av Europa. Ingen botande behandling finns och prognosen är i de flesta fall dålig. Trots intensiv forskning är etiologin till sjukdomen ännu inte klarlagd. Ett vaccinationsförsök pågår i Storbritannien och förhoppningen är att profylaktisk behandling kommer att vara möjlig i framtiden.

Artikeln utgör en del av författarens skriftliga arbete för specialistkompetens i sjukdomar hos häst.

Foto: Equine Grass Sickness Fund.

Figur 1. *Studier från Storbritannien visar att risken att utveckla ekvin grässjuka är störst hos yngre hästar som betar under våren eller försommaren.*

granskad artikel

EPIDEMIOLOGI

Som namnet antyder har man visat en stark korrelation mellan ekvin grässjuka (EGS) och bete (4, 48). Studier från Storbritannien är eniga i att risken för att utveckla EGS är störst hos yngre hästar (4, 33, 48, 51) (Figur 1). Den maximala risken har visat sig föreligga vid fyra till fem års ålder (27). Sjukdomen är jämnt fördelad mellan könen (50). I Skottland har man påvisat EGS mer prevalent hos inhemska raser (51), medan ras inte varit en riskfaktor i andra studier (50). Övervikt (4, 7) samt ett större antal hästar på samma mark har påvisats som riskfaktorer för EGS (4).

De flesta fall av EGS ses i april, maj och juni (4, 26, 48, 50), men sjukdomen förekommer året runt (50). Meteorologiska data har undersökts och jämförts med incidensen av EGS i flera studier, utan att ge någon samstämmig bild. Vissa författare har rapporterat torrt väder som en riskfaktor (48) medan andra visat att fler soltimmar och fler frostdagar är associerat med EGS och att en högre medeltemperatur reducerar risken (51).

Tillskott av hö eller hösilage har visat sig minska risken för EGS i vissa studier (27) medan andra inte kunnat påvisa någon skyddande effekt (4, 48). Ändringar i foderstaten eller flytt till nytt bete de senaste 14 dagarna före sjukdomsdebut är en riskfaktor för EGS i flera studier (4, 27, 48). Man har spekulerat i om störningar av tarmfloran kan predisponera för sjukdomen. En studie har visat ett samband mellan avmaskning med ivermectin och ökad risk för EGS (27), en upptäckt som inte kunnat förklaras. Andra riskfaktorer som konstaterats är störningar på marken (exempelvis ombyggnad och dränering) och ökat kväveinnehåll i jorden (26). Författarna spekulerade i om det ökade kväveinnehållet i jorden fick kraftigare betesvall som följd, vilket skulle kunna predisponera för en tarmflorestörning. Mekanisk mockning av hagar har visat sig öka risken för återkommande EGS jämfört med om dessa mockas för hand (33). Plöjning och gödsling har inte noterats som riskfaktorer för EGS (26).

Förekomst av tidigare EGS-fall på betesmarkerna är en faktor som är starkt associerad med ökad risk (26, 48). En större studie baserad på frågeformulär visade att 33 procent av drabbade hagar hade haft minst ett ytterligare fall av sjukdomen (33). I de fall där drabbade hästar gått på bete i grupp löper dock de andra hästarna i den gruppen en mindre risk att drabbas av sjukdomen (48).

KLINIKOPATOLOGISK BILD

Klassiskt har EGS beskrivits som en form av dysautonomi, men nyare studier har visat att även andra delar av nervsys- ➤

temet angrips (15, 46) och sjukdomen klassificeras därför mer korrekt som en polyneuropati som drabbar det centrala, perifera och enteriska nervsystemet (2, 24). Förändringarna har visat sig vara mest utbredda i muköse och submuköse plexus i ileum samt i autonoma ganglier (ggll coeliacum/mesentericum craniale och ggl cervicale craniale) (43), men har påvisats generaliserat i hela tarmsystemet (42). Studier har även visat att antalet av Cajals interstitialceller (ICCs), tarmens pacemakerceller, är signifikant lägre hos hästar som drabbats av EGS (18).

Ekvin grässjuka klassificeras vanligtvis utifrån sjukdomens duration: akut (<48 timmar), subakut (2–7 dagar) eller kronisk (>7 dagar) (19). Klassificeringen korrelerar till viss del med utbredningen av neurogen degeneration och kliniska symtom, men viss överlappning förekommer (8, 12, 19, 42). Studier av kliniska symtom vid EGS har visat en stor variation och att avsaknad av vissa klassiska symtom inte kan utesluta diagnosen (7). En samlad värdering är därför mycket viktig.

KLINISKA SYMTOM

Symtom relaterade till mag- och tarmkanalen är vanligtvis de mest uppenbara och relaterar till degeneration i tarmens nervsystem, vilket ger en generaliserad ileusbild (2, 49). I akuta fall ses ofta magsäcksöverfyllnad, utspänd tunntarm och måttlig förstoppning i kolon (7, 24). I de subakuta fallen, där förloppet är långsammare, ses vanligen en mycket fast sekundär förstoppning i kolon och cekum, ofta med en korrugerad kontur (7, 24). I kroniska fall är tarmsystemet ofta mycket tomt vid rektalundersökning (24). Gemensamt för subakuta och kroniska former är torr, mukusöverdragen träck i rektum samt nedsatta eller obefintliga tarmljud (2, 7, 49). I kroniska fall är neurogen skada främst lokaliserad till distala tunntarmen, medan den är generaliserad i hela tarmsystemet i mer akuta fall (42).

Takykardi (60–120 slag/min) är ett vanligt kliniskt symtom vid EGS (7, 24). Symtomet kan förklaras av degenerativa förändringar i hjärtats parasympatiska innervering (37), men även av ökad mängd cirkulerande katekolaminer (17).

Hästar med EGS har ofta ett nedsatt allmäntillstånd (2, 7). I många fall visar de inga eller milda koliksymtom, vilket kliniskt korrelerar dåligt till rektalfynd och grad av takykardi (2). Störningar i nociceptiva mekanismer perifert, men även i CNS, kan vara förklaringen till detta (2, 15).

Dysfagi till följd av degeneration i kranialnerver (15) eller på grund av esofagal dysfunktion (2, 11) är ett variabelt kliniskt tecken. Hästar som kan svälja ses ofta tugga sitt foder onormalt långsamt (7, 24). Till följd av dysfagi ses anorexi vid alla former av EGS, viktnedgång är dock oftast uppenbar endast i subakuta och kroniska fall (Figur 2). Typiskt för kronisk EGS är ett vinthundsliknande utseende med uppdragen buk (39). Salivering är också relativt vanlig till följd av dysfagi och/eller på grund av ökad produktion av saliv (7, 24) (Figur 3). Fläckvis, eller i akuta fall generaliserad svettning är ett annat kliniskt symtom associerat med EGS. Ofta ses det främst omkring öronbasen, laterala halsen och bogen (7, 24). Symtomet uppkommer sannolikt till följd av minskad sympatisk innervering av svettkörtlar och ökad mängd cirkulerande katekolaminer (39). Muskelfascikulationer, ofta lokaliserade till biceps- och tricepsmuskulatur, är ett annat klassiskt symtom (7, 24, 39), vilket sannolikt härrör från nervdegeneration i CNS (15, 46).

Bilateral ptosis är ett symtom som främst ses i subakuta och kroniska fall (24). Tillståndet beror på bortfall av sympatisk innervering, medan den somatiska innerveringen kvarstår, varvid hästen är fortsatt förmögen att blinka (14).

Ett annat kliniskt symtom, som anses patognomont för EGS av vissa författare, är rihinitis sicca (24). Symtomet ses i vissa subakuta fall men främst vid kronisk EGS, och karakteriseras av torra krustor och avlagringar från nosslemhinnan (24) (Figur 4). Studier har bekräftat omfattande degeneration av nervceller i nasal mukosa i kroniska EGS-fall jämfört med normala hästar och akuta fall av EGS (41). I svåra fall kan förändringarna i näshålan vara så utbredda att hästen har missljud från övre luftvägarna (24).

Mild ataxi, förkortad steglängd och ”base-narrow stance” (Figur 2) ses i vissa fall av EGS och indikerar att nervdegenerationen även drabbar det somatiska nervsystemet (7, 15).

Feber är ett mycket ospecifikt och variabelt kliniskt symtom, som främst ses vid akut EGS (2, 7).

Foto: Equine Grass Sickness Fund.

Figur 2. *Avmagring och ”base-narrow-stance”, att hästen står med alla fyra fötter samlade under buken, hos ett fall av kronisk EGS.*

DIAGNOS

Ekvin grässjuka diagnostiseras ofta genom en samlad värdering av de relativt ospecifika symtomen beskrivna här

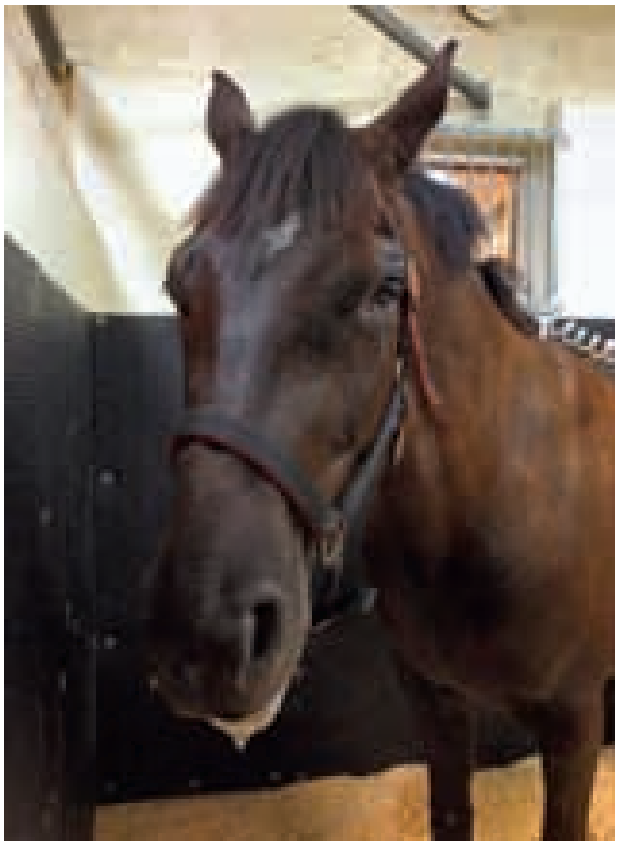

Foto: Anna Bohlin

Figur 3. *Dysfagi hos en häst med subakut EGS. Salivering är relativt vanligt till följd av dysfagi och/eller på grund av ökad produktion av saliv.*

Foto: Equine Grass Sickness Fund.

Figur 4. *Rihinitis sicca anses patognomont för EGS av vissa författare.*

och genom uteslutning av andra möjliga diagnoser, då konfirmerande ickeinvasiva och snabba diagnostiska test saknas.

Blodprov

Hematologiska och biokemiska parametrar är ospecifika och relaterar till skador på tarmen och allmän systemisk påverkan, främst vid akut EGS (7). En inflammatorisk respons har påvisats hos hästar med konfirmerad EGS (1, 7). Serumamyloid A och fibrinogen har visat sig vara signifikant förhöjda vid alla former av EGS jämfört med friska hästar eller hästar med icke-inflammatorisk kolik. Dessa biokemiska ändringar kan dock inte användas för att skilja EGS från inflammatorisk kolik (t ex peritonit och enterit) (1).

Bukpunktat

Milda förändringar kan ses i bukvätskan vid EGS, med ökat proteininnehåll och förhöjt antal leukocyter. Provet kan ha ett diagnostiskt värde i att skilja akut EGS från strangulerande tunntarmslesion (28), eller för att utesluta peritonit som differentialdiagnos (1).

Biopsi

Tunntarmsbiopsi är den enda idag tillgängliga diagnostiska metoden som med säkerhet kan påvisa EGS ante mortem. Biopsi kan tas laparoskopiskt eller i samband med explorativ laparotomi (38). Studier har visat att histopatologi av formalinfixerade 1 x 1 cm full-thickness ileumbiopsier har 100 procents specificitet och sensitivitet för påvisandet av EGS, när de jämförs med gold-standard (histopatologi av ggll coeliacum/mesentericum craniale eller ggl cervicale craniale) (30). Fixeringen av biopsin i formalin är viktig, då exempelvis kryopreservation kan ge falskt positivt resultat (30).

Rektumbiopsi kan påvisa EGS med hög specificitet (100 %) (45) men tyvärr är sensitiviteten för histopatologisk undersökning av rektumbiopsier mycket låg (21 %) (25). Oavsett var i rektum biopsin tas, och oavsett om hästen är normal eller lider av EGS, är antalet neuron variabelt. Det gör att många biopsier saknar tillräckligt antal neuron för att vara diagnostiska (25, 45).

Fenylefrintest

Vid de tillfällen patienten uppvisar bilateral ptosis kan en sannolik diagnos ställas genom ett icke-invasivt fenylefrintest (13, 14). Fenylefrin 0,5 procent droppas i det ena ögat och bedömning av resultatet görs efter ca 20 minuter. Läkemedlet fungerar genom att tillfälligt ersätta bortfallet av sympatisk innervation, varvid ptosis tillfälligt upphör i det behandlade ögat. Graden av ptosis värderas genom bedömning av de övre ögonfransarnas vinkel i förhållande till kornea (13) (Figur 5).

DIFFERENTIALDIAGNOSER

Andra orsaker till kolik är de främsta ➤

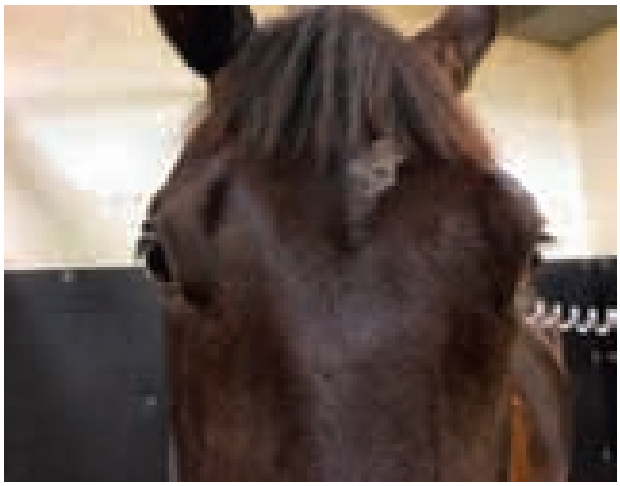

Foto: Anna Bohlin

Figur 5. *Fenylefrintest (vänster öga) efter 20 minuter.*

differentialdiagnoserna vid EGS. Akut EGS kan likna strangulerande tunntarmsobstruktion, ileumförstoppning, främre enterit eller idiopatisk eosinofil enterit (39, 49). Ibland måste explorativ laparotomi företas för att utesluta tänkbara diagnoser (6). Även peritonit och foderstrupsförstoppning nämns som differentialdiagnoser (49).

Andra sjukdomar med neurologisk påverkan, såsom botulism, equine motor neuron disease och atypisk myopati har också rapporterats vara tänkbara differentialdiagnoser (3, 49).

POSTMORTEMUNDERSÖKNING

Makroskopiska förändringar

Vid akut EGS ses vätske- och gasfylld tunntarm och magsäck (36), eventuellt med sekundär inpackning av kolon (2). Linjära ulcerationer i esofagus på grund av refluxesofagit kan förekomma (11). Vid de tillfällen förloppet varit mycket snabbt och hästen hittas död ses ibland magsäcksruptur (36).

Subakuta EGS-fall karakteriseras av kraftig sekundär inpackning av kolon och cekum. Ofta är tarmväggen adherent till innehållet och både innehållet och mukosan har en svartfärgad yta till följd av blodig avlagring från tarmväggen (24, 36, 49).

I kroniska fall är tarmsystemet generellt tomt och utan makroskopiskt synliga förändringar och hästen är ofta uttalat kakektisk (36). Rihinitis sicca, med varierande grad av ulceration och exsudation i nosslemhinnan kan ses makroskopiskt (24) (Figur 4).

Histopatologi

Undersökning av autonoma ganglier, företrädesvis ggll coeliacum/mesentericum craniale samt ggl cervicale craniale anses vara gold-standard för påvisandet av EGS (30). Dessa återfinns vid sidan om binjuren respektive medialt om luftsäcken och är makroskopiskt identifierbara (9). I akuta och subakuta fall har man påvisat 100 procents sensitivitet och specificitet även för ileumbiopsier (30).

Histopatologiskt karakteriseras biopsierna av ett minskat antal neuron, dock med variabel korrelation mellan graden av degeneration, lokalisering av förändringar och allvarlighetsgraden av kliniska symtom (8, 40). Förändringar i neuron karakteriseras av marginering och minskad mängd Nissl-substans (skadade celler) samt degenererade cellkärnor och avsaknad av Nissl-substans (döda celler) (40). Typiskt är avsaknad av specifikt immunsvar i biopsierna (36).

Foto: Equine Grass Sickness Fund.

Figur 6. *Nutritionell support är viktig vid kronisk EGS.*

BEHANDLING OCH PROGNOS

Prognosen för akut och subakut EGS är hopplös och så snart diagnosen är bekräftad bör hästen avlivas (24, 39).

Sammanlagd överlevnad för fall av EGS har rapporterats vara ca fem procent vid ett stort hästsjukhus i England (49). De senaste åren har man dock rapporterat 50–70 procent överlevnad hos utvalda kroniska fall av EGS vid understödjande terapi (6, 50). Terapin består i stort av nutritionell support, smärtlindring, enteral vätska och laxering samt allmän omvårdnad (49) (Figur 6). Hästar som fortsatt har tarmljud, aptit och förmågan att svälja har en större chans att överleva, medan rihinitis sicca är ett negativt prognostiskt fynd (31). En liten studie av fyra överlevande fall av kronisk EGS, där histopatologi företogs post mortem flera år senare, visade att vissa hästar trots kraftig neuronal förlust ändå kan fungera normalt (5). Undersökning av kroniska fall som överlevt har också visat att inte alla neuron med degenerativa förändringar dör och att ICCs kan återhämta sig efter mildare former av EGS (29).

ETIOLOGI

Dysautonomi liknande EGS har påvisats hos en rad andra arter, exempelvis hos hund (16) och katt (23, 34), och man har föreslagit att etiologin kan vara densamma (34, 39). Studier har bekräftat att de förändringar som ses histopatologiskt vid EGS är förenliga med nervceller påverkade av neurotoxin (43).

Det är idag klarlagt att toxinet som ger upphov till EGS kan spridas via retrograd axonal transport. Det är därför sannolikt att upptaget sker lokalt via nervceller i tarmen och därefter sprids vidare (12). Det förklarar också att de mest påtagliga förändringarna ses i anslutning till tarmen. En viss grad av systemisk spridning har dock också föreslagits (40) och tros kunna bidra till skador i CNS.

En rad etiologiska faktorer bidragande till EGS har föreslagits genom åren: *Ranunculus* spp (smörblomma) (32), *Trifolium hybridum* (alsikeklöver) (39), svamp, insekter, virus eller jordburna bakterier (34).

Idag finns starkast evidens för att EGS är en toxicoinfektion orsakad av *Clostridium botulinum* typ C. Redan 1919 misstänkte man att *C botulinum* kunde vara orsak till EGS (39). På 1990-talet blev teorin åter aktuell efter att man påvisat toxin från bakterien och även sett en signifikant ökad förekomst av *C botulinum* typ C i träck från drab-

bade hästar jämfört med kontroll (20). Författarnas teori var att intestinal kolonisering av bakterien kan ge upphov till lokal toxinproduktion, till skillnad från vid botulism där ett preformerat toxin upptas via fodret (20). En tio- till hundrafaldig ökning av anaeroba bakterier, speciellt *Clostridium* spp, har visats hos EGS-fall jämfört med kontroll (10). Man har dock inte kunnat visa att överväxten är orsaken till sjukdomen, då den troligen även kan uppkomma sekundärt till den stas som sjukdomen ger i tarmsystemet (10, 44). Påvisandet av en lägre halt antikroppar (IgG) mot *C botulinum* typ C hos hästar som drabbats av EGS, jämfört med friska hästar som betat tillsammans med EGS-fall, ger en starkare evidens för teorin (20, 27). Man har även visat att det vid akut EGS finns signifikant högre nivåer av IgA riktat mot botulinum neurotoxin typ C och D i jejunum och ileum, jämfört med friska hästar. Detta kan indikera nylig exponering men ett otillräckligt skydd mot sjukdomen (35). I humana studier har man påvisat kraftig selektiv neurotoxicitet hos *C botulinum* neurotoxin C1 (47).

Etiologin vid EGS är troligen multifaktoriell och man har spekulerat i om ändringar i tarmfloran kan predisponera för klostridietillväxt, och därmed för sjukdomen, exempelvis i samband med foderbyte (27). Eftersom *Clostridium* spp är jordbundna kan riskfaktorer som störningar på marken (26) eller mekanisk mockning (33) förklaras genom att de ökar spridningen av bakterien.

Till följd av dessa upptäckter, och mot bakgrund av god preventiv effekt av andra klostridievaccin (tetanus och botulism), pågår ett vaccinationsförsök i Storbritannien mellan 2014 och 2016 (22). Förhoppningen är att denna studie ska bekräfta *C botulinum* typ C som orsak till EGS och ge möjlighet till profylaktisk behandling mot sjukdomen i framtiden.

DISKUSSION

Ekvin grässjuka är en fruktad sjukdom då prognosen är hopplös för akuta och subakuta fall och anses vara tveksam för kroniska fall.

Trots intensiv forskning på området är etiologin och den fullständiga patogenesen för sjukdomen ännu inte klarlagd. Forskning på sjukdomen bedrivs till största delen på kliniska fall, då man i dagsläget inte kan inducera ett naturligt sjukdomsförlopp experimentellt.

I praktiken diagnostiseras EGS ofta baserat på kliniska symtom och genom uteslutning av differentialdiagnoser genom exempelvis blodprov och bukpunktat. Ante mortem kan en säker diagnos bara ställas genom tarmbiopsier (38), vilket är både invasivt och kostsamt. I de fall hästen uppvisar bilateral ptosis är fenylefrintest ett enkelt, minimalt invasivt och ekonomiskt alternativ för att ställa en sannolikhetsdiagnos. Post mortem är biopsitagning för bekräftandet av sjukdomen relativt okomplicerad. Ileum är enkel att identifiera och histopatologisk undersökning från denna del av tarmen har visat sig vara ett bra alternativ till provtagning av de autonoma ganglier som kan vara svårare att lokalisera. Författaren uppmuntrar denna typ av provtagning, då en säkrare diagnostisering kan vara viktig för framtida vaccination av hästar på drabbade marker.

Vid genomgång av beskrivna riskfaktorer för EGS konstateras att ett flertal av dessa, såsom hästens ålder och speciella meteorologiska och jordassocierade förhållanden, är svåra att påverka. Publicerade studier har spekulerat i om en störning av tarmfloran kan predisponera för sjukdomen, varvid försiktig och gradvis introducering av bete och fortsatt tillskott av det hö eller hösilage som hästen tidigare ätit kan reducera risken för sjukdomen. På marker där man tidigare sett fall av EGS kan man välja att inte låta hästar beta, eller välja att inte släppa unga hästar som löper en större risk för sjukdomen. Risken för EGS minskar under sensommaren, varför senare betessläpp också kan vara en möjlig skyddande åtgärd.

Den gamla teorin om *C botulinum* som orsakande agens är åter aktuell, då bakterien i flera studier har isolerats från EGS-fall samtidigt som låga antikroppstitrar har uppvisats hos drabbade hästar jämfört med hos friska. De nervskador som uppstår till följd av EGS är idag och inom den närmaste framtiden sannolikt inte möjliga att bota. Profylaktisk behandling mot sjukdomen, i form av vaccination, är därför mer lovande och ett realistiskt alternativ för att bekämpa sjukdomen i framtiden.

SUMMARY

Equine grass sickness

Equine grass sickness (EGS) is a polyneutropathic disease characterised mainly by dysautonomia. The disease is most prevalent in young grazing horses during spring and early summer. Diagnosis is often based on clinical signs and exclusion of other differential diagnoses, but the current author encourages ileal biopsies from suspected cases for a more certain diagnosis. Aetiology is still uncertain, but a toxicoinfection caused by *Clostridium botulinum* type C is suspected and currently under investigation in the United Kingdom. Hopefully, prophylactic vaccination against the disease will be possible in the future.

Referenser

2. Cottrell DF, McGorum BC & Pearson GT. The neurology and enterology of equine grass sickness: a review of basic mechanisms. Neurogastroenterol Motil, 1999, 11, 79–92.
4. Doxey DL, Gilmour JS & Milne EM. A comparative study of normal equine populations and those with grass sickness (dysautonomia) in eastern Scotland. Equine Vet J, 1991, 23, 365–369.
7. Doxey DL, Milne EM, Gilmour JS et al. Clinical and biochemical features of grass sickness (equine dysautonomia). Equine Vet J, 1991, 23, 360–364.
13. Hahn CN & Mayhew IG. Phenylephrine eyedrops as a diagnostic test in equine grass sickness. Vet Rec, 2000, 147, 603–606.
15. Hahn CN, Mayhew IG & de Lahunta A. Central neuropathology of equine grass sickness. Acta Neuropathol, 2001, 102, 153–159.
22. Ireland J. Focus on: vaccination against equine grass sickness. Vet Rec, 2014, 175, 114–115.
24. Lyle C & Pirie RS. Equine grass sickness. In Pract, 2009, 31, 26–32.
25. Mair TS, Kelley AM & Pearson GR. Comparison of ileal and rectal biopsies in the diagnosis of equine grass sickness. Vet Rec, 2011, 168, 266.
26. McCarthy HE, French NP, Edwards GB et al. Why are certain premises at increased risk of equine grass sickness? A matched case-control study. Equine Vet J, 2004, 36, 130–134.
27. McCarthy HE, French NP, Edwards GB et al. Equine grass sickness is associated with low antibody levels to *Clostridium botulinum*: a matched case-control study. Equine Vet J, 2004, 36, 123–129.

30. Milne EM, Pirie RS, McGorum BC et al. Evaluation of formalin-fixed ileum as the optimum method to diagnose equine dysautonomia (grass sickness) in simulated intestinal biopsies. J Vet Diagn Invest, 2010, 22, 248–252.
33. Newton JR, Hedderson EJ, Adams VJ et al. An epidemiological study of risk factors associated with the recurrence of equine grass sickness (dysautonomia) on previously affected premises. Equine Vet J, 2014, 36, 105–112.
35. Nunn FG, Pirie RS, McGorum B et al. Preliminary study of mucosal IgA in the equine small intestine: specific IgA in cases of acute grass sickness and controls. Equine Vet J, 2007, 39, 457–460.
36. Obel A. Studies on grass disease: the morphological picture with special reference to the vegetative nervous system. J Comp Pathol, 1955, 65, 334–346.
39. Pirie RS, Jago RC & Hudson NP. Equine grass sickness. Equine Vet J, 2004, 46, 545–553.
40. Pogson DM, Doxey DL, Gilmour JS et al. Autonomic neuron degeneration in equine dysautonomia (grass sickness). J Comp Pathol, 1992, 107, 271–283.
42. Scholes SFE, Vaillant C, Peacock P et al. Enteric neuropathy in horses with grass sickness. Vet Rec, 1993, 32, 647–651.
48. Wood JLN, Milne EM & Doxey DL. A case-control study of grass sickness (equine dysautonomia) in the United Kingdom. Vet J, 1998, 156, 7–14.
49. Wylie CE & Proudman CJ. Equine grass sickness: epidemiology, diagnosis, and global distribution. Vet Clin North Am Equine Pract, 2009, 25, 381–399.
50. Wylie CE, Proudman CJ, McGorum BC et al. A nationwide surveillance scheme for equine grass sickness in Great Britain: results for the period 2000–2009. Equine Vet J, 2011, 43, 571–579.

En fullständig referenslista (51 referenser) kan fås från författaren.

***ANNA BOHLIN,** leg veterinär, Evidensia Specialisthästsjukhuset Helsingborg, Bergavägen 3, 254 66 Helsingborg.

Nominera kandidater

till SVFs fullmäktige 2017–2020

Sveriges Veterinärförbunds medlemmar direktväljer ledamöter till förbundets fullmäktige.

Valet avser 15 ledamöter samt ersättare och sker senare under hösten 2016. Namnen på kandidaterna som nomineras ska vara förbundskansliet tillhanda *senast den 31 augusti 2016.*

Nominering – hur gör man?

Alla förbundsmedlemmar som är röstberättigade kan nominera kandidater till fullmäktige och är också valbara. Mandatperioden gällande detta val kommer att vara fyra år (2017–2020) med tillträde den 1 januari 2017.

Nominering ska vara skriftlig (kan ske via e-post kansli@svf.se) och innehålla följande uppgifter för att vara giltig:

– Namn på den nominerade kandidaten, personnummer och kontakt- och adressuppgifter.
– Skriftlig (gärna via e-post kansli@svf.se) bekräftelse av den som nominerats att hon/han accepterar att kandidera till fullmäktige för den gällande mandatperioden (2017–2020).
– Kontaktadresser till den person som står bakom nomineringen.

En särskild nomineringsblankett finns på veterinärförbundets hemsida www.svf.se, *Förbundet/Blanketter/Övriga blanketter.* Den går även att beställa via e-post kansli@svf.se, alternativt genom att ringa 08-545 558 20.

Nuvarande fullmäktigeledamöter kan nomineras för omval om de accepterar det. En lista på nuvarande fullmäktiges ledamöter finns på den lösenordsskyddade delen på förbundets hemsida www.svf.se, under fliken *Förbundet* och *Fullmäktige*. Medlemmar kan även få den informationen från förbundskansliet, kansli@svf.se eller 08-545 558 20.

Ytterligare frågor kring nomineringsprocessen besvaras av SVFs kansli via kansli@svf.se.

HANS TJÄLVE, leg veterinär, VMD, seniorprofessor,
PETER EKSTRÖM, leg veterinär, klinisk utredare veterinärmedicin och
ANNA-KARIN BENGTSSON, leg sjuksköterska, biverkningshandläggare*

Läkemedelsbiverkningar hos djur 2015, del 3

Biverkningar hos hund rapporterade för vacciner, antiparasitära medel och antibiotika

I en serie artiklar i Svensk Veterinärtidning redogörs för de biverkningar hos djur som rapporterats till Läkemedelsverket under 2015. Två av dessa artiklar rör biverkningar hos hund. I föreliggande artikel beskrivs de biverkningar som rapporterats hos hund för vacciner, antiparasitära medel och antibiotika. I nästa artikel kommer biverkningar hos hund som rapporterats för övriga läkemedel att beskrivas.

Foto: BeronB

Figur 1. *Under 2015 anmäldes 277 rapporter rörande biverkningar hos hund varav 81 rapporter handlade om vaccinationsbiverkningar.*

VACCINER

Under 2015 anmäldes till Läkemedelsverket 277 rapporter rörande biverkningar hos hund varav 81 rapporter om vaccinationsbiverkningar (Figur 1). De basvacciner som finns för hund inkluderar vacciner mot valpsjuka, smittsam leverinflammation (HCC) och parvovirusinfektion. Till detta kommer vacciner mot kennelhosta (vaccin som innehåller hundparainfluensavirus och *Bordetella bronchiseptica*), rabies, borrelios, herpesvirusinfektion, leptospiros och leishmania. I Tabell 1 ges en översikt av de rapporterade vaccinationsbiverkningarna. Nobivac KC vet ges intranasalt medan alla andra vacciner ges subkutant.

Biverkningarna som rapporterades för Nobivac KC vet var i de flesta fallen nysningar, snörvlingar och hosta (Tabell 1). Biverkningarna var som regel relativt lindriga, men i några fall var symtomen allvarligare och biverkningsförloppen utdragna. Det anges i produktresumén för Nobivac KC vet att biverkningar från de övre luftvägarna i form av hosta, nysningar och rosslingar, kan förekomma. Liksom tidigare år har biverkningar för Nobivac KC vet under 2015 års rapportering anmälts enbart för vuxna hundar (medelåldern var 6,1 år), vilket kan antas bero på att det huvudsakligen är vuxna hundar som ges detta vaccin. Biverkningsincidensen var 1,6 rapporter per 1 000 sålda vaccindoser, vilket är inom frekvenskategorin ”mindre vanliga biverkningar”.

Svullnad på injektionsplatsen

För Trilyme, som är ett vaccin mot borrelios, finns under året fem biverkningsrapporter om lokala reaktioner på injektionsplatserna. Reaktionerna beskrivs som svullnader som uppkom från några dagar upp till cirka fyra veckor efter vaccinationerna. Hos fyra av hundarna var svullnaderna ett par centimeter i diameter och hos en hund var svullnaden cirka 7 x 30 cm. Svullnaderna var inte ömma och tycktes inte nämnvärt besvära hundarna. Det är troligen fråga om pannikuliter, dvs inflammationer i den subkutana fettvävnaden. Det anges i produktresumén för Trilyme att det på injektionsställena i mycket ovanliga fall kan förekomma svullnader på upp till 15 cm i diameter. Biverkningsincidensen var två rapporter per 1 000 sålda vaccindoser, vilket är inom frekvenskategorin ”mindre vanliga biverkningar”.

Anafylaktiska reaktioner

När det gäller de övriga vaccinerna (Nobivac DHPPi vet, Nobivac Pi vet, Nobivac Rabies vet, Nobivac DHP live ➤

vet, Eurican DHPPI2 vet, Rabisin vet och CaniLeish) reagerade de flesta hundarna med överkänslighetsreaktioner (anafylaktiska reaktioner). De vanligaste symtomen var att djuren en kort tid efter vaccinationerna (cirka 15 minuter till 1,5 timme) svullnade upp kring nosen och runt ögonen. Ibland sågs även blekhet, klåda, urtikaria, kräkningar och diarré. I flera fall sågs akuta reaktioner med bleka slemhinnor och nedsatt medvetande (anafylaktisk chock). Ett par hundar reagerade med tecken på artrit. I ett par fall sågs lokala reaktioner på injektionsplatserna. I många fall fick hundarna kortison och vid akuta reaktioner även intravenös vätsketillförsel.

De anafylaktiska reaktionerna framkallas av att antigenet (dvs någon vaccinkomponent) interagerar med IgE-antikroppar bundna till mastceller och basofila granulocyter. Detta leder till en degranulering av cellerna med frisättning av histamin och andra vasoaktiva aminer, som i sin tur initierar produktion av inflammatoriska mediatorer och cytokiner. Hos hund ses reaktioner främst i huden (angioödem). Den allvarligaste effekten är en anafylaktisk chock, som karakteriseras av en vaskulär kollaps med symtom såsom takykardi, sänkt blodtryck, bleka slemhinnor och svag puls.

En hund (bearded collie), som vaccinerades med Nobivac Rabies vet och Nobivac Pi vet, visade cirka en månad efter vaccinationen tecken på ömhet och obehag när man tog den på tassarna (Figur 2). Hunden behandlades med

Tabell 1. Översikt av vaccinationsbiverkningar hos hund 2015.

Preparat	Antal rapporter	Incidens	Symtom
Nobivac DHPPi vet	41	2,9 rapporter/ 10 000 sålda vaccindoser	Hos de flesta hundarna sågs från ca 30 minuter till 2–5 timmar efter vaccinationerna svullnad i huvudet och i en del fall andra delar av kroppen samt nedsatt allmäntillstånd. Hos en del hundar sågs även urtikaria, klåda och kräkningar. I fem fall reagerade hundarna 1–10 minuter efter vaccinationerna med trötthet/kollaps, bleka slemhinnor, svullnad i huvudet och kräkningar (anafylaktisk chock). Hos två hundar sågs ömhet i lederna (polyartrit). Hos en hund sågs 4 veckor efter vaccinationen korneaödem i båda ögonen (”blue eye”).
Nobivac Pi vet	5	1,3 rapporter/ 10 000 sålda vaccindoser	En hund kollapsade efter cirka 20 minuter med svag puls och bradykardi och den fick senare en ansvällning runt ögonen. En hund fick frenetisk klåda i huvudet. En hund blev snuvig. En hund verkade ha ont i kroppen. En hund fick en hård oöm ansvällning i nacken.
Nobivac Rabies vet	3	1,5 rapporter/ 10 000 sålda vaccindoser	En hund blev omedelbart efter injektionen apatisk och okontaktbar, men återhämtade sig sedan snabbt. Hos en hund sågs en irritation på injektionsstället och ulcerationer på delar av kroppen. En hund reagerade med angioödem.
Nobivac DHPPi vet + Nobivac Rabies vet	2	-	En hund blev 20 minuter efter vaccinationen svullen i ansiktet. Hos en hund sågs diarré och kräkningar dagen efter vaccinationen.
Nobivac Pi vet + Nobivac Rabies vet	2	-	Hos en hund sågs cirka en månad efter vaccinationen klokapselavlossning på flera klor på alla tassarna. En hund blev svullen i ansiktet efter någon timme.
Nobivac Parvo live vet	2	3,4 rapporter/ 10 000 sålda vaccindoser	En hund reagerade cirka tio minuter efter vaccinationen med trötthet, bleka slemhinnor, takykardi och kräkningar (anafylaktisk chock). Hos en hund sågs svullnad och kraftig klåda i huvudet.
Eurican DHPPI2 vet	3	1,3 rapporter/ 10 000 sålda vaccindoser	Hos två hundar sågs anafylaxi/kollaps med bleka slemhinnor och de kissade/bajsade på sig. De återhämtade sig sedan snabbt. En hund svullnade kraftigt i ansiktet.
Eurican DHPPI2 vet + Nobivac KC vet	1	-	Hunden kräktes fem minuter efter vaccinationen. Därefter inga fler reaktioner.
Rabisin vet	1	-	Cirka två timmar efter vaccinationen blev hunden stel och stapplande, den kunde inte gå i trappor och den skrek när man tog i den.
CaniLeish	1	-	Hunden fick intensiva kräkningar cirka 45 minuter efter vaccinationen.
Nobivac KC vet	15	1,6 rapporter/ 1 000 sålda vaccindoser	Hos de flesta hundarna sågs nysningar, snörvlingar och hosta av varierande allvarlighetsgrad. En hund blev trött och fick hög feber under ett par dagar. En hund verkade dagen efter vaccinationen ha nedsatt hörsel.
Trilyme	5	2 rapporter/ 1 000 sålda vaccindoser	Hos alla hundar sågs på injektionsställena i nacken svullnader av varierande storlek.

antibiotika men tillståndet förbättrades inte och ett par veckor senare sågs klokapselavlossning på flera klor på samtliga tassar. Histopatologi på biopsier från klo och klofals visade som huvudsaklig förändring en perivaskulär till diffus lymfoplasmacytär inflammation i dermis. Det angavs att inflammationen inte var av den typ som ses vid symmetrisk lupoid onykodystrofi (SLO), dvs en interfacedermatit med degeneration och apoptos i basalcellerna i epidermis och ett inflammatoriskt infiltrat bestående av lymfocyter och plasmaceller som formar ett band parallellt med basalmembranet (så kallade likenoida infiltrat) (4). Patogenesen vid klokapselavlossning är inte klarlagd i detalj, men det är troligt att det finns olika orsaker och åtminstone i en del fall kan sjukdomen vara immunologiskt betingad. Hos den aktuella hunden är en immun-allergisk reaktion till följd av vaccinationen en möjlig orsak. Dock är klokapselavlossning relativt vanligt förekommande hos bearded collie och sambandet bedöms därför som osäkert.

Foto: Filippina

Figur 2. *En bearded collie som vaccinerades med Nobivac Rabies vet och Nobivac Pi vet, visade cirka en månad efter vaccinationen tecken på ömhet och obehag när man tog den på tassarna.*

Blue eye

En hund (schäfer) som vaccinerades med Nobivac DHPPi vet blev cirka fyra veckor efter vaccinationen hastigt gråblå i båda ögonen. En dag senare var ögonen i stort sett helt vit-blå. Hunden blev även ljusskygg, knep med ögonen och tårarna rann och det gick inte att urskilja pupillerna. En viss syn fanns dock kvar eftersom hunden inte gick in i saker. Dagen därpå var ögonen bättre och hunden var inte lika besvärad. Vid ögoninspektion sågs normalstora pupiller som svarade bra på ljusstimuli, disighet i kornea bilateralt, hyperemiska konjunktivor och ett klart seröst ögonsekret. Hunden fick Isopto-Maxidex ögondroppar och Prednisolon tabletter. Två dagar senare var ögonen i stort sett helt bra – bara ett svagt ödem kunde ses i korneakanterna.

Det är välkänt att hundar som insjuknar i infektiös hepatit (HCC), som orsakas av CAV-1 (canine adenovirus type 1), cirka en till tre veckor efter det akuta kliniska förloppet kan få en inflammation i kornea och i främre uvea (iris och corpus ciliare). Som en följd erhålls ett korneaödem som kliniskt benämns ”blue eye” på grund av att ögat blir ogenomskinligt och blått. Symtomen framkallas troligen av virusantikroppar som bildar immunkomplex som deponeras i ögat. Blue eye-symtomen kommer snabbt och går som regel över inom några dagar utan att hunden får kvarstående besvär. De vacciner mot HCC som användes för ett antal år sedan innehöll levande försvagat CAV-1 och då sågs som en biverkan hundar med blue eye. I Nobivac DHPPi vet, liksom i andra nu förekommande hundvacciner där det ingår en HCC-antigenkomponent, finns levande försvagat CAV-2 (canine adenovirus type 2), som ger korsimmunitet mot CAV-1. Det är mycket ovanligt att försvagat CAV-2 ger upphov till blue eye (1). I det här aktuella fallet är det dock troligt att det finns ett samband.

Statistiska samband

Det framgår av Tabell 1 att incidensen biverkningar, uttryckt som antalet rapporter per 10 000 sålda vaccindoser, är som följer: för Nobivac DHPPi vet 2,9, för Nobivac Pi vet 1,3, för Nobivac Rabies vet 1,5, för Nobivac DHP live vet 3,4 och för Eurican DHPPI2 vet 1,3.

Man brukar dela in biverkningar utifrån frekvens i fem grupper: mycket vanliga >1/10, vanliga 1/10–1/100, mindre vanliga 1/100–1/1 000, ovanliga 1/1 000–1/10 000 och mycket ovanliga <1/10 000. Det innebär att biverkningsincidensen för dessa vacciner finns inom frekvenskategorin ”ovanliga biverkningar”.

Det finns för de här angivna vaccinerna ett brett spektrum av hundraser med i rapporteringen och oftast är det bara en rapport för respektive ras. De hundraser för vilka biverkningar rapporterats hos två eller flera hundar är: chihuahua – nio rapporter (Figur 3), mops och tibetansk spaniel – tre rapporter vardera, samt korthårig dvärgtax och bearded collie – två rapporter vardera. För blandrashundar finns tolv rapporter, däribland en chihuahua/pomerian och en chihuahua/chinese crested dog powder puff. Sammanställningen visar att det finns en överrepresentation för små hundraser och detta har även varit fallet för tidigare års rapporteringar i Sverige. Undersökningar från andra länder, t ex England och USA, visar även klart att låg kroppsvikt är en predisponerande faktor för vaccinationsbiverkningar (2, 5). Det kan dessutom finnas en genetisk predisposition hos en del hundraser, såsom chihuahua.

När det gäller hundarnas ålder erhölls ➤

FIGUR 3. *Den hundras för vilken vaccinationsbiverkningar rapporterats flest gånger under 2015 är chihuahua med nio rapporter.*

FOTO: WERWIN15

de flesta rapporterna för valpar upp till ca tre månaders ålder följt av ett år gamla hundar. Detta kan relateras till de vaccinationsprogram som tillämpas för hund, med grundvaccineringar vid tolv veckors och eventuellt även vid åtta veckors ålder samt vid ett års ålder. Biverkningsrapporterna rörde ungefär lika många tikar som hanhundar.

ANTIPARASITÄRA MEDEL

Bravecto

Det finns 46 rapporter för hundar som behandlats med Bravecto tuggtabletter. Den aktiva substansen i Bravecto är fluralaner, som tillhör substansgruppen isoxazoliner, som är systemiskt verkande medel mot loppor och fästingar. Fluralaner verkar som en antagonist till GABA- och glutamatreglerade kloridjonkanaler i parasiternas neuron, medan mammala GABA-reglerade kloridjonkalaler inte påverkas (3). I de flesta rapporterna meddelas att hundarna reagerat med diarré, som kunde vara vattnig eller slemmig och i något fall blodig, samt inappetens och kräkningar, som kunde vara intensiva. Symtomen kom oftast kort tid efter tillförseln (från cirka 15 minuter till ett dygn) men ibland efter en längre tidsperiod (upp till cirka en vecka) och de varade som regel ett par dagar, varefter hundarna återhämtade sig.

Det finns ett par rapporter där hundar som fått Bravecto reagerat med hudbiverkningar. Hos en hund (soft coated wheaten retriever) sågs dagen efter tablettgivan, utmed hela ryggen och på kinderna, en akut follikulit med knutor. Dessa hade först på toppen knappnålshuvudstora varkulor, som sedan övergick till krustor. De kliade inte och de försvann inom ett par veckor. Hos en hund (Nova Scotia duck tolling retriever) sågs en till två dagar efter tablettgivan kraftig klåda och småfläckiga utslag på bröst, armhålor och ljumskar. Hunden fick Prednisolon och hudaffektionerna försvann inom en vecka. Hos en hund rapporterades klåda, eksem och sårskorpor under en vecka efter tablettgivan.

Några andra exempel på beskrivningar av biverkningar som rapporterats hos hundar som fått Bravecto är: ”Hunden blev stel och smärtpåverkad efter 24 timmar”, ”Efter tio timmar visade hunden stark rädsla och gömde sig”, ”Efter fyra dygn sågs muskeldarrningar och mental frånvaro. Hunden återhämtade sig efter en vecka”, ”Efter en till två dagar sågs salivering och sekret från nosen”, ”Hunden blev trött och apatisk efter två till tre dagar, inga andra symtom”, ”Hunden var trött under tre veckor”, ”Hunden var trött och dämpad dagen därpå, lever- och njurvärdena var ua och det gällde även vita blodkroppar och differentialräkning”.

Det anges i produktresumén för Bravecto att det kan förekomma milda och övergående gastrointestinala reaktioner såsom diarré, kräkning, aptitlöshet och dreglande. Baserat på försäljningsstatistiken för Bravecto beräknades incidensen till 3,6 biverkningsrapporter per 10 000 sålda tabletter. Det innebär att biverkningsincidensen finns inom frekvenskategorin ”ovanliga biverkningar”.

Det finns två biverkningsrapporter för NEXGARD tabletter där den aktiva substansen är afoxalaner, som liksom fluralaner (som finns i Bravecto) tillhör substansgruppen isoxaliner. En hund svullnade upp i vänstra ansiktshalvan cirka fyra timmar efter tablettgivan. Allmäntillståndet var opåverkat och hunden var återställd dagen därpå. En annan hund som fick en NEXGARD-tablett på kvällen fick efter cirka fyra timmar intensiv klåda över hela kroppen. Klådan avtog på morgonen.

Pyretroider

Det finns 22 biverkningsrapporter för hundar som har fått pyretroider, som är aktiva mot artropoder (Figur 4). Elva av rapporterna rör hundar som reagerat på Scalibor vet halsband, som innehåller pyretroiden deltametrin som aktiv substans. I tre rapporter meddelas att hundarna reagerat med tecken på neurologiska symtom såsom oro, skrämd blick, ataxi, skakningar och kramper. Symtomen upphörde inom något dygn efter att halsbanden tagits av. I fyra rapporter

FOTO: LAMIOT

FIGUR 4. *Det finns 22 biverkningsrapporter för hundar som har fått pyretroider för att förebygga angrepp av artropoder såsom fästingen* Ixodus ricinus *(bilden).*

meddelas att hundarna fått lokala reaktioner på halsen (svullnad, rodnad, eksem, klåda) på platsen för Scalibor-halsbandet. Hos två hundar sågs diarréer dagen efter att de fått Scalibor-halsband. En hund (irländsk setter) blev successivt trött och orkeslös under cirka 2,5 månader efter att den fått ett Scalibor-halsband. Då halsbandet togs av blev hunden inom ett par dagar sitt vanliga jag, dvs ”superpigg”. Hos en hund sågs dagen efter att den fått ett Scalibor-halsband en förändring i höger öga som hade liten pupill, hängande övre och undre ögonlock och ett framdraget tredje ögonlock. Halsbandet togs av och ögat blev bättre.

Tio rapporter rör Seresto vet halsband som innehåller pyretroiden flumetrin och även imidakloprid som aktiva komponenter. Hos tre av hundarna rapporterades neurologiska biverkningar såsom vinglighet, skakighet och kramper. Tre hundar fick lokala reaktioner på platsen för halsbandet (alopeci, klåda, eksem). Andra biverkningar var diarré, klåda i ansiktet och irriterade ögon samt letargi, kräkning och feber. En hund som fick Exspot vet spot-on (permetrin) fick på applikationsstället i nacken en lokal reaktion i form av alopeci och erytem.

Pyretroiderna verkar hos artropoder genom att öppna spänningsberoende natriumjonkanaler i nerver, vilket leder till neuronal membrandepolarisation. Det är troligt att de hundar som har fått neurologiska biverkningar har fått en så stor hudabsorption av pyretroiderna att systemeffekter erhölls. Mekanismerna för dessa effekter kan vara liknande dem som föreligger hos artropoderna. Hudlesionerna kan antas ha en allergisk genes. Imidakloprid (som förutom flumetrin finns i Seresto vet) har en affinitet för specifika kolinerga nikotinreceptorer som finns hos parasiter men saknas hos däggdjur, hos vilka substansen har en mycket god säkerhetsmarginal.

Makrocykliska laktoner

Det finns nio biverkningsrapporter för hundar som fått preparat som innehåller makrocykliska laktoner, som är verksamma både mot rundmaskar (nematoder) och mot ektoparasiter (artropoder) och därför kallas endektocider. Fem av rapporterna rör biverkningar hos hundar som behandlats med Stronghold spot-on (selamektin).

En hund blev fyra till fem timmar efter Stronghold-applikationen dämpad, vinglade och hade svårt att belasta frambenen. Symtomen försvann efter 30–45 minuter. En annan hund blev två dagar efter Stronghold-behandling vinglig, tappade bakdelen, kräktes och fick diarré. Dag tre var symtomen värre och hunden kunde inte resa sig själv. Hunden blev sedan successivt bättre och den var återställd sju dagar efter symtomdebuten. En hund som fick Stronghold blev efter någon dag håglös, kräktes och fick diarré och feber. En hund fick under tio minuter efter Stronghold-applikationen kramper, som sedan försvann utan behandling. Hos en hund sågs en vecka efter Stronghold-applikationen knölar och sårskorpor på nosryggen, hjässan och öronens periferi, småsår och rodnad runt ögonen samt alopeci och erytem i armhålor och dorsalt på baktassarna. Hunden fick antibiotika och blev bättre efter ett par dagar.

Det finns två rapporter för Advocate spot-on (moxidektin + imidakloprid). En av dessa hundar fick efter två dagar svullnad i käkvinkeln och generell urtikaria. Hunden fick prednisolon och blev då bättre. En annan hund blev vinglig och saliverade under två dagar efter Advocate-applikationen.

En rapport för Milbemax vet för små hundar och valpar (milbemycin + prazikvantel) rör en västgötaspets (12 veckor) som cirka två timmar efter tablettgivan blev orolig och började kräkas. En hund fick ett krampanfall några timmar efter en injektion av Dectomax (doramektin).

Selamektin, moxidektin, milbemycin och doramektin är makrocykliska laktoner och verkar som agonister till glutamatreglerade inhibitoriska kloridjonkanaler i nerver hos parasiterna (6). Hos däggdjur begränsar blod-hjärnbarriären upptaget av de makrocykliska laktonerna i CNS (Figur 5). I de fall där hundar reagerar med neuronala symtom antar man att det har tagits upp så mycket av substanserna över blod-hjärnbarriären att detta framkallat en agonistisk effekt på de inhibitoriska GABA-reglerade kloridjonkanaler som finns i hjärnan hos däggdjur. Prazikvantel (som förutom milbemycin ingår i Milbemax vet) är huvudsakligen verksamt mot bandmask. Prazikvantel ändrar kalciumpermeabiliteten över parasiternas tegment och har generellt en låg toxicitet hos däggdjur.

Fipronil

Fyra rapporter rör Frontline vet spot-on (fipronil). Fipronil verkar, liksom fluralaner, hos artropoder som en antagonist till specifika GABA- och glutamatreglerade kloridjonkanaler i parasiternas neuron (3). En hund som fick Frontline vet reagerade med kräkningar och diarré, som blev blodig. Den skrevs in på klinik och fick understödjande behandling. En hund som fick Fronline vet reagerade med kraftig klåda och svullnad runt ➤

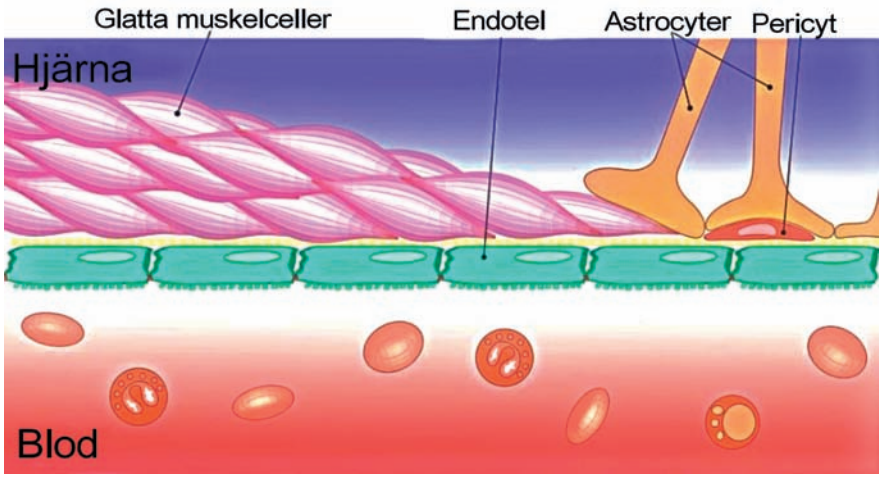

FIGUR 5. *Hos däggdjur begränsar blod-hjärnbarriären upptaget av de makrocykliska laktonerna i CNS men ibland kan allt för mycket av dessa molekyler passera barriären. Illustration: modifierad efter Armin Kübelbeck.*

➤ ögonen. En hund rapporterades bli vinglig 2,5 veckor efter att ha fått Frontline vet. I en rapport meddelas att valparna till en diande tik fick tecken på magsmärtor efter att tiken fått Frontline vet.

Övriga antiparasitära medel

En hund som vid två olika tillfällen behandlades med Drontal Comp Forte vet (febantel + pyrantel + prazikvantel, tabletter) reagerade båda gångerna efter några timmar med kraftiga kräkningar. En annan hund som fick Drontal Comp Forte vet fick cirka tolv timmar efter behandlingen ett krampanfall. I en rapport meddelas att alla sju valparna i en valpkull som tre dagar i rad avmaskades med Axilur vet granulat (fenbendazol) dagen efter den sista behandlingen fick kräkningar och diarré. De mådde lite bättre dagen efter.

ANTIBIOTIKA

I en rapport meddelas att en hund som fick Synulox vet tabletter (amoxicillin) fick klåda på kroppen med början det andra behandlingsdygnet. I två rapporter meddelas att sex hundar som i ett forskningsprojekt fick injektioner av Engemycin vet (oxytetracyklin) efter 30 minuter till en timme blev oroliga och fick svullnader/ödem i ansiktet och hos två hundar även på frambenen. Hundarna fick dexametason varvid reaktionerna gick över.

SUMMARY

Adverse reactions to veterinary drugs reported in Sweden during 2015, part 3

A series of articles in Svensk Veterinärtidning describe the adverse drug reactions in animals reported to the Swedish Medical Products Agency during 2015. Two of these articles concern adverse drug reactions reported in dogs: The present article deals with vaccines, antiparasitic agents and atibiotics, the other deals with drugs acting on different organ systems. The number of reports received for vaccines and the incidence of the adverse reactions are shown in Table 1.

For Nobivac KC vet most negative effects were due to rhinitis. For Trilyme local swellings were seen on the sites of the injections. For the other vaccines most reactions were due to allergies. Most vaccine reactions were seen in dogs with a low body weight. Dogs up to three months of age and one-year-old dogs were the age groups for which most reports were obtained. For antiparasitic agents 46 reports concern Bravecto (fluralaner), which is a recently introduced systemically acting agent against ectoparasites. In most instances the dogs showed diarrhoea and vomiting. The incidence of the adverse reactions was 3.6 reports per 10 000 sold Bravecto-tablets. Pyrethroids, macrocyclic lactones and fipronil are other ectoparasiticidic agents for which several reports were received. For antibiotics there were only a few reports – one report for amoxicillin and two reports for oxytetracycline.

Referenser

1. Dubielzig RR, Ketring KL, McLellan GJ & Albert DM. Diseases of the cornea and sclera. In: Veterinary Ocular Pathology – A Comparative Review. Saunders LTD, Elsevier, 2010, 229.
2. Gaskell R, Gettinby G, Graham S & Skilton D. Veterinary products committee report on feline and canine vaccination. Final Report. Defra Publications, UK, 2001.
3. Gassel M, Wolf C, Noack S, Williams H & Ilg T. The novel isoxaline ectoparasiticide fluralaner: Selective inhibition of arthropod γ-aminobutyric acid- and L-glutamate-gated chloride channels and insecticidal/acaricidal activity. Insect Biochem Mol Biol, 2014, 45, 111–124.
4. Helsmo L. Symmetrisk lupoid onykodystrofi hos hund – en litteraturstudie. Svensk VetTidn, 2015, 67, 3, 11–17.
5. Moore G, Guptill LF, Ward MP, Glickman NW, Faunt KK, Lewis HB & Glickman LT. Adverse events diagnosed within three days of vaccine administration in dogs. J Am Vet Med Assoc, 2005, 227, 1102–1108.
6. Wolstenholme AJ. Glutamate-gated chloride channels. J Biol Chem, 2012, 287, 4032–4038.

***HANS TJÄLVE,** leg veterinär, VMD, seniorprofessor, Enheten för Läkemedelssäkerhet, Läkemedelsverket, Box 26, 751 03 Uppsala.
PETER EKSTRÖM, leg veterinär, klinisk utredare veterinärmedicin, Enheten för Läkemedelssäkerhet, Läkemedelsverket, Box 26, 751 03 Uppsala.
ANNA-KARIN BENGTSSON, leg sjuksköterska, biverkningshandläggare, Enheten för Läkemedelssäkerhet, Läkemedelsverket, Box 26, 751 03 Uppsala.

SVENSKA SÄLLSKAPET FÖR VETERINÄR OFTALMOLOGI
SWEDISH SOCIETY OF VETERINARY OPHTHALMOLOGY

SSVO och Ögonpanelen

inbjuder till möten och föreläsningar

25–27 augusti 2016 i Bergen, Norge

25 augusti 2016 kl 13.00
Medlemsmöte för SSVO/Ögonpanelen

25 augusti 2016 kl 16.15
Nordiska ögonmötet

Föreläsningar den 26–27 augusti 2016
”Glaucoma, lens luxation and other disasters in dogs and cats”
Christine Heinrich och Gillian J McLellan

Mer information, program & anmälningsblanketter, se www.SSVO.se

HANS TJÄLVE, leg veterinär, VMD, seniorprofessor,
PETER EKSTRÖM, leg veterinär, klinisk utredare veterinärmedicin och
ANNA-KARIN BENGTSSON, leg sjuksköterska, biverkningshandläggare*

Läkemedelsbiverkningar hos djur 2015, del 4

Biverkningar hos hund rapporterade för läkemedel som verkar på olika organsystem

I en serie artiklar i Svensk Veterinärtidning redogörs för de biverkningar hos djur som rapporterats till Läkemedelsverket under 2015. Två av dessa artiklar rör biverkningar hos hund. Den första beskrev rapporter för vacciner, antiparasitära medel och antibiotika. Föreliggande artikel beskriver biverkningar som observerats för läkemedel som verkar på olika organsystem. I artikeln har läkemedlen grupperats efter användningsområden, enligt den indelning som används i ATC-klassificeringen.

Foto: Wavetop

Figur 1. *De flesta biverkningsrapporterna om NSAID-preparat gäller hundar som på grund av skador på magtarmslemhinnan fick kräkningar och diarréer.*

NSAID

Inom ATCvet-gruppen ”QM – Rörelseapparaten” finns 40 rapporter för hundar som fått NSAID (icke-steroida antiinflammatoriska medel). 21 av rapporterna rör hundar som fått meloxicam (18 st Metacam, 1 st Loxicom och 1 st Metacam + Loxicom), elva rapporter rör hundar som fått karprofen (7 st Rimadyl vet, 2 st Norocarp vet, 1 st Canidryl och 1 st Carprodyl), fyra rapporter rör hundar som fått robenacoxib (Onsior), tre rapporter rör hundar som fått firocoxib (Previcox) och en rapport rör en hund som fått pentosanpolysulfat (Cartrophen vet).

De flesta rapporterna gäller hundar som på grund av skador på magtarmslemhinnan fick kräkningar och diarréer, som i flera fall var blodblandade (Figur 1). Hundarna blev oftast sjuka inom några dagar efter att behandlingarna inletts. De flesta återhämtade sig, ibland efter intensivbehandling, men i några fall dog eller avlivades hundarna. Här återges mycket kortfattat några fallbeskrivningar där hundarna har dött eller blivit mycket sjuka.

Fallbeskrivningar

En hund (rottweiler, tio år), som på grund av hälta fick Metacam tuggtabletter, drabbades efter sex dagar av ett perforerande magsäcksulcus och avlivades. En hund (shetland sheepdog, nio år) fick, efter en skada i ett ben, Metacam oral suspension dagligen i fem dagar och sedan två gånger per vecka i två veckor. Den blev därefter mycket dålig och avlivades. En hund (papillon, sex år) fick postoperativt Metacam oral suspension under två dagar och blev sedan dålig. Behandlingen avbröts men hunden blev sämre och fick intensiva kräkningar. Den dog två dagar senare. En hund (labrador retriever, fem år) som under tre veckor behandlats med Rimadyl vet tuggtabletter började kräkas och blev ikterisk. Provlaparatomi visade ett perforerat magsäcksulcus och hunden opererades, men dog under operationen. En hund (blandras, fem år) fick postoperativt under fyra dagar Rimadyl vet tuggtabletter. Den fick sedan diarré och började kräkas och behandlingen avbröts. Hunden fick Losec (omeprazol) och Flagyl (metronidazol) och verkade må bra, men efter cirka en vecka började den plötsligt kräkas igen och dog sedan. En hund (nova scotia duck tolling retriever) fick efter en operation i munnen under cirka en vecka Metacam oral supension. Den blev anorektisk och letargisk och ➤

explorativ laparatomi visade ett perforerande ulcus i tunntarmen. Hunden opererades och återhämtade sig.

Det finns två rapporter där hundar visade tecken på leverskada. Det gäller en hund som under en längre tid på grund av en osteoartrit gavs Norocarp vet tabletter och då fick kraftigt förhöjda leverenzymer och även mörk urin. Hos en hund (labrador retriever) som fick en förhöjd dos Onsior tabletter mot en artros sågs ikterus efter cirka en månads behandling. Det finns två rapporter där hundarna reagerat med allergiska reaktioner. Det gäller en hund (chihuahua) som blev svullen i ansiktet och fick kraftig klåda fyra timmar efter att den fått Metacam oral suspension. En annan hund (mops) fick efter två dagars behandling med Carprodyl-tabletter kraftig klåda och urtikaria över hela kroppen.

Farmakologiska mekanismer

De farmakologiska effekterna av NSAID, dvs de antiinflammatoriska, analgetiska, antipyretiska och trombocytaggregationshämmande effekterna, beror på att de hämmar enzymet cyklooxygenas (COX) som metaboliserar arakidonsyra till prostaglandiner och tromboxaner. COX finns som två isoenzymer, COX-1 och COX-2. COX-1 finns uttryckt i de flesta vävnader och är involverat i normal vävnadshomeostas. COX-2 är inducerbart och aktiveras i inflammatoriska celler när dessa aktiveras av cytokiner. De antiinflammatoriska och analgetiska effekterna av NSAID beror främst på att de hämmar COX-2.

Hämningen av prostaglandinsyntesen ligger även bakom många av de biverkningar som NSAID kan ge, såsom skador på magtarmkanalens slemhinna, njurskador, leverskador och blödningar. Den vanligaste biverkningen är negativa effekter på magtarmslemhinnan. I magtarmslemhinnan är COX-1 ansvarigt för syntesen av prostaglandiner, som hämmar syrasekretion och ökar mukusproduktion och därigenom skyddar slemhinnan. När denna effekt störs genom inverkan av NSAID kan inte normal slemhinnefunktion upprätthållas. Det finns NSAID som relativt ospecifikt hämmar både COX-1 och COX-2. Ett exempel är flunixin. Meloxicam och karprofen är exempel på NSAID som har sin huvudsakliga effekt riktade mot COX-2. Man brukar kalla sådana NSAID för COX-1-sparande. Coxiber är en grupp NSAID som mer specifikt hämmar COX-2. Hit hör robenacoxib och firocoxib. Det anges att de COX-1-sparande och de COX-2-selektiva NSAID-preparaten ger färre gastrointestinala biverkningar än de preparat som relativt ospecifikt hämmar både COX-1 och COX-2. Eftersom hundar är mycket känsliga för NSAID kan dock även NSAID med huvudsaklig verkan riktad mot COX-2 ge effekter på magtarmslemhinnan. Leverskador kan framkallas både av NSAID som ospecifikt hämmar COX-1 och COX-2 och av sådana som har sin huvudsakliga effekt riktad mot COX-2. Vad beträffar njurskadorna är det främst de COX-2-inriktade NSAID-preparaten som ger de negativa effekterna.

URIN- OCH KÖNSORGAN

En tik fick som abortivum två injektioner av Alizin vet (aglepristone) med 24 timmars mellanrum (enligt doseringsanvisningen) 20 dagar efter en tjuvparning. Tiken fick nio välskapta valpar (Figur 2). Hos en tik som behandlades med Alizin vet 29 dagar efter en tjuvparning konstaterades elva dagar därefter att det fanns två levande valpar i livmodern. Alizin vet-behandlingen upprepades varvid abort framkallades. Hos en tik som fick Alizin vet två veckor efter en tjuvparning sågs vid undersökning på dag 56 av dräktigheten en förstorad livmoder med flera fosterblåsor men inga levande foster. Det anges i produktresumén för Alizin vet att det förekommer sällsynta fall av bristande effektivitet.

Hos en tik sågs två dygn efter Alizin vet-behandlingen svullnad i juvret och kraftig mjölkutsöndring. Det anges i produktresumén för Alizin vet att aglepriston kan ge en kort period av ökad plasmakoncentration av prolaktin. Denna effekt kan korreleras till en frisättning av prolaktin från hypofysen (1) och kan förklara varför tiken hade mjölkproduktion. En tik fick en knöl i nacken på platsen för Alizin vet-injektionerna. Det anges i produktresumén för Alizin vet att det kan förekomma lokala reaktioner på injektionsställena.

Hos två hanhundar som fick Ypozane-tabletter (osateronacetat) mot prostatahypertrofi sågs efter cirka två månader svullnad och mjölkproduktion i bröstkörteln. I produktresumén för Ypozane vet anges att mjölkkörtelhyperplasi med mjölkproduktion kan förekomma i mindre vanliga fall. En annan hund med prostatahypertrofi blev extremt trött och utslagen dag fem efter insatt Ypozane-behandling. Tre dagar senare blev hunden lite piggare och den var normal igen efter nio dagar. En hund som behandlades med Ypozane fick kraftigt ökad

Foto: Koosg

Figur 2. *En tik fick som abortivum två injektioner av aglepristone med 24 timmars mellanrum 20 dagar efter en tjuvparning. Tiken fick nio välskapta valpar.*

aptit, gick snabbt upp i vikt och fick en förändrad päls utan återväxt och med partiell alopeci, framför allt ventralt. Utredning av orsaken till aptitökningen och pälsförändringen gav ingen diagnos, men en möjlig orsak till symtomen antogs kunna vara Cushings syndrom (hyperadrenokorticism). Vid Cushings syndrom erhålls en ökad produktion av kortisol från binjurebarken. Ibland ökar produktionen även av andra steroider, såsom 17-hydroxyprogesteron (atypisk Cushings syndrom). De basala nivåerna av kortisol och 17-hydroxyprogesteron i serum hos hunden undersöktes och befanns vara normala. Vid injektion av ACTH (”ACTH stimulation test”) ökade som förväntat serumnivåerna av både kortisol och 17-hydroxyprogesteron, men ökningen för den senare översteg kraftigt den förväntade förhöjningen, indikerande att hunden hade atypisk Cushings syndrom. Orsaken till detta är oklar, men eftersom symtomen debuterade strax efter Ypozane-behandlingen blev slutsatsen att ett samband inte kan uteslutas.

En hund som fick Galastop vet orala droppar (kabergolin) mot skendräktighet och juverförstoring fick kräkningar och diarré under de fyra dagar då preparatet gavs och två till tre dagar därefter. En annan hund som fick Galastop vet reagerade med muskelkramper, skakningar och epilepsiliknande anfall och behandlingen avbröts efter två dagar.

Foto: Ow00wo

FIGUR 3. *En hund med atopisk dermatit fick under två månader ciklosporin och metylprednisolon, och blev då väldigt flåsig och trött.*

HORMONER

Det finns tre rapporter för Suprelorin-implantat (deslorelin, som är en gonadotropin-releasing-hormon-receptor-agonist, GnRH-agonist) som används för att framkalla tillfällig ofruktsamhet hos hanhundar. I en rapport meddelas att en hund ännu 1,5–2 månader efter att den fått ett Suprelorin-implantat hade oförändrad testikelstorlek och könsdrift och normala nivåer av testosteron i blodet. En hund fick en svullnad på platsen för Suprelorin-implantatet samt en ökad könsdrift de två första veckorna efter applikationen. Efter cirka en månad började hunden klia sig och denna reaktion sågs även då hunden två år tidigare fått ett Suprelorin-implantat. En annan hund fick ökad könsdrift under två veckor efter att den fått ett Suprelorin-implantat. Det anges i produktresumén för Suprelorin att det kan föreligga en svullnad på implantatstället och att man i mycket sällsynta fall kan se en ökning i sexuellt intresse en kort tid efter implantationen.

Två rapporter rör Vetoryl kapslar (trilostan), ett medel mot Cushings syndrom (hyperadrenokorticism), som genom hämning av enzymet 3-beta-hydroxisteroidisomeras undertrycker binjurebarksproduktionen av kortisol och aldosteron. Hos den ena hunden sågs en kort tid efter behandlingsstarten med Vetoryl anorexi och letargi. Symtomen försvann då behandlingen avbröts. Den andra hunden som fick Vetoryl blev efter cirka tre veckors behandling mycket dålig med takykardi, forcerad andning och bleka slemhinnor. Den dog dagen därpå.

IMMUNOLOGISKA MEDEL

En hund med atopisk dermatit som på morgonen varje dag fick Atopica vet (ciklosporin, kapslar) och Cortavance (hydrokortisonaceponat, kutan spray) fick strax efter medicingivorna diarré och kliade sig frenetiskt på hela kroppen, värst i ansiktet. Efter ett par timmar avtog kliandet successivt och även diarrén upphörde. En annan hund med atopisk dermatit som fick Atopica vet fick buksmärtor fyra till fem timmar efter givan, särskilt om hunden inte fått mat innan medicineringen. En hund med hudbesvär (kvalsterallergi) fick Atopica vet och reagerade efter sex dagar med svullnad på läpparna och halsen och kräktes några gånger. Under den fortsatta Atopica-behandlingen var hunden flåsig och buköm och verkade vara deprimerad. Då behandlingen avslutades efter två månader blev hunden som vanligt igen. En hund med atopisk dermatit fick under två månader Atopica vet och Medrol (metylprednisolon, tabletter, humanpreparat) och blev då väldigt flåsig och trött (Figur 3). När medicineringen sattes ut blev hunden pigg igen. Tidigare hade den fått (bara) Medrol utan att bli påverkad. Innan och under behandlingsperioden fick hunden även Heska Immucept sublingual immunterapi. En hund med furunkulos och klåda började kräkas efter 2,5 veckors behandling med Atopica vet. På klinik visade hunden slöhet och inappetens och det konstaterades att den hade en pankreatit och förhöjda leverenzymvärden. Behandlingen med Atopica vet avslutades och hunden fick bland annat vätska (intravenöst), analgetika och den gavs dietmat, varvid den långsamt återhämtade sig. En hund med hudproblem fick efter cirka två veckors behandling med Atopica vet ett krampanfall på cirka tre minuter. Atopica-behandlingen lindrade hudproblemen och hunden fick ➤

➤ fortsatt behandling utan problem. Det meddelas också att hunden tre dagar före krampanfallet hade sövts, då en biopsi togs från knöl på en tass. En hund med en allergi fick en dos Sporimune vet oral lösning (ciklosporin) och reagerade efter ett par timmar med blodig diarré och tecken på magsmärtor. Den behandlades symtomatiskt med bland annat vätska intravenöst varvid den återhämtade sig. En hund hade allergi/klåda och även triglyceridemi, varför man ville undvika behandling med kortison. Hunden fick i stället under drygt en vecka Sporimune vet, men den fick då kraftiga kräkningar och klådan avtog inte. Behandlingen avslutades därför. En hund med atopisk dermatit fick efter ett par månaders behandling med Ciklosporin oral lösning (humanpreparat) förtjockad, flikig hud i ljumskar, på kind och i axill, vilket konstaterades vara en icke-infektiös fibroproliferation i huden. Hunden hade dock ingen gingivahyperplasi. Det anges i produktresuméerna för Atopica vet och Sporimune vet att behandling med ciklosporin i sällsynta fall kan ge biverkningar såsom gastrointestinala störningar, slöhet, hudreaktioner och gingivahyperplasi.

En hund fick Imurel-tabletter (azatioprin, immunsuppressivt medel, humanpreparat) som komplement till NSAID för behandling av skelett- och muskelsmärtor. Efter cirka 1,5 månaders behandling fick hunden blodig diarré och blev mycket svag. Den behandlades med Ringer-Acetat, Doctacillin (ampicillin) och Prednisolon, men tillståndet förbättrades inte och hunden dog efter två dagar på klinik. En hund som sedan cirka två månader genomgick en Artuvetrin-hyposensibilisering började få hudförändringar på den kraniala delen av halsen, dock inte på injektionsstället. Det började som små förhårdnader som efter ett par dagar blev röda och kliande och sedan blev ett hotspot med en maximal diameter på cirka fyra centimeter. Hunden fick kortison oralt och topikalt och lesionen läkte då ut efter cirka fyra veckor. En hund som under en behandlingsperiod fick Heska Immucept sublingual immunterapi (SLIT) började tre dagar i rad kräkas i samband med att den ”vanliga dosen” (två pumpslag x 2/dag) gavs under tungan. Dosen sänktes till ett pumpslag x 2/dag, vilket gick bra, och dosen kunde sedan höjas igen utan några problem till två pumpslag x 2/dag. En annan hund med atopisk dermatit som fick SLIT rapporterades efter fyra dagars terapi (två pumpslag x 2/dag) bli illamående och behandlingen sattes ut. Efter en vecka var hunden återställd och den fick då åter SLIT, men dagen därpå kräktes den igen. Två dagar senare var hunden åter bra.

NERVSYSTEMET

I en rapport meddelas att en hund som fick Vetalgin vet (metimazol) intravenöst fick urtikaria på nos, tassar, bål och svans 10–15 minuter efter injektionen. Hunden fick Dexadreson vet (dexametason) intramuskulärt och symtomen avklingade inom 1–1,5 timme. En hund som varit mycket tyst och lugn gavs på grund av krampanfall Fenemal-tabletter och fick då en beteendeförändring och blev mycket gnällig. Hos en hund (lagotto romagnolo, 14 år) som via en permanentkanyl skulle sövas med propofol (PropoVet Multidose) brast kärlväggarna i tre vener i olika ben trots att noggrann kontroll gjordes av kanylens läge. De behandlande veterinärerna upplevde att detta kan ha berott på en effekt på kärlväggen av propofol. En hund som fick Libromide (kaliumbromid) mot epilepsi blev relativt omgående efter behandlingsstarten vinglig och ostadig, framför allt bak. Hunden blev successivt sämre och hade svårt att stå upp, den kunde inte stå och kissa. Behandlingen avbröts och hunden blev återställd. En annan hund som hade kramper fick Libromide och Phenoleptil (fenobarbital). Efter två veckors behandling började hunden få svårt att koordinera rörelserna i bakbenen. Den var i övrigt pigg och hade bra aptit. Det anges i produktresumén för Libromide att det kan förekomma bakdelssvaghet och förlorad koordination. Hos en hund som inför en operation som premedicinering fick Dexdomitor (dexmedetomidin), Semfortan vet (metadon) och Metacam och som sedan sövdes med propofol sågs stelhet/katalepsi, som inte gick att häva. En hund som inför en undersökning fick Dexdomitor och Torbugesic Vet (butorfanol) reagerade efter cirka en minut med sträckt nacke och sträckta ben. Anfallet varade i cirka en till två minuter. En hund som i samband med ett kejsarsnitt fick Semfortan vet och Dexdomitor blev stressad, förvirrad och kände inte igen sin ägare. En hund som fick Allfatal vet (pentobarbital) skrek till vid den intravenösa injektionen. Tillförseln avbröts och resterande mängd gavs utblandad med xylokain varvid hunden lugnt somnade in.

Det finns tio rapporter för Pexion (imepitoin, tabletter) som är ett antieptileptikum. En hund som fick Pexion-tabletter blev efter en tids behandling osäker, ville äta mycket (polyfagi) och dricka mycket (polydipsi) och den bajsade och kissade inne. En hund som fick Pexion-tabletter fick efter en tid panikattacker då den under cirka en timme sprang runt med låg bakdel och tittade upp mot väggarna som om den var rädd. Efter attackerna sökte hunden kontakt med ägaren. En hund visade efter nio dagars Pexion-behandling ett aggressivt beteende (Figur 4). En hund blev en kort tid efter insättandet av Pexion hyperaktiv. Hos en hund som fick Pexion mot epilepsi ökade antalet epilepsiattacker. En hund som fick Pexion började salivera och vid promenader blev den ostadig på benen. En hund tappade håret runt ögonen och fick torr hud. Hos en hund uppträdde cirka två timmar efter varje tablettgiva perioder med ungefär en timmes duration då hunden var vinglig. Efter sex dagars Pexionbehandling upphörde vinglighetsperioderna. I en rapport meddelas att en hund som hade epileptiforma anfall initialt gavs den lägsta rekommenderade dosen av Pexion (10 mg/kg x 2/dag). Epilepsianfallen minskade i antal men upphörde inte helt. Efter elva dagar höjdes dosen till 20 mg/kg x 2/dag, men hunden hade fortsatta anfall. Dosen höjdes då igen till den högsta rekommenderade dosen (30 mg/kg x 2/dag). Hunden blev därefter under de närmaste dagarna trött och vinglig, den ville inte promenera, fick minskad aptit och blodprov visade kraftigt förhöjda levervärden (ALAT). Behandlingen avbröts varvid hunden blev piggare och levervärdena var efter tre veckor åter normala. En hund som fick Pexion-tabletter (13 mg/kg x 2/dag) blev ostadig och vinglig. Då dosen halverades försvann symtomen. Det anges i

Foto: Josh Plueger

Figur 4. *En hund visade efter nio dagars Pexion-behandling ett aggressivt beteende.*

produktresumén för Pexion att det kan uppträda milda och vanligtvis övergående biverkningar, t ex (ordnat efter fallande förekomst) polyfagi, hyperaktivitet, polyuri, polydipsi, trötthet, hypersalivering, kräkningar, ataxi, apati, diarré, blinkhinneframfall, nedsatt syn och ljudkänslighet. Det anges vidare i produktresumén för Pexion att det farmakologiska svaret på imepitoin kan variera och att effekten ibland kan vara ofullständig. För de hundar som inte svarar alls kan en ökning i epilepsianfallsfrekvensen ses.

En hund fick av misstag tag på ett paket Prascend (pergolid, registrerat till häst) och tuggade på tre blister med tio tabletter vardera. Hunden blev mycket trött och med synliga tredje ögonlock. Den fick aktivt kol oralt, vätska intravenöst och återhämtade sig inom en timme.

HUD

En hund med en atopisk dermatit som behandlades topikalt med Cortavance kutan spray (hydrokortisonaceponat) fick på behandlingsstället uttalad alopeci och lindrig kutan atrofi. Efter sex till åtta veckor utan Cortavance växte pälsen ut igen. En hund med pododermatit gavs Surolan vet örondroppar/kutan suspension på tassarna och reagerade då efter ett par timmar med cirka tio intensiva kräkningar. Då en ny behandling gjordes reagerade hunden igen med kräkningar, denna gång med blod i. När behandlingen avbröts upphörde kräkningarna. En hund med röda öron behandlades två gånger per dag under tio dagar med Betnovat kutan lösning (betametason, humanpreparat) och fick då varje dag frekventa diarréanfall (Figur 5). Då behandlingen avslutades upphörde diarréanfallen. En hund med furunkulos gavs Prednisolon-tabletter (humanpreparat) och reagerade då med polydipsi och polyuri. Hunden var i övrigt pigg.

HJÄRTA OCH KRETSLOPP

Hos en hund som fick Vetmedin vet (pimobendan) mot hjärtinsufficiens sågs cirka två veckor efter behandlingsstart under ett par dagar blod i avföringen. En annan hund fick efter cirka tre månaders behandling med Vetmedin vet sedimentinlagringar i kornean som antogs kunna ha en immunologisk etiologi. Det är i de båda Vetmedin vet-rapporterna osäkert om symtomen är relaterade till behandlingarna. En hund med myxomatös mitralisklaffdegeneration som fick Fortekor vet tabletter (benazepril) fick kräkningar efter tablettgivorna. Då dosen halverades försvann symtomen. En annan hund som med samma indikation gavs Fortekor vet fick klåda på bröstet och diarré. Behandlingen avbröts och hunden fick i stället Enalapril (humanpreparat) varvid symtomen upphörde.

ÖGON OCH ÖRON

Inom gruppen ”QS – ögon och öron” finns sex rapporter om hundar som fått kraftigt nedsatt hörsel eller blivit döva efter behandling med antiinfektiva örondroppar (Canaural vet i fem fall, Surolan vet i ett fall). Det finns sedan tidigare år flera svenska rapporter om ➤

Foto: Joel Mills

Figur 5. *En hund med röda öron behandlades två gånger per dag under tio dagar med betametason och fick då varje dag frekventa diarréanfall.*

➤ hörselnedsättning och dövhet efter behandling med antiinfektiva örondroppar. Orsaken till hörselnedsättningen är inte känd, men en trolig mekanism är att preparaten framkallar reaktioner i ytter- eller mellanörat som gör att ljud inte förmedlas in till innerörat (konduktiv hörselnedsättning). Detta kan framkallas av inflammation i ytter- eller mellanörat (otitis externa eller otitis media), allergi med vätska i mellanörat (serös otitis media), förtjockning eller sklerotisering av trumhinnan (membrana tympani) eller stelhet i benkedjan i mellanörats ben (hammaren, städet och stigbygeln) (osteoskleros). En direkt skada på hårcellerna eller andra strukturer i innerörat eller på hörselnerven är även en möjlighet. Det är känt att detta kan framkallas av en del läkemedel, t ex aminoglykosidantibiotika och polymyxin B när dessa når innerörat via den systemiska cirkulationen.

SUMMARY

Adverse reactions to veterinary drugs reported in Sweden during 2015, part 4

A series of articles in Svensk Veterinärtidning describe the adverse drug reactions in animals reported to the Swedish Medical Products Agency during 2015. Two of these articles concern adverse drug reactions reported in dogs. A previous article deals with vaccines, antiparasitic agents and antibiotics, the present deals with drugs acting on different organ systems.

A considerable number of reports were received for dogs treated with NSAID. In most instances the dogs showed sign of gastrointestinal injuries with vomiting and diarrhoea. In many cases the injuries were severe and some of the dogs died. For drugs acting on the genital system there were some reports concerning aglepristone (Alixin vet), which is used to induce abortion. In a few cases this effect was not as expected. A few reports for osateronacetat (Ypozane), which is used to treat hypertrophy of the prostate, concern dogs which showed swollen breast glands and milk production. For drugs acting on the immune system there were several reports for ciclosporine, such as e g diarrhoea, vomiting, apathy and dermatitis. For drugs acting on the nervous system there were several reports for the antiepileptic drug imepitoin (Pexion). The reported adverse reactions include changed behaviour, polyphagia, polydipsia and lack of expected efficacy. For anti-infective ear drops there were some reports of deafness or decreased hearing.

Referens

1. Fieni F, Marnet PG, Martal J et al. Comparison of two protocols with a progesterone antagonist aglepristone (RU534) to induce parturition in bitches. J Reprod Fertil Suppl, 2001, 57, 237–242.

***HANS TJÄLVE,** leg veterinär, VMD, seniorprofessor, Enheten för Läkemedelssäkerhet, Läkemedelsverket, Box 26, 751 03 Uppsala.
PETER EKSTRÖM, leg veterinär, klinisk utredare veterinärmedicin, Enheten för Läkemedelssäkerhet, Läkemedelsverket, Box 26, 751 03 Uppsala.
ANNA-KARIN BENGTSSON, leg sjuksköterska, biverkningshandläggare, Enheten för Läkemedelssäkerhet, Läkemedelsverket, Box 26, 751 03 Uppsala.

Tidsschema och information

specialistutbildningsprogrammen 2016 och 2017

TIDSSCHEMA

Sjukdomar hos hund och katt

Sista inlämningsdag för årets reviderade examensarbeten	8 aug 2016
Sista anmälningsdag för examination 2017 (inklusive samtliga nödvändiga underlag)	21 nov 2016
Examination 2017	9–10 feb 2017

Sjukdomar hos häst

Sista inlämningsdag för examensarbeten	15 aug 2016
Sista anmälningsdag för examination 2017 (inklusive samtliga nödvändiga underlag)	28 nov 2016
Examination 2017	9–10 mars 2017

INFÖR GRANSKNING AV EXAMENSARBETEN 2016

Riktlinjer för det skriftliga arbetet finns att läsa/ladda ner från *www.svf.se under Sällskapet/ Specialistutbildningar steg 1/Sidoutbildning, skriftligt arbete*. ESK vill framhålla vikten av att det skriftliga examensarbetet som insänds är i färdigt skick enligt instruktionerna.

Tillsammans med examensarbetet ska en referenslista finnas, dels i arbetet dels som en egen fil. I fall gällande hänvisning av bokavsnitt ska kopia på avsnitten som används finnas även som en egen fil.

Det är viktigt att aspiranten håller sig till kravet att följebrevet med förklaring av ändringar även ska skickas in tillsammans med det reviderade arbetet vid andra granskningsomgången.

OBS! Arbeten som inte uppfyller dessa grundkrav kommer att returneras utan någon åtgärd. Arbetet skickas, efter handledarens godkännande, som en Word-fil till kansli@svf.se. Handledaren ska granska, godkänna och meddela att arbetet är godkänt via e-post till samma adress.

SVS vill uppmana alla aspiranter och handledare i programmen att hålla sina e-postadresser uppdaterade. Maila till: vasso.norlund@svf.se

Bevaka också SVFs hemsida för information, uppdateringar och ändringar av instruktioner gällande specialistutbildningsprogrammen.

Vid frågor om programmen:
Kontakta SVFs kansli via e-post vasso.norlund@svf.se

Jobbat dygnet runt?
Läs mer om arbetstid på AVFs hemsida www.svf.se/sv/AVF under Arbetsmiljö.

Nya klassiska fall av BSE dyker upp i Europa många år efter att kött- och benmjölsförbudet infördes. SVA uppmanar därför veterinärer till ökad uppmärksamhet på symtom som kan tyda på sjukdom i centrala nervsystemet hos nötkreatur, inklusive hjortdjur. En ny svensk policy kring nödvaccinering vid utbrott av mul- och klövsjuka diskuteras också. Texten är sammanställd av SVA och Jordbruksverket.

PRIONSJUKDOMAR FORTFARANDE AKTUELLA

Ett fall av klassisk BSE (galna kosjukan) rapporterades i mars från Frankrike och ett fall av prionsjukdom hos ren upptäcktes under slutet av april i Norge. Båda sjukdomarna hör till familjen transmissibla spongiforma encefalopatier, TSE, men är två skilda sjukdomskomplex. Gemensamt för TSE-sjukdomar är att de orsakas av ett infektiöst protein (PrP), som inducerar en förändring av kroppseget protein till en onedbrytbar struktur. Proteinet ansamlas i hjärnan och leder till neurologiska störningar och död. I TSE-familjen ingår förutom BSE bland andra fårsjukdomen scrapie och den hos hjortdjur i Nordamerika påvisade Chronic Wasting Disease, CWD. Hos människa ses Creutzfeldt Jacobs sjukdom, CJD, av både klassisk variant (ärftlig eller överförbar) samt den variant av sjukdomen som orsakats av BSE-infekterat livsmedel, vCJD.

Även om TSE-sjukdomarna hör till samma familj finns det olikheter vad gäller ursprung och smittvägar. BSE och scrapie förekommer i en klassisk form (som för scrapie smittar från djur till djur och för nöt spreds med foder innehållande kött- och benmjöl från BSE-sjuka djur) och en form med spontan förändring av proteinerna i hjärnvävnaden hos äldre djur. Situationen för klassisk BSE inom EU har stadigt förbättrats. Den officiella statistiken som finns t o m 2013 visar sju fall totalt det året, varav fem utgjordes av den spontant uppträdande formen. Den fjortonåriga ko som 2006 blev Sveriges första, och hittills enda konstaterade fall, var just en sådan spontan variant. Det betyder att smittvägen inte var via foder.

Det historiska minnet är kort

Kulmen på BSE-krisen i Europa nåddes 1992 med över 37 000 konstaterade fall på ett år, varav majoriteten i Storbritannien. Antalet BSE-fall inom övriga EU ökade också efter att det 1989 påvisats 15 fall utanför Storbritannien. Ökningen gick först långsamt men sen i en allt snabbare takt, och var som mest över 2 000 fall under åren 2001–2002, för att sedan åter sjunka (Figur 1). Tack vare ett strikt förbud i EU 2001 att utfodra livsmedelsproducerande djur med kött- och benmjöl (på grund av risk för korskontamination i foderfabriker), är BSE inte längre den fruktade nötkreaturssjukdom den var under 1990-talet.

Det blir dock med tiden allt svårare att försvara det viktiga foderförbudet då värdefullt

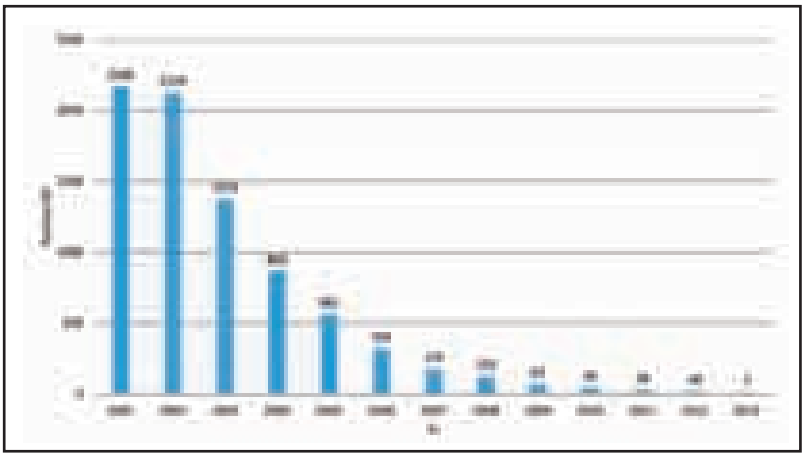

FIGUR 1. *Antal BSE-fall i EUs medlemsländer utanför Storbritannien 2001–2013. Statistiken från 2011 visar att av de 28 rapporterade BSE-fallen var fem av spontan typ, för 2012 var siffran sju av 18 och 2013 fem av sju.*

protein inte får användas till djurföda. Det historiska minnet är kort och de få fallen av klassisk BSE med foder som sannolik smittkälla är ofta svåra att utreda. De fall som hittas är allt oftare av den spontana typ som uppträder hos riktigt gamla individer.

Oroande väckarklockor

Det är en väckarklocka att det senaste fallet i Frankrike, av OIE klassat som ett land med negligerbar risk, nu upptäckts hos en endast fem år gammal ko. Frankrike är inte ensamt om att fortfarande hitta fall av klassisk BSE även om de blir alltmer sällsynta. Under 2012 hade Spanien och Irland tre fall var av den klassiska formen och Portugal och Storbritannien två fall var. Orsaken till dessa fall, ca 15 år efter att foderförbudet trädde i kraft, är svåra att förstå. Det finns anledning att utreda alla möjliga smittvägar för klassisk BSE. Likaså behövs mer kunskap om ifall de spontant uppträdande atypiska BSE-fallen kan utgöra en smittrisk om de blir till kött- och benmjöl.

Ett fall av Chronic Wasting Disease (CWD) hos en vuxen vildren i sydvästra Norge Nordfjella rapporterades i början av april. Diagnosen har bekräftats av OIEs referenslaboratorium. Det är första gången sjukdomen påvisas på ren och det första fallet av CWD i Europa. Flocken består av ca 2 500 viltlevande djur och det var under märkning av djur med GPS-halsband som det sjuka djuret upptäcktes. CWD har vissa likheter med klassisk scrapie hos får då den sprids mellan djur eller genom nedsmittad omgivning. För CWD uppges att vattenhål är av betydelse för smittspridningen då många djur vistas där och marken runt blir kontaminerad av smittförande urin.

Foto: Art Davis

Figur 2. *BSE-smittad ko med monotona frambensrörelser. SVA uppmanar veterinärer till ökad uppmärksamhet på symtom som kan tyda på sjukdom i centrala nervsystemet.*

Viktigt med klinisk rapportering

Enligt ett EU-direktiv 2006 skulle samtliga medlemsstater under jaktsäsongen 2007 undersöka hjortdjur äldre än 18 månader avseende CWD. Sverige testade 195 rådjur, älgar, dovhjortar och kronhjortar och samtliga var negativa för CWD. Resultatet för övriga EU-länder var detsamma och övervakningen gick från denna aktiva satsning till att bli passiv, dvs endast kliniskt misstänkta fall undersöks. Vad som ligger bakom det norska fallet är inte klarlagt ännu och uppföljande undersökningar pågår.

I april kontaktades SVA av en distriktsveterinär i Kalix om en ren som hittats med kraftiga CNS-symtom. Primär misstanke var hjärnhinnemask, men eftersom inga tydliga tecken på hjärnhinnemask kunde ses skickades skallen och lymfknutor, efter beslut av Jordbruksverket, till SVA för TSE-undersökning. Snabbtestet utföll negativt och TSE-sjukdom kunde uteslutas. Inga fynd av hjärnhinnemask eller annat som kunde förklara renens symtom hittades vid obduktionen.

Med anledning av att klassiska fall av BSE dyker upp i Europa många år efter att kött- och benmjölsförbudet införts, vill SVA uppmana veterinärer till ökad uppmärksamhet på symtom som kan tyda på sjukdom i centrala nervsystemet (Figur 2). Det kan handla om beteendeförändringar, ändrad rang i flocken, vinglighet, rörelsestörningar och överdriven reaktion på stimuli som ljud, ljus eller beröring.

Ökad uppmärksamhet för Chronic Wasting Disease

I slutet av maj påvisades ännu ett fall av CWD i Norge, denna gång hos en älg. Det nya fallet var i Trøndelag ca 40–50 mil norr om det första fallet och i och med detta vet vi att smittan inte är isolerad till ren eller till enbart ett område. Det går inte heller att helt utesluta att CWD finns i Sverige. Det är inte klarlagt hur smittan kommit till Norge och vilka eventuella konsekvenser fyndet kan få. För närvarande pågår uppföljande undersökningar i de områden i sydvästra och mellersta Norge där de sjuka djuren påträffades. Svenska myndigheter arbetar med att ta fram riktlinjer för övervakning för att få en bättre bild av läget i Sverige.

I Sverige är alla TSE-sjukdomar klassade som epizootisjukdomar vilket innebär att djur som uppvisar typiska symtom ska anmälas till Jordbruksverket och länsstyrelsen. Landets veterinärer uppmanas att vara uppmärksamma på alla hjortdjur (inklusive ren och älg) med symtom som tyder på CWD eller där CWD inte kan

uteslutas (Figur 3). Kontakta i dessa fall SVA eller Jordbruksverket.

CWD kännetecknas av degenerativa förändringar i hjärnan vilket leder till neurologiska symtom, avmagring och död. Inkubationstiden är lång, 1,5–4 år, och drabbade djur är ofta i tre- till femårsåldern. De vanligaste symtomen är avmagring och beteendestörningar som blir allt mer uttalade. Beteendestörningar kan innefatta stirrande blick, ändrad interaktion med andra djur i flocken, rörelsestörningar och skälvningar. Djuren kan stå med sänkt huvud och hängande öron. Även ökad salivering, tandgnissling, ökad törst och urinering kan ses. CWD har tidigare endast konstaterats hos vissa hjortdjur i Nordamerika. Sjukdomen påvisades första gången 1967 och är nu spridd i flera stater i USA och även i Kanada. Exakta smittvägar är inte klarlagda men horisontell spridning mellan djur förekommer och även indirekt smitta via miljön. Smittämnet verkar kunna finnas kvar länge i områden där det funnits CWD-sjuka djur. Det finns inga fall av sjukdom på människa som har kunnat kopplas till CWD.

NÖDVACCINERING VID UTBROTT AV MUL- OCH KLÖVSJUKA?

Inom EU liksom i många andra delar av världen bekämpas mul- och klövsjuka hårt vid utbrott, bland annat genom snabb avlivning av smittade besättningar. Vaccinering mot mul- och klövsjuka förbjöds inom EU 1992. Sedan ett antal år är det tillåtet igen för länder inom EU att vaccinera, men bara i form av så kallad nödvaccinering i samband med ett mul- och klövsjukeutbrott. För att ha en god beredskap och bra beslutsunderlag vid ett framtida utbrott av mul- och klövsjuka har Jordbruksverket studerat möjligheten att använda nödvaccinering.

Sveriges icke-vaccinationspolicy inte självklar

En bidragande orsak till EUs förändrade och mer positiva hållning till nödvaccinering är att nyare vacciner ger en möjlighet att skilja mellan vaccinerade och naturligt infekterade djur. Vaccinering kan nu användas som ett hjälpmedel i smittbekämpningen, istället för att som tidigare försvåra smittspårningsarbetet. Smittspridningen minskas, men nackdelen är fortfarande att vaccinerade djur visar mindre tydliga symtom och det blir svårare att upptäcka smitta. Flera länder uppger att vaccinering kommer att tillämpas vid eventuella kommande utbrott. Inte heller Sveriges icke-vaccinationspolicy är lika självklar som tidigare.

Foto: Jordbruksverket

Figur 3. *Landets veterinärer uppmanas också att vara uppmärksamma på alla hjortdjur (inklusive ren och älg) med symtom som tyder på CWD eller där CWD inte kan uteslutas.*

Nödvaccinering förväntas inte löna sig

För svenska förhållanden kommer vaccinering dock inte att vara lönsam, såvida utbrotten inte långt överstiger den storlek man idag förutser. Detta har ekonomiska beräkningar vid Jordbruksverket visat. Att utbrott av mul- och klövsjuka i Sverige sannolikt kommer att bli relativt begränsade har visats vid simuleringar av smittspridning som SVA utfört. Om oväntade omständigheter gör att utbrottet riskerar att öka i omfattning kan nödvaccinering vara mer relevant. Beräkningarna visar bland annat vid vilken storlek på utbrott som vaccinering kan börja löna sig ekonomiskt. Lönsamheten påverkas bland annat av skillnader i strukturen i djurhållningen, där Sverige har en jämförelsevis låg djurtäthet. Att vaccineringen påbörjas tillräckligt tidigt under utbrottet är en förutsättning för att den ska få önskad effekt.

Beslut om vaccinering kräver starka motiv

Nödvaccinering för med sig stora praktiska konsekvenser och den bör vara väl motiverad för att påbörjas. När utbrottet avklingat kommer målet att vara att åter bli klassat som ”mul- och klövsjukefritt land utan vaccinering”, vilket har stor betydelse för den internationella handeln med djur och djurprodukter. Tiden fram till friförklaring förlängs vid vaccinering. Under tiden råder restriktioner för bland annat handel och förflyttningar av djur, och det finns krav på omfattande undersökning och provtagning inom och utanför vaccinationsområdet. Vid ett välgrundat beslut om att börja nödvaccinera bör de negativa effekterna vägas upp av att utbrottet begränsas i omfattning. Beslutet att nödvaccinera eller inte måste bygga på en sammanvägning av epidemiologiska, ekonomiska och övriga bedömningar i den aktuella utbrottssituationen. Hela rapporten finns på www.jordbruksverket.se.

■■ Telefonnumret till SVAs epizootologjour är 018-67 40 01.

■■ Detta nummer kan enbart användas då SVAs växel är stängd, dvs utanför ordinarie arbetstid. Epizootijouren ger råd och hjälp till veterinärer vid misstanke om epizootisjukdom. Provsvar eller allmänna råd kan inte ges på detta nummer.

Vilken är din diagnos? – Idisslare

En nio månader gammal holsteinkviga undersöktes på grund av ögonproblem och viktförlust. Fallet är beskrivet och tolkat av veterinärerna Gustav Averhed och Lina Lindström, Avdelningen för idisslarmedicin och epidemiologi, Institutionen för kliniska vetenskaper, SLU.

Holsteinkviga, nio månader

Anamnes: Veterinär kallades till en gård med mjölkkor och en mindre grupp får, där djurägaren noterat att en av gårdens kvigor hade bilateralt seröst ögonflöde och nedsatt syn. Inga andra djur var sjuka. Djurägaren upplevde att kvigans syn gradvis försämrats under ett par dagars tid men att hon nu såg något bättre. Aptit, allmäntillstånd och kroppstemperatur hade varit normala under sjukdomsperioden.

Initial behandling: Kvigan behandlades med intramammär bensylpenicillinprokain lokalt i ögonen då man på grund av symtom på keratokonjunktivit misstänkte infektion med *Moraxella bovis*. Symtomen förbättrades initialt, men några veckor efter avslutad behandling försämrades kvigans allmäntillstånd, hon tappade aptiten, började skjuta rygg, blev uttorkad och hade mörk avföring. Veterinär tillkallades igen, man misstänkte denna gång vasst och behandlade med magnet och smärtlindring. Då kvigan inte svarade på behandling utan blev sämre remitterades hon till Idisslarkliniken, SLU.

Klinisk bild: Vid den kliniska undersökningen var kvigans allmäntillstånd kraftigt nedsatt och hullet bedömdes till hullpoäng 1 på en femgradig skala. Hon låg ner, gnisslade tänder och kunde inte resas upp. Vidare var hon cirkulatoriskt påverkad med takykardi, bleka slemhinnor och förlängd CRT. Auskultation av hjärtat var utan anmärkning. Huden kändes kall perifert och kvigan hade en rektaltemperatur på 37,3°C. Bog- och submandibularlymfknutorna var lindrigt förstorade. Våmmen var atonisk och rektalt återfanns lindrig mängd diarré med normal färg. Kvigan reagerade kraftigt med stön och tandgnissling vid palpation generellt över buken. Vid undersökning av ögonen kunde man se en kraftig keratit med mukopurulent sekret från båda ögonen (Figur 1). Synen bedömdes vara kraftigt nedsatt. Ögonlocken var lindrigt svullna bilateralt med måttlig konjunktivit. Glutaraldehydtest på serum stelnade inom fem minuter och hemocult var negativ. Inga ytterligare undersökningar gjordes utan kvigan avlivades omgående av djurskyddsskäl och skickades till SVA-patologen.

Fråga: Vilken diagnos misstänker du?

SVAR SE SIDAN 72

Foto: FAO/EMPRES

Figur 1. *Vid undersökning av kvigans ögon kunde man se en kraftig keratit med mukopurulent sekret från båda ögonen.*

Fullmäktige 2016

"Centralisera ekonomin, decentralisera besluten"

Veterinärförbundet anordnade den 30 maj fullmäktigemöte i Stockholm, där personval och verksamhetsinriktning för de kommande två åren klubbades. Diskussionerna dominerades av hur förbundet ska omorganiseras för att slippa dyr interndebitering mellan huvudorganisationen och SVS-sektionerna respektive delföreningarna.

TEXT OCH FOTO: SUZANNE FREDRIKSSON

Uppslutningen var mycket god vid årets fullmäktigemöte, alla ordinarie ledamöter var där plus övriga inbjudna från styrelse och kansli.

SVF HAR GENOM återkommande justeringar i organisationen försökt hitta fungerande former för de verksamheter som bedrivs inom förbundet. Den senaste förändringen resulterade i att delföreningarna Anställda Veterinärers Förening, AVF och Företagande Veterinärers Förening, FVF, skapades. Det finns politiska poänger i detta, men med tiden har det dykt upp allvarliga problem med de juridiska gränsdragningarna. Vissa delföreningar och sektioner har t ex egna organisationsnummer och andra inte, vilket skattetekniskt innebär en del krångel. En omfattande interndebitering är inte görlig i längden då det bland annat innebär att SVF som ideell organisation förlorar avsevärda summor i moms.

Marja Tullberg, ordförande i SVF, förklarade med hjälp av kanslichef Per Carlsson och auktoriserade revisorn Fredrik Sjölander problematiken. Frågan om förbundets framtida organisation blev därmed den fråga som dominerade fullmäktigemötet.

– Våra stadgar är inte skrivna för den organisation vi har med flera juridiska personer,

Marja Tullberg som blev ordförande i ett fyllnadsval fick förnyat förtroende och kommer att leda SVF i fyra år framåt.

"Centralisera ekonomin och decentralisera besluten", var Håkan Landins recept för framtiden.

sa Marja. Hon berättade att det finns en organisationsgrupp bestående av ordförandena i respektive delförening: SVS, AVF och FVF samt företrädare för förbundsstyrelsen, kanslichef och representanter från förbundets revisionsbyrå.

– Organisationsgruppen bereder frågan men besluten om hur delföreningar och sektioner ska organiseras i framtiden måste tas i berörda föreningar. Vi vill ha ett brett stöd inom förbundet för att samla alla föreningar under samma juridiska tak, sa Marja.

Även om man från vissa håll kunde skönja en något avvaktande hållning till Marjas framtidsbild av "en enda stor familj" insåg ledamöterna samtidigt allvaret i de skattetekniska problemen.

Håkan Landin, ordförande i Husdjurssektionen, framförde följande åsikt:

– Vi är inte intresserade av ekonomin, vi vill arbeta med vår verksamhet. Centralisera ekonomin, decentralisera besluten, var Håkans recept.

Susanna Sternberg-Lewerin, ny SVS-ordförande, framhöll att det inte finns någon önskan från SVS att bli helt självständigt enligt den modell som t ex läkarna har med ett fristående sällskap. SVS vill fortsätta vara en integrerad del i SVF.

Att genomföra de föreningstekniska åtgärder som krävs för att få en ny organisation där alla undergrupper har samma juridiska ställning är inte gjort i en handvändning. Föreningarnas stadgar ser olika ut, för några krävs det t ex två årsmöten för att lägga ner och sedan återuppstå i samma skepnad, men med SVF som huvudman och ytterst ansvarig.

– Vi och organisationsgruppen kan inte begära att delföreningarna ska påbörja detta utan att de först får se ett koncept på hur det

Sett och hört på fullmäktige

- Marja Tullberg som blev fyllnadsvald förra året fick fortsatt förtroende som ordförande i fyra år. Karin Lundborg som varit med i styrelsen under tolv år avgick och ny styrelseledamot blev John-Filip Lundin. För övriga val se svf.se
- Alla 30 ordinarie ledamöter var närvarande under fullmäktigemötet.
- Jenny Lundström deltog på fullmäktige för första gången och blev vald till mötesordförande. Politiskt och föreningsdrillad som hon är utförde hon uppdraget till allas belåtenhet.
- Inga reseräkningar som är över ett år gamla accepteras i fortsättningen, de ska skickas in pronto, röt den förtroendevalda revisorn Mats Westman.
- Valproceduren är fortfarande i otakt efter införandet av längre mandatperioder. SVS ordförande Susanna Sternberg-Lewerin valdes på fyra år medan vice ordförande, Torkel Ekman, valdes på två år för att överlappningarna ska bli rätt i fortsättningen.

Avgående SVS-ordföranden Torkel Ekman uttryckte inga farhågor inför en organisatorisk förändring som skulle innebära att SVF har det ekonomiska huvudansvaret för hela organisationen.

kan fungera, kommenterade SVFs vice ordförande Anders Forslid.

Torkel Ekman, avgående ordförande i SVS, nu vice, har mångårig erfarenhet av stora organisationer. Han menade att man nog inte behöver vara orolig över hur det kommer att fungera med en huvudman och jämförde med Sveriges Lantbruksuniversitet, SLU.

– Hela SLU har ett gemensamt organisationsnummer och det fungerar. För oss blir det likadant, fast lite mindre, sa Torkel.

En sammanfattning av vad fullmäktige enades om gällande förändringsarbetet kring förbundets organisation är att:

- Stadgegruppen ”som är startklar” med Lotta Hofverberg i spetsen, ska påbörja sitt arbete med översyn av alla stadgar omgående.
- Förbundsstyrelsen ska utöka organisationsgruppen med ett antal referenspersoner från sektionerna.
- Riktlinjer för den nya organisationen ska med hänsyn till AVFs representantskapsmöte presenteras senast i oktober 2016.
- Om det är praktiskt genomförbart ska ett öppet möte för alla medlemmar ordnas dagen efter kongressen i Uppsala.

Organisationsfrågan har tagit mycket av styrelsens tid i anspråk under det gångna året men det har även pågått annan verksamhet. Denna och lite av den kommande presenterades av Marja.

– Jag börjar med att dela ut några presenter som vår inkomstförsäkring och inom kort tillgång till e-recept, började Marja och lade till att en Facebooksida har startats för SVF alldeles nyligen. Nya styrelseledamoten John-Filip Lundin kunde därmed se sig ”blåst” på en av sina profilfrågor.

– Rekryteringskampanj, översyn av specialistutbildningarna och inte minst ett projekt kring den psykosociala arbetsmiljön är inplanerade de kommande verksamhetsåren. Inom SVS

”Oss gotlänningar emellan”. Lotta Persson i samspråk med nya styrelseledamoten John-Filip Lundin som är bördig från Visby.

Mötesordföranden Jenny Lundström är en rutinerad föreningsmänniska som bland annat har partipolitisk erfarenhet på riksnivå. Hon hanterade fullmäktigemötet till allas belåtenhet.

Efter sammanlagt tolv år i förbundsstyrelsen tackades Karin Lundborg av med blommor och paket.

pågår sex olika projekt, tidigare kallade initiativärenden. I projektet kring psykosocial arbetsmiljö försöker vi till en början ringa in de huvudsakliga problemen genom att t ex samla in statistik på mängden övertid hos olika arbetsgivare, redogjorde Marja.

Förbundets ekonomiska redovisning sköttes av kanslichef Per Carlsson.

– Årets underskott på ca en miljon kronor har bland annat sin bakgrund i den omfattande renoveringen av SVFs lägenheter som nu ska hyras ut till olika företag vilket kommer att generera inkomster i framtiden, förklarade Per.

Redovisningen gav upphov till flera frågor om ”Övriga externa kostnader” där en diskussion om behovet av konsulttjänster blossade upp. Ulrika Windahl med flera var kritiska till att styrelsen valt att anlita extern hjälp för uppgifter som borde kunna utföras av kansliet eller med tanke på det ekonomiska läget, kanske inte alls behövs. Ulrika påminde om att samma diskussion var uppe på fullmäktige redan förra året och undrade hur budgeten såg ut i detta avseende inför kommande verksamhetsår.

Per förklarade att det är styrelsens ansvar att fastställa budgeten efter fullmäktige då man vet vilken verksamhet mötet beslutat om. Efter en stunds palaver om konsultarvoden tog mötesordföranden Jenny Lundström ordet och påpekade att det inte är fullmäktiges uppgift att ta ställning till enskilda poster.

Mötet avslutades med en spontan övning i form av ”bikupor” där grupperna fick prioritera vad de ansåg viktigast för styrelsen att arbeta med. Specialistutbildningarna och utökande av den juridiska rådgivningen hamnade högt upp på den listan. ■

Så här ser SVF-styrelsen ut 2016–2018

Förbundsordförande:
Marja Tullberg (omval)

Vice ordförande:
Anders Forslid

Ordförande SVS:
Susanna Sternberg-Lewerin (nyval)

Vice ordförande SVS:
Torkel Ekman (nyval)

Ledamöter i förbundsstyrelsen:
Karolina Dahlkvist (omval)
Lotta Hofverberg (omval)
John-Filip Lundin (nyval)
Marlene Areskog
Lotta Möller
Lars-Erik Staberg

WWF lanserar köttguide med antibiotikabedömning

Måndagen den 30 maj presenterade Världsnaturfonden WWF Köttguiden 2016. Köttguiden ger grönt, gult eller rött ljus för olika typer av kött och andra proteinlivsmedel på den svenska marknaden. Den finns att ladda ner som mobilapp, som pdf-dokument eller att läsa på www.wwf.se/kottguiden. Nytt för i år är att WWF lagt till ett kriterium som bedömer användningen av antibiotika i produktionen. Det förstärker de tidigare fyra områdena som köttet och de andra proteinlivsmedlen mäts efter: biologisk mångfald, bekämpningsmedel, djurens välfärd och klimat.

WWFs köttguide väger nu även in användningen av antibiotika till djuren i sina rekommendationer till konsumenterna.

Den ökande konsumtionen av kött och det sätt som många köttdjur föds upp på är enligt WWF en av vår tids stora miljöutmaningar. I Sverige har vi dubblerat vårt köttätande sedan 1970-talet och vi äter i dag mer kött än vad som är hälsosamt för såväl vår kropp som vår planets framtid, menar WWF. 2015 lanserades WWFs köttguide för att hjälpa konsumenterna till att äta mindre men bättre kött.

Noromectin Comp vet ℞

Anthelmintikum mot nematoder, bandmask samt styngflugelarver hos häst. Dosspruta á 7,49 g räcker till 700 kg häst.

För behandling av blandinfektioner med cestoder och nematoder eller artropoder, orsakade av adulta och omogna rundmaskar, lungmask, styngflugelarver och bandmask hos häst. Kontraindikationer: Använd inte hos föl under två månaders ålder. Använd inte vid överkänslighet mot aktiva substanser eller mot något hjälpämne. Karenstider, Häst: Kött och slaktbiprodukter: 35 dygn. Ej godkänt för användning till ston som producerar mjölk för human konsumtion. Engångsbehandling, ett skalstreck på den graderade dossprutan motsvarar 50 kg kroppsvikt.

Vi på N-vet har som målsättning att alltid hålla lägsta pris.
Det kan därför löna sig att jämföra pris på läkemedel.

Datum för senaste översyn av SPC: 2015-11-24. För ytterligare information, se Fass.se.

Tel: 018 - 57 24 30/31/34
info@n-vet.se
www.n-vet.se

N-vet LÄKEMEDEL

Din ägare sätter samma värde på dig hela livet.

Vi med.

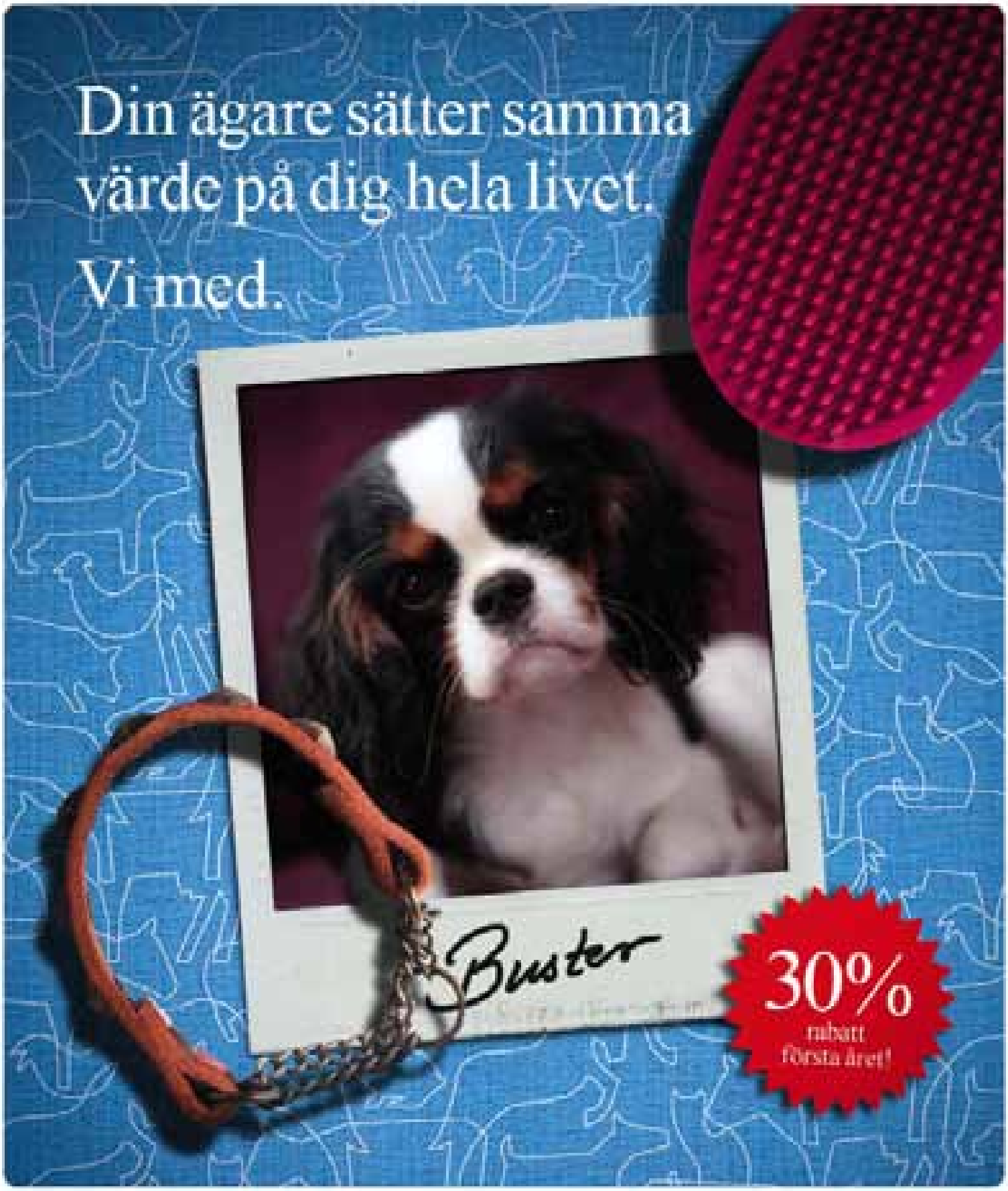

Agria Veterinärvård ger din hund trygghet livet ut: ersättningsbeloppen minskar inte när hunden blir äldre. Försäkrar du din valp innan den blir fyra månader får du det mest omfattande skyddet till 30% rabatt första året.

Ring 0775-88 88 88 eller gå in på agria.se

Agria Djurförsäkring är länsförsäkringsgruppens specialistbolag för djur- och grödförsäkring.

Agria
Djurförsäkring

Svensk veterinär i Europaparlamentet

Hållbar, lönsam och djurvänlig mjölkproduktion inom EU

EUs mjölkbönder är inne i en ekonomisk kris, delvis på grund av att mjölkproduktionen är större än efterfrågan. Den svenska Europaparlamentarikern Jytte Guteland (s) anordnade i början av maj ett seminarium i Bryssel om vägar mot en mer hållbar uppfödning. Bo Algers, professor emeritus från SLU, var en av huvudtalarna.

TEXT: JOHAN BECK-FRIIS

Den 3 maj arrangerade Europaparlamentarikern Jytte Guteland ett seminarium om hållbar, lönsam och djurvänlig mjölkproduktion inom EU. Mötet ägde rum på Europaparlamentets högkvarter i Bryssel och besöktes av ett 50-tal åhörare varav flera parlamentsledamöter och många företrädare för intresseorganisationer.

En av huvudtalarna var den svenske veterinären Bo Algers, professor emeritus från SLU i Skara. Han påpekade bland annat det absurda i att en liter mjölk idag kostar mindre än en liter flaskvatten i många länder. Den pågående överproduktionen av mjölk inom EU går ut över mjölkkornas hälsa genom allt mer intensiva uppfödningssystem som leder till ökad sjuklighet och tidigare utslagning av korna. Bo Algers förespråkade en uthålligare mjölkproduktion som både kan vara bra för bondens ekonomi och djurens välfärd.

FOTO: JOHAN BECK-FRIIS

Bo Algers var en av huvudtalarna i Europaparlamentet under Jytte Gutelands seminarium om hållbar mjölkproduktion i EU.

VAD GÖRA?

För att nå dit måste man ändra en del av dagens produktionsrutiner, sade han. Avelsmålen måste i högre grad omfatta motståndskraft mot sjukdomar och ökad livslängd hos korna. Stallen måste utformas så att djurens behov tillgodoses bättre och så att risken för sjukdomar och dålig djurvälfärd minimeras. Inte minst tillgång till bete nämnde Algers som en viktig faktor för att minska sjukligheten och öka välbefinnandet hos mjölkkor. Skötselrutinerna måste grundas på kunskap och utföras på ett professionellt sätt. Den europeiska livsmedelsmyndigheten EFSA har gett ut en omfattande vetenskaplig rapport som sammanfattar aktuell kunskap om sjukdomsförebyggande åtgärder inom mjölkproduktionen (1). Bo Algers rekommenderade såväl bönder som rådgivare och veterinärer att ta del av detta material.

Sist men inte minst rådde SLU-professorn EUs mjölkproducenter att hålla sina kor på ett sätt som EU-medborgarna kan acceptera välfärdsmässigt. Kor som hålls inne året runt med stora mastitproblem och återkommande hältor genererar inte förtroende och betalningsvilja hos allmänheten, sade han. Som ett positivt ➤

Foto: Ängavallen

På den skånska gården Ängavallen kan man sälja sin mjölk för 25 kr/liter tack vare gårdens tydliga djurvälfärdsprofil.

Foto: Johan Beck-Friis

Den engelske mjölkbonden Neil Darwent redovisade sitt framgångsrika koncept Free Range Dairy Community (www.freerangedairy.org).

svenskt exempel nämnde Bo Algers den skånska gården Ängavallen, som säljer sin mjölk utan mellanhänder för 25 kr/liter. De kan tack vare sin tydliga djurvälfärdsprofil sälja all mjölk som produceras trots att mjölken i vanliga butiker bara kostar 8 kr/liter, framhöll han.

KVALITET HELLRE ÄN KVANTITET

Bo Algers fick medhåll av Peter Stevenson från den brittiska organisationen Compassion in World Farming (CIWF). Stevenson påpekade att kor som går inomhus året runt riskerar allvarliga hälsoproblem. CIWF anser att inga kor bör stå uppbundna och att alla kor måste ha tillgång till bete under växtsäsongen. Kornas liggytor inomhus måste vara tillräckligt stora för de djur som använder dem och vara utformade så att korna kan resa sig och lägga sig utan svårigheter. Stevenson menade att dålig hygien och smutsiga djur är några av de viktigaste orsakerna till klövproblem, hältor och mastiter hos kor som går inne året runt.

Seminariet avslutades med föredrag från nederländska, tyska och engelska mjölkbönder som redovisade sina koncept för hållbar och djurvänlig mjölkproduktion. En holländsk Europaparlamentariker framhöll att mjölkböndernas situation är mycket ansträngd i hela EU och att bönderna inte får göras till syndabockar för de intensiva system som införs. En annan parlamentsledamot svarade att satsningar på kvalitet snarare än kvantitet är bättre både för kornas hälsa och bondens ekonomi.

Dagens värd Jytte Guteland tackade för alla de goda exempel som lyfts fram och hoppades i sin sammanfattning att en mer hållbar och högkvalitativ mjölkproduktion blir lösningen på dagens mjölkkris.

Referens

1. European Food Safety Authority. Scientific opinion on the overall effects of farming systems on dairy cow welfare and disease. The EFSA Journal, 2009, 1143, 1–38.

Lotta Berg installerad som professor vid SLU

Den 15 april ägde årets professorsinstallation rum vid SLU i Uppsala. Delvis på grund av ändrade regler för tillsättning av professur var det bara fyra nya professorer som medverkade i årets installation. Lotta Berg var den enda av dessa som installerades vid fakulteten för veterinärmedicin och husdjursvetenskap

TEXT OCH FOTO: JOHAN BECK-FRIIS

Som nybliven professor i husdjurens miljö och hälsa har Lotta Berg ansvar för forskning och undervisning om slakt och avlivning, vilket hon talade om under sin installationsföreläsning.

DÖDEN, DÖDEN, DÖDEN

Döden är kanske inte det första man tänker på som ung veterinärstudent, inledde Lotta Berg med att konstatera under sin installationsföreläsning. I grunden bygger all djurhållning på att djuren överlever så länge som det är tänkt och att de får vara friska under tiden, sade hon.

Som nybliven professor i husdjurens miljö och hälsa har dock Lotta Berg även ansvar för forskning och undervisning om slakt och avlivning. Det är områden som hon också haft erfarenhet av från sin tid inom den statliga myndighetssfären – först Djurskyddsmyndigheten, sedan Jordbruksverket.

UTSATT POSITION

– Jag fick då sätta mig in i alla detaljer kring strömstyrkor, gasblandningar och ammunitionstyper. Det blev tydligt för mig att området ifråga var i behov av mer forskning, berättade Lotta. Avlivningsproblematiken var därför ett av de områden hon valde att arbeta med sedan hon efter några år återvände till SLU för att fortsätta forska.

– Tiden som ett djur tillbringar på slakteri är givetvis kort i förhållande till djurets hela livstid, men samtidigt befinner sig djuret då i en väldigt utsatt position. På slakteri rör det sig om en helt ny och okänd miljö, nya lukter, främmande ljud och helt obekanta människor. Döden är sällan prydlig och för gemene man kan all slaktverksamhet te sig obehaglig, konstaterade Lotta Berg. Samtidigt vet vi att det verkligen gör skillnad om djuren hanteras lugnt, om slakteriet är utformat på ett sätt som minskar stressen för djuren och underlättar flödet av djur fram till bedövningsboxen. Att djuren sedan vid behov fixeras på ett korrekt sätt och att de bedövas fullgott före avblodningen ställer stora krav på personalens och ledningens kompetens och insikt i hur djur fungerar, poängterade den nya professorn.

MÅNGA ASPEKTER MÅSTE BEAKTAS

Den forskning Lotta Berg och hennes medarbetare bedriver inom området kan syfta till metodutveckling, såsom utprovandet av bättre gasblandningar, eller till utvärdering av helt nya bedövnings- eller avlivningsmetoder. Den kan också handla om hanteringen av djuren fram till det är dags för bedövning. Hur kan den göras så skonsam som möjligt? Hur påverkar mobil slakt djurens välbefinnande jämfört med att transportera djuren på sedvanligt sätt till slakteriet? Hur påverkar den mobila slakten köttkvaliteten och kan den göras inom ramen för befintlig lagstiftning eller krävs specialreglering?

– I denna typ av forskning är det viktigt att kunna beakta många olika aspekter samtidigt, från veterinärmedicin till etologi, beteendevetenskap på human- ➤

Dekanus Kristina Dahlborn och rektor Peter Högberg välkomnar Lotta Berg som ny professor under installationsakten.

sidan, juridik, etik och sensorik. Därför är ett aktivt samarbete med många andra forskningsområden centralt, underströk Lotta Berg i sin föreläsning.

AVVÄGNING MELLAN PRODUKTIONS- OCH MILJÖMÅL

Även SLUs rektor Peter Högberg talade om betydelsen av tvärvetenskapligt samarbete i sitt välkomstanförande till de fyra nya professorerna.

– Idag, med 7,5 miljarder människor på jorden, är det alldeles uppenbart att man måste väga produktionsmål mot miljömål. SLU har därför som en av sina viktigaste uppgifter att utforska och undervisa om avvägningar mellan produktions- och miljömål, sade rektorn. Han förväntade sig att de nya professorerna tar ett speciellt ansvar för den vetenskapliga utvecklingen inom sina respektive områden och för att grundutbildningen vilar på en vetenskaplig grund. ■

FVFs vårkurs i företagande

Kundservice, stress och kollegialt nätverkande

För tredje året i rad samlades företagande veterinärer från stora delar av Sverige i Göteborg för en kurs i företagande samt föreningsstämma.

TEXT: JOHANNA HABBE, *ordförande FVF*

Den 15–16 april fick 35 FVF-medlemmar lyssna till givande, känslomässigt berörande och inspirerande föreläsningar av Caroline Bäck. Caroline är utbildad veterinär och dessutom erfaren chef och ledare inom olika veterinära verksamheter. Hon har hållit workshops och motiverande seminarier inom ”veterinary business management” i mer än 20 år. Nu var det FVFs tur att få ta del av hennes kunskap och inspiration.

KUNDSERVICE

Caroline inledde med ämnet ”Att leverera utmärkt kundservice”, och hon satte fingret på vad allt handlar om – att skapa nöjda djurägare genom att sälja tjänster och produkter som återställer och upprätthåller hälsan hos deras djur. Vilket i sin tur genererar vinst över tid. En djurägare *förväntar sig* bra vård hos en veterinär. Högkvalitativ professionell vård är naturligtvis bra men har ändå ganska lite att göra med utmärkt kundservice, det är känslan kunden tar med sig efteråt, de små detaljerna kan göra stor skillnad.

En nöjd kund kommer tillbaka och rekommenderar dessutom veterinärkliniken till andra. En missnöjd kund kommer inte tillbaka, och värre – rekommenderar inte kliniken eller talar illa om den. Servicen upplevs och bedöms av kunden, medvetet eller omedvetet, på flera plan.

Veterinären tror gärna att det djurägaren helst vill ha är en diagnos, men djurägaren är mest intresserad av prognosen, hur länge dröjer det innan jag har min vanliga hund/katt/häst igen?

FOTO: JOHAN BECK-FRIIS

Caroline Bäck gav FVF-medlemmarna flera givande, känslomässigt berörande och inspirerande föreläsningar under vårens kurs i företagande.

VIKTIGT ATT VÅRDA KUNDUPPLEVELSEN

Caroline talade också om saker som kan förändra kundupplevelsen till det bättre, t ex bemötandet i telefonen eller utseendet och känslan som hemsidan förmedlar. Detta är saker som är extra viktiga för att attrahera nya kunder, de som letar efter en ny klinik av olika anledningar. Hon talade även kring hur man behåller de kunder man redan har och gör dem till nöjda och lojala kunder. Visa intresse för djuret och djurägaren som individer, ring uppföljande samtal och skicka ut påminnelsekort, var några exempel hon nämnde.

STRESS OCH UTBRÄNDHET

På fredagskvällen fanns lite tid för spa eller det där givande nätverkandet med andra kolleger innan middagen. Som alltid var det mycket god mat och med så trevligt sällskap blev det en rolig och givande kväll.

Lördagen inleddes med en föreläsning om stress och utbrändhet i veterinäryrket. Tyvärr kände många av oss igen sig i beskrivningen och flera kunde berätta om egna erfarenheter av att ha blivit eller varit nära att bli utbränd. Vi serverades lite råd om hur vi hanterar oss själva och situationer vi hamnar i, igenkännandet gör att man tänker till lite extra kring sin egen situation. Utbrändhet beskrevs först hos människor i hjälpande yrken och forskning har visat att det generellt sett är mer psykologisk stress hos veterinärer än hos personer i andra yrken. Dels för att det är ett stressigt jobb med krav från många håll, men också för att det är ett yrke där det finns många ”duktiga flickor” som inte är vana att hantera misslyckanden på ett konstruktivt sätt. Man ser misstag som personliga misslyckanden och katastro- ➤

Forskning har visat att det generellt sett är mer psykologisk stress hos veterinärer än hos utövare av andra yrken, berättade Caroline Bäck.

fer, den inre monologen i dessa fall är ofta skrämmande hård. Dessutom hanterar vi ofta frågor kring och faktiska situationer av avlivning och döden, vilket kan leda till en känslomässig utmattning som är att likna vid posttraumatiskt stressyndrom.

DEN BESVÄRLIGA KUNDEN

Föreningsstämman fick gott om tid före lunchen, de avgående styrelseledamöterna valdes om och vi fick även lite tid att diskutera aktuella frågor som rör företagandet.

När vi ätit en stärkande lunch gav vi oss i kast med ”Den besvärliga kunden”, något som alla drabbas av förr eller senare. Mycket av en besvärlig kunds beteende beror på samma känslor som styr oss alla, man har ett inre jag som är sårbart. I en situation då man är orolig för sitt djur är det extra lätt att hamna ur balans och få ett hårt och stelt beteende, man vill till varje pris ha rätt (vilket per definition innebär att ”den andre har fel”). Man kan ignorera andra personers tankar och känslor och när självbilden skadas kommer ilskan. Den får ibland väldigt irrationella uttryck av aggressioner och en känsla av att vilja såra andra då man själv blivit sårad.

För att bemöta en upprörd djurägare bör veterinären vara tyst, lyssna till berättelsen och visa att man lyssnar genom att ställa frågor eller be om klargöranden. Arkivbild.

FOTO: SUZANNE FREDRIKSSON

För att kunna bemöta en person i det stadiet måste man först bekräfta personens sinnesstämning, att man förstår att han/hon är arg/ledsen och bekräfta de känslorna. Man bör vara tyst, lyssna till berättelsen och visa att man lyssnar genom att ställa frågor eller be om klargöranden. När man sedan svarar ska man göra det sakligt och lugnt. Visa empati, bekräfta problemet, ursäkta för situationen (inte samma sak som att säga att man gjort fel) och arbeta för att lösa problemet så fort som möjligt. Prat om pengar är oftast inte prat om just pengar utan uttryck för en oro eller sorg. Kanske är hästen halt, man skulle tävla, den skulle vara bättre osv.

FEM STRATEGIER FÖR BÄTTRE VINST

Vi avslutade med fem strategier för att stärka företagets vinst. Dessa var i korta drag: upprätta och följ en budget, arbeta med dina aktiva kunder, sätt realistiska avgifter, debitera korrekt och följ upp nyckeltal.

Som redan sagts fann alla mycket inspiration i Caroline Bäcks föreläsningar och vi tackar henne extra mycket. Vi vill även tacka våra två sponsorer, Agria och Boehringer Ingelheim, som fanns med stor del av kursen och fick berätta lite om produktnyheter från sina respektive verksamheter. Några av oss i styrelsen som hållit i kursen och några medlemmar passade på att stanna ett dygn extra, ett spa är gott för själen. Vi planerar redan för höstens FVF-kurs i företagande, datum är inte bestämt men vi hoppas kunna erbjuda en lika givande kurs då. ■

International Academy of Veterinary Chiropractic

Essential Veterinary Chiropractic for Equine and Companion Animals

Practice-oriented intensive training presented in 5 modules over a period of 6 months (210 contact hours of practical and theoretical instruction), with experienced international faculty from USA, Canada, England, Denmark and Germany.

Upcoming Course Start Dates:

Sittensen/Northern Germany

- October 26th, 2016
- April 5th, 2017
- October 18th, 2017

Bournemouth, UK, Anglo European College of Chiropractic

- Spring 2018

Further information and module dates: **www.i-a-v-c.com**

International Academy of Veterinary Chiropractic
Dr. Donald Moffatt, Dorfstr. 17, 27419 Freetz, Germany
Tel: +49 4282 590099 • Fax: + 49 4282 591852 • E-mail: info@i-a-v-c.com

Osäkerhet kring hullskalor

Hullbedömning är en viktig faktor vid rättsliga prövningar av djurplågeriärenden eller åtal för brott mot djurskyddslagen. Olyckligtvis förekommer flera olika versioner av hullskalor som officiella veterinärer och andra myndighetsföreträdare använder. Nu väntar de officiella veterinärerna på en slutlig och formellt godkänd vägledning för att kunna likrikta hullbedömningarna i hela landet.

HÅKAN FRISELL, frilansjournalist

Åklagare vill ha konsekventa bedömningar av bland annat nötdjurs hull eftersom det kan finnas djurbönder som av ekonomiska eller andra skäl håller djur i så dåligt skick att de gör sig skyldiga till djurplågeri. Men veterinärer använder i dagsläget olika hullskalor som inte överensstämmer med varandra. Det är till och med så illa att officiella veterinärer, OV, i vissa fall använder olika versioner av ett utkast till en hullskala som Jordbruksverket distribuerat men inte beslutat ännu.

– De får inte använda den helt enkelt. Den är inte beslutad. Vi har sagt till Livsmedelsverket redan från första dagen att det är ett utkast. Vi skickade ut det bara för att få feedback på hur det funkar, säger Shivar Magdal som är djurskyddshandläggare på Jordbruksverket.

OLIKA BEDÖMNINGAR

Utkast skickades ut av Jordbruksverket under både 2014 och förra året. Utkastet syftar till att bland annat likrikta bedömningen hos landets OV. Inte minst sedan antalet anmälningar och underrättelser till länsstyrelsen ökat dramatiskt de senaste åren.

– Antalet underrättelser som skickats till länsstyrelsen har ökat kraftigt och de bedöms olika. Det är därför vi kämpar mycket för att få det klart med den här vägledningen. Men det är olika branscher och olika myndigheter inblandade så det tar tid, säger Shivar Magdal.

– Det bedöms olika från län till län och på olika slakterier. Det är därför den här vägledningen måste komma så att det blir en likriktad bedömning, säger Shivar Magdal.

FOTO: JORDBRUKSVERKET

Shivar Magdal vid Jordbruksverket menar att de olika utkast till hullskala som Jordbruksverket distribuerat inte får användas i praktisk verksamhet.

UTMÄRGLING BLEV KRAFTIG AVMAGRING

Ulrika Rockström är veterinär på rådgivningsföretaget Gård & Djurhälsan i Uppsala. Hon är med i den grupp som tillsammans med Jordbruksverket arbetar med att ta fram vägledningen till OV, som alltså bland annat innehåller instruktioner om hur hullbedömningar ska gå till.

Enligt henne stod det i ett av de första utkasten, som sedermera drogs tillbaka av Jordbruksverket, att 1 på hullskalan betydde utmärglad. Efter påpekande ändrades det till att 0 är lika med utmärgling. Då fick istället ett djur som var kraftigt avmagrat men inte utmärglat hullgrad 1. Ulrika Rockström menar att när man bedömer levande djur är det i princip omöjligt att säga om djuret har hullgrad 0 och är utmärglat eftersom man inte kan se om alla fettdepåer är förbrukade.

– Om du misstänker att ett djur är nära utmärgling är det bättre att säga hullgrad mindre än 1. Att bedöma hull på levande djur är svårt och även för erfarna kan bedömningarna variera för samma djur, säger hon.

NY VÄGLEDNING PÅ GÅNG

Ulrika Rockström har täta kontakter med Jordbruksverket för att hjälpa till att få vägledningen formellt beslutad så snart som möjligt. Hon anser att det är av stor vikt att alla veterinärer och djurskyddsinspektörer gör likartade bedömningar avseende hullet. Annars kan det bli rättsosäkert för bönderna.

– Det är olyckligt att det förra utkastet till vägledning gick ut till Livsmedelsverket och att den började användas innan den var beslutad. Det var meningen att den skulle användas under en försöksperiod för att se hur den fungerade.

– Nu jobbar vi med den nya vägledningen med målet att få till en likvärdig och korrekt bedömning från alla OV. Den stora utmaningen när det här blir klart är att få till en bra utbildning och få alla kalibrerade vad gäller bedömning av hull. Dessutom är det viktigt att de olika länsstyrelserna i landet kalibrerar sig och hanterar inkommen information från OV på ett likartat sätt. Det får inte vara så att ett ärende som bara leder till samtal och eventuell uppföljning i ett län, skulle kunna innebära direkt åtal i ett annat län. Det är också jätteviktigt ➤

Foto: Pousen

– Om du misstänker att ett djur är nära utmärgling är det bättre att säga hullgrad mindre än 1, råder Ulrika Rockström. Bilden visar ett aktuellt djurskyddsärende i Värmland där djurägarna blev dömda för djurplågeri.

att man informerar och utbildar transportörer och djurägare om vilka riktlinjer som gäller. En djurägare måste veta exakt vad som gäller och kunna känna sig trygg i sin egen bedömning när man skickar sina djur till slakt. När den förra vägledningen kom ut kände sig djurägarna bortglömda och oinformerade.

UTKASTET ANVÄNDS AV OV

Den vägledning som distribuerades av Jordbruksverket förra året används flitigt av de flesta OV på Livsmedelsverket. Och samtidigt som distributionen skedde anordnade Jordbruksverket en utbildning. Det berättar Mona-Lisa Dahlbom Wiedel som är biträdande områdeschef för Område Livsmedelskontroll på Livsmedelsverket. Hon är förvånad över beskedet att utkastet till vägledning inte fick användas.

– När man skriver en vägledning kan man lika lite säga att den inte får användas som att den måste användas. En vägledning är en vägledning. Jag ska ta kontakt med Jordbruksverket och höra vilken syn de har, för det här tycker jag är anmärkningsvärt, säger hon.

– För ett år sedan gick jag själv utbildningen där Jordbruksverket utbildade efter det dåvarande utkastet.

Hur många OV på Livsmedelsverket är det som använder utkastet?

– De allra flesta tror jag använder sig av det. Jordbruksverket har utbildat dem med utgångspunkt från den vägledning som man lämnade som förslag vid den tidpunkten. Jag utgår från att många använder den vägledningen tills vi får något annat.

Foto: Frederik Wiedel

Mona-Lisa Dahlbom Wiedel vid Livsmedelsverket tycker det är olyckligt att arbetet med att få vägledningen klar och beslutad gång på gång har sinkats.

Mona-Lisa Dahlbom Wiedel tycker det är olyckligt att arbetet med att få vägledningen klar och beslutad gång på gång har sinkats.

– Djurskyddsföreskrifterna är till för att skydda våra djur mot onödigt lidande. Det är den fokus vi har. Sedan ska alla som levererar djur naturligtvis bli rättssäkert bedömda och därför kan vi behöva vägledningen, säger hon.

– Min huvudsakliga synpunkt är att det är väldigt mycket diskussioner där de stackars djuren hela tiden kommer i kläm. Det gör mig riktigt upprörd. Jag tycker det är olyckligt att vi har en vägledning som inte är fastslagen.

VETERINÄRENS VITTNESMÅL VIKTIGAST

För åklagare är det viktigt att veterinärernas bedömningar av hull är konsekventa.

– Det blir svårt för oss lekmän: åklagare, advokater, och domare, att värdera bevisningen om man utifrån användandet av olika hullskalor kommer till olika bedömningar i frågan om ett djur varit undernärt eller inte. Förekomsten av olika hullskalor riskerar dessutom att förringa betydelsen av uttalanden som görs utifrån en viss hullskala. För att minska risken för missförstånd borde det ligga i intresset hos alla dem som jobbar med djur att det finns ett enhetligt system att tillämpa för att uppnå en enhetlig bedömning, säger Rebecca Åslund, kammaråklagare på Åklagarkammaren i Karlstad.

Men även om olika hullskalor kan ställa till med problem går det ändå att komma vidare genom bra vittnesmål från veterinärer.

– När det gäller frågan om ett djur orsakats lidande till följd av vanvård krävs att detta bekräftas av en sakkunnig på området, vilket i de allra flesta fallen är en veterinär. När vanvården består i att djuren inte getts tillräckligt med föda är vi som åklagare beroende av att en veterinär dels kan konstatera att djuret visat tecken på svält, dels att djuret lidit till följd av detta, säger Rebecca Åslund.

– Det står och faller med vad veterinären säger. Säger veterinären att det inte går säga att djuret har lidit då kan vi inte driva det som ett djurplågeriärende. Möjligen att man kan driva det som brott mot djurskyddslagen.

*HÅKAN FRISELL, frilansjournalist, Vasagatan 1B, 652 22 Karlstad.

Effekt av endotoxiner på hästens blodneutrofiler

Endotoxiner hos vissa bakterier kan hos häst leda till utbredd inflammation och ämnesomsättningsrubbningar vid t ex kolik. I en aktuell studie vid SLU ledd av Inger Lilliehöök togs upprepade blodprover från fem hästar som fått endotoxin tillfört direkt i blodet och proverna analyserades med ett avancerat blodcellsanalysinstrument.

Endotoxinet ledde snabbt till en kraftig sänkning av antalet neutrofiler i blodet. Sänkningen kvarstod under den sex timmar långa kontinuerliga tillförseln av endotoxin. Neutrofilantalet ökade sedan, med förekomst av "jätteneutrofiler", och låg måttligt förhöjt i tre dagar. Efter sex dagar var antalet neutrofiler tillbaka på normal nivå men då sågs en kraftig minskning av enzymet myeloperoxidas i neutrofilerna (lågt MPO). Detta är ett nytt fynd som kan tala för att neutrofilernas utmognad i benmärgen påverkas av endotoxin och leder till minskat myeloperoxidasinnehåll. Neutrofiler med lågt MPO kommer ut i blodet först flera dagar senare. Lågt MPO i blodprov från en sjuk häst kan utifrån dessa resultat indikera att hästen utsatts för endotoxinpåverkan flera dagar tidigare.

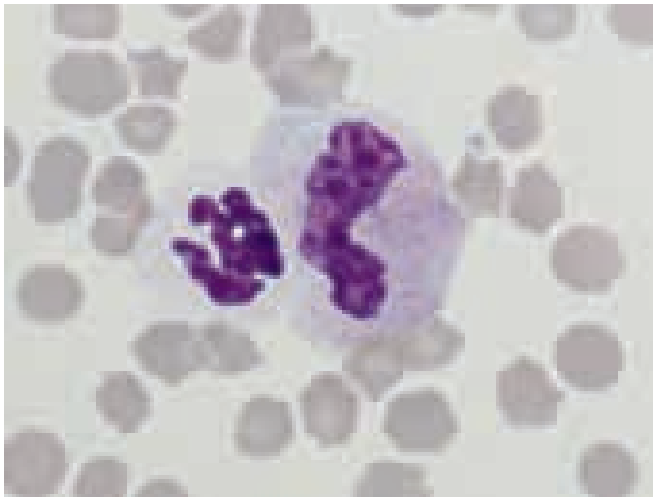

Foto: SLU

En jätteneutrofil till höger om en normal neutrofil hos en häst 48 timmar efter endotoxinexponering. May-Grünwald-Giemsa-färgat blodutstryk, 1 000 gångers förstoring.

Källa: Forskningsnyheter från SLU, Framtidens djurhälsa och djurvälfärd, nr 4 2016.

Sök forskningsbidrag ur Agria och SKK Forskningsfond

Agria Djurförsäkring och Svenska Kennelklubben inbjuder härmed forskare att ansöka om forskningsanslag för verksamhetsåret 2017.

Forskningspolicy

Fondens ändamål är att främja forskning om sällskapsdjur inom ramen för fondens forsknings- och utvecklingsprogram.

Prioriterade forskningsområden:

- Sällskapsdjurens betydelse för människan
- Forskning kring medicinsk rehabilitering
- Utvärdering av diagnos- och behandlingsmetoder

Särskilt välkomnas ansökningar som rör:

- Tandhälsa hos hund och katt
- Goda modersegenskaper, dess nedärvning och hur de påverkar valpen fysiskt och mentalt senare i livet
- Studier som kartlägger hanhundars och tikars mentala och fysiska hälsa efter kastration

Fonden kommer att prioritera projekt där samverkan sker mellan länder och lärosäten.

Sista ansökningsdag är den 1 oktober 2016.

Agria & Svenska Kennelklubben FORSKNINGS FOND

Mer information och ansökan finner du på www.agriaochskkforskningsfond.se

förhandlingsnytt

Avtal för flera veterinärkategorier klara

VETERINÄRER INOM DJURSJUKVÅRD OCH DJURPARKER

Veterinärförbundet och SLA träffade den 31 maj 2016 ett nytt kollektivavtal för perioden 1 juni 2016 – 31 maj 2017. Löneutrymme för avtalsperioden är 2,0 procent per den 1 juni 2016. Parterna blev också överens om en ytterligare pensionsavsättning om 0,2 procent på avtalsområdet. Parterna kom dessutom överens om att modernisera visstidsanställningarna och inrättade ett antal arbetsgrupper som ska jobba under hela avtalsperioden.

VETERINÄRER I HUSDJURSFÖRENINGAR

Även avtalet för veterinärer avseende husdjursföreningar är klart, med ett löneutrymme för avtalsperioden på 2,0 procent per den 1 juni 2016 och en ytterligare pensionsavsättning om 0,2 procent på avtalsområdet.

ANDERS GRANELD
förhandlingschef, SVF

noterat

FOTO: IVAN NAKONECHNYY

Det är förbjudet att sälja t ex p-piller till katt via olika typer av webbsidor eller beställningsformulär på nätet, påpekar Läkemedelsverket.

Förbjuden webbförsäljning av receptbelagda läkemedel

Det har förekommit att receptbelagda läkemedel, framför allt avmaskningsmedel till sällskapsdjur och p-piller till katt, säljs via olika typer av webbsidor knutna till svenska djurkliniker eller enskilda veterinärer. Detta rapporterade Läkemedelsverket i sitt nyhetsbrev för veterinärer den 17 maj. Verket påpekar att det enligt läkemedelslagen är förbjudet att rikta marknadsföring av receptbelagda läkemedel till allmänheten.

Läkemedelsverket belade nyligen en veterinärklinik med förbud förenat med vite om 250 000 kr om kliniken inte omedelbart upphörde med sin otillåtna verksamhet. Den aktuella kliniken hade beställningsformulär och beskrivning av olika receptbelagda läkemedel på sin webbplats. Läkemedelsverket bedriver utifrån bestämmelser i bland annat läkemedelslagen fortsatt tillsyn över marknadsföring av läkemedel.

Utbildning för bättre djurskyddskontroll på slakterier

Länken mellan djurskydd och livsmedelssäkerhet har traditionellt inte betonats särskilt mycket i samband med veterinär kontroll på slakterier, men den situationen har förändrats under senare år. Djur som inte mår bra är sällan lämpliga som livsmedel och i praktiken har de officiella veterinärerna vid svenska slakterier alltid tagit hänsyn till detta. Artikeln beskriver hur myndigheterna nu intensifierat arbetet med frågan.

NASER ARZOOMAND, leg veterinär, MSc, Resident European College of Veterinary Public Health (ECVPH), officiell veterinär och
CHARLOTTE BERG, leg veterinär, VMD, professor, Dipl ECAWBM (AWSEL)

DET VETERINÄRA DJURSKYDDSKONTROLLANSVARET

Sedan det så kallade ”hygienpaketet”, som består av en samling EU-förordningar inom livsmedels- och djurområdet, trädde i kraft 2006 har Livsmedelsverket arbetat mer aktivt med djurskyddsfrågorna än man tidigare gjorde. Förordningarna pekar tydligt ut yrkeskategorin veterinärer som ansvarig för stora delar av djurskyddskontrollen på slakterier (Figur 1). I Sverige är det som bekant Livsmedelsverket som är arbetsgivare för de officiella veterinärer som arbetar med livsmedelskontrollen på slakterierna och därigenom också med djurskyddsfrågorna där. Detta är dock ett delat ansvar eftersom länsstyrelserna ansvarar för delar av de officiella djurskyddskontrollerna på slakterier, t ex vad gäller förprövning av uppstallningsutrymmen. Även Jordbruksverket (SJV) är i högsta grad inblandat, i egenskap av den myndighet som utarbetar föreskrifter för djurskydd vid slakt och även ansvarar för att samordna myndighetsarbetet på djurskyddssidan.

Dagens djurskyddskontroller förutsätter ett tätt samarbete mellan berörda myndigheter, vetenskapliga institutioner och inte minst mellan de olika regionala avdelningarna på Livsmedelsverket. Detta görs för att öka samsynen och därmed agera likriktat på alla platser i Sverige. Livsmedelsverket ingår i ett väl upparbetat nätverk med SJV, länsstyrelserna, SLU, djurhälsovårdsorganisationerna m fl.

Foto: Lotta Berg

Figur 1. *Problem kopplade till djurskydd kan upptäckas av Livsmedelsverkets officiella veterinärer både i samband med besiktning av de levande djuren före slakt och senare under processen.*

MODERNISERING AV DJURSKYDDSKONTROLLEN

Det är mycket i svensk djurhållning som har moderniserats i snabbare takt än vad kvaliteten på djurskyddsarbetet har gjort under de senaste 20 åren, även om en hel del förändringar skett även där. När Sverige gick med i EU ändrades grundförutsättningarna delvis genom ny lagstiftning. Lantbruken har gradvis blivit allt mer högteknologiska. Slakterierna har i många fall blivit större och höjt hastigheten på banden. Istället för en djurtransport med ett par grisar kommer stora långtradare med hundratals grisar i tre våningar. Allt detta påverkar djurvälfärden, som också är en av de viktigaste faktorerna för livsmedelssäkerheten. One Health-resonemanget poängterar att vi alla lever i samma ekosystem. Det som påverkar djuren påverkar också oss människor. Eftersom förekomsten av stress, skador och dålig djurhållning gör att djuren lättare drabbas av infektioner ➤

äventyras livsmedelssäkerheten. Därför bör djurskyddsarbetet moderniseras efter de nya förutsättningarna.

Den europeiska livsmedelssäkerhetsmyndigheten EFSA har tydligt arbetat för en ökad användning av djurvälfärdsindikatorer, indikatorer som kan mätas för att se om god eller dålig djurvälfärd föreligger. Det är även ett sätt att utvärdera om de förebyggande djurskyddsbestämmelserna haft avsedd effekt. Förekomsten av svansbitna grisar är ett exempel på indikatorer för djurvälfärd som kan mätas och som kan påverka livsmedelssäkerheten.

SLU har under lång tid visat intresse och engagemang för frågorna kring djurskydd vid slakt, t ex djurtransporter, hantering av djur på slakterier, bedövning vid slakt m m, och arbetat tillsammans med kontrollmyndigheterna kring detta. Därtill finns den nationella kontaktpunkten för EU-förordningen om djurskydd vid slakt (EU 1999/2009) placerad vid Nationellt Centrum för Djurvälfärd (SCAW) vid SLU sedan starten för några år sedan. Detta samarbete ger Jordbruksverket och Livsmedelsverket inklusive de officiella veterinärerna en vetenskaplig grund och argument att använda inom verksamhetsområdet. Samarbetet utgör ett stöd i processen med framtagandet av nya instruktioner och bestämmelser. Även för branschen leder detta till en större tydlighet och en trygghet.

Foto: Lotta Berg

Figur 2. *Vid besiktningen kan den officiella veterinären stöta på djur som inte borde ha skickats till slakt över huvud taget. I dessa fall lämnas information om det aktuella djuret/djuren vidare till länsstyrelsen.*

BEHOVET AV SAMSYN

Nu arbetar Livsmedelsverket och Jordbruksverket för att öka samsynen mellan officiella veterinärer vid slakterier, oavsett om det rör sig om storskalig verksamhet, mindre anläggningar eller små gårdsslakterier. Detta är viktigt eftersom en likartad bedömning gör myndighetsutövningen tydligare och mer förutsägbar, vilket gynnar slakteriföretagen. Företagarna ska kunna känna sig trygga med att verksamheten ligger väl inom ramen för djurskyddsbestämmelserna.

En konsekvent bedömning upplevs som mer rättvis och kan därför lättare accepteras av både slakteriföretagen och de lantbrukare som levererar sina djur dit. Det är avgörande att hantering av information till länsstyrelsen och kassationer av slaktkroppar görs på likartade grunder, oavsett vilket slakteri man befinner sig på (Figur 2).

MYNDIGHETSGEMENSAMT NÄTVERK

Som en del i detta har nu ett myndighetsgemensamt nätverk byggts upp. Det finns en grupp som diskuterar frågor kring djurskydd vid slakt, en grupp där både Jordbruksverket, Livsmedelsverket, länsstyrelserna och den nationella kontaktpunkten för dessa frågor (SCAW vid SLU) är representerade. Vidare har en omfattande utbildningsinsats genomförts och flera kurstillfällen är att vänta framöver.

Det är Livsmedelsverket som tillsammans med föreläsare från Jordbruksverket och SLU har anordnat ett antal utbildningstillfällen på olika håll i landet. Kursen har baserats på de vägledningar om djurskydd vid slakt som Jordbruksverket tog fram under 2015. Materialet har använts i preliminärversion under en tid och flera delar som nyligen fastställts har publicerats på Jordbruksverkets webbplats via sökvägen djur/djurskydd/slakt och annan avlivning/vägledning för slakt. Det finns nu ett lättillgängligt stöd att

FORSKA UTAN DJURFÖRSÖK

utlyser härmed forskningsanslag inför 2017

Forska Utan Djurförsök ger anslag till projekt som syftar till att ersätta djurförsök inom bland annat forskning, utbildning, biologisk produktion och toxikologiska tester. Även annan forskning som kan antas främja djurs intressen eller höja djurens status kan få stöd. Sedan 1971 har Forska Utan Djurförsök delat ut 800 000–1,5 miljoner kronor per år i forskningsanslag.

Forska Utan Djurförsök stödjer bara forskningsprojekt som utförs i Sverige eller som har svenska deltagare. Information om ansökningsförfarande finns på www.forskautandjurforsok.se.

Senast den 1 september 2016 kl 16.00 måste samtliga ansökningshandlingar (per post och e-post) ha inkommit för att ansökan ska beaktas.

www.forskautandjurforsok.se

använda i de ofta kniviga bedömningsfrågor som enskilda veterinärer ställs inför i det dagliga arbetet på slakterierna.

JORDBRUKSVERKETS VÄGLEDNINGAR

Det ska betonas att Jordbruksverkets vägledningar, som primärt är riktade till de officiella veterinärerna (OV) på slakterierna, inte utgör något nytt regelverk eller nya bestämmelser utan bara är ett tydliggörande av regler som redan finns i lagstiftningen.

Samsyn är grunden för vägledningarna. En djurägare som sänder djur till slakt ska kunna känna sig trygg med att bedömningarna är likartade oavsett vilket slakteri djuret skickas till. Det är då viktigt att kontrollpersonalen använder sig av samma bedömningsgrunder över hela landet och att dessa bedömningsgrunder är väl kända av lantbrukare och transportörer, så att alla delar av kedjan har samma uppfattning om var gränserna går.

Det är centralt för både Livsmedelsverket och Jordbruksverket att kontrollpersonalen och branschorganisationen får relevant utbildning i sakområdet. Den nu genomförda utbildningsomgången har omfattat djurskyddsbedömning vid slakt och har varit inriktad på användandet av de nya vägledningarna. Syftet var att öka samsynen i bedömningsfrågor, att stärka de officiella veterinärernas kompetens och därmed säkerställa en effektiv och rättssäker handläggning.

Vägledningarna är flexibla dokument som kan komma att justeras om lagstiftningen förändras eller om det finns andra skäl. De består dels av en övergripande del som handlar om vilket ansvar livsmedelsverkets veterinärer har för kontrollen av djurskydd på slakterierna, dels om hur de potentiella djurskyddsärenden som upptäcks vid slakt ska hanteras, främst i relation till kommunikationen med länsstyrelsen (vilken huvudsakligen sker i form av skriftlig information) men även vad avser kommunikationen med slakteriföretaget och bonden. Denna del har vållat en hel del diskussion med berörda branscher, främst mot bakgrund av den svenska offentlighetsprincipen. Kommunikationen mellan OV på slakteriet och länsstyrelsens kontor är i grunden offentlig handling. Detta medför att både slakteriföretaget (som kanske inte kan hållas ansvarigt för att en uppfödare skickar in djur i dålig kondition) och den enskilde bonden kan bli uthängda i media, även om det handlar om tämligen rutinmässig information t ex gällande en enstaka transportdöd gris. Här pågår fortfarande diskussioner mellan de inblandade myndigheterna och representanter för de berörda näringarna kring hur informationen kan och bör utformas.

Foto: Lotta Berg

Figur 3. *Transport av grisar med stora navelbråck är en fråga som tas upp i Jordbruksverkets vägledningar – var går gränsen för vad som är acceptabelt?*

Även kring vissa av gränsdragningarna i vägledningarna finns diskussioner: hur långa ska koklövarna få bli innan det anses vara ett djurskyddsproblem både på gården och vid transport? Hur stora och djupa bogsår kan tolereras på en sugga innan veterinärbehandling eller avlivning är de enda acceptabla alternativen? Flertalet av vägledningskapitlen har dock uppfattats som förhållandevis okontroversiella.

Att projektet lett till intensifierade kontakter mellan de inblandade myndigheterna är inte ett tecken på försämrat djurskydd på svenska gårdar och slakterier, snarare tvärtom. Arbetet är ett tecken på att Livsmedelsverkets veterinärer tar uppgiften på allvar och nu mer konsekvent underrättar länsstyrelsen när så behövs, för att länsstyrelsens personal ska kunna följa upp eventuella problem på gårdsnivån. Det har t ex framkommit att flera slakterier ser positivt på den minskade förekomsten av transport av högdräktiga djur till slakt under senare tid, en direkt effekt av att vägledningarna ökat uppmärksamheten i frågan.

ATT SKICKA TILL SLAKT – ELLER INTE?

De områden där de officiella veterinärerna och andra djurskyddskontrollanter aktivt uttryckt ett behov av stöd och riktlinjer har prioriterats av Jordbruksverket i arbetet med vägledningarna. Materialet från vägledningarna har hittills främst varit fokuserat på nötkreatur, får och gris men innehåller även en del uppgifter om fjäderfä. De har huvudsakligen varit inriktade på att bedöma djurskyddsproblem som uppstått i ursprungsbesättningen, alltså inom primärproduktionen, som borde ha rättats till redan där (t ex mycket magra djur, mycket smutsiga djur och inväxta horn). Det beskrivs också när det är olämpligt eller otillåtet att transportera djuren till slakt, t ex påtagligt halta djur, djur med mycket stora bråck, bölder eller öppna sår och högdräktiga djur (Figur 3). Inom vägledningarna finns vidare avsnitt som främst berör djurhanteringen på slakte- ➤

riet i relation till användning av elpåfösare och uppstallning av djur.

Det ligger inte i slakteriets intresse att få in skadade djur till slakt eftersom dessa djur i många fall kasseras av livsmedelshygieniska skäl. Ändå har det tidigare ibland rått en osäkerhet om gränsen för vilka djur som det är acceptabelt att ha stående i ladugården, att transportera och att slakta. Den offentliga veterinära kontrollen måste vara tydlig med vilka djur som faktiskt inte hör hemma på ett slakteri. Det handlar om djur som i många fall inte är lämpliga som livsmedel och som inte bör utsättas för den påfrestning som en transport följd av uppstallning i okänd miljö utgör. Den typen av djur bör istället slaktas för djurägarens egen konsumtion på gården (om de är livsmedelshygieniskt acceptabla) eller avlivas på plats och destrueras. Att vissa djur som kommer in till slakt kan ha mindre skavanker får man givetvis acceptera. Djur som inte är i transportabelt skick ska dock inte transporteras och djur ska inte heller stå länge i dålig kondition eller med större skador i en besättning. I dessa fall ska djuren få den veterinärvård som krävs alternativt avlivas på plats (Figur 4).

FOTO: LOTTA BERG

FIGUR 4. *I vissa fall föreligger ett delat ansvar för djurskyddet, t ex för kraftigt halta djur. Djurägaren har ett ansvar att inte skicka iväg djuret, transportören att inte ta emot och transportera det och slakteriet har ett ansvar att avliva djuret vid ankomst.*

RESULTATET AV UTBILDNINGSDAGARNA

Den feedback som erhållits efter de genomförda kurserna för officiella veterinärer har generellt varit mycket positiv, vilket gör att Livsmedelsverket och Jordbruksverket planerar fler liknande arrangemang framöver. Kurserna har förvisso som sitt primära syfte att kalibrera bedömningarna som görs av de officiella veterinärerna, men man strävar även efter att uppnå en samsyn med länsstyrelsens veterinärer och djurskyddsinspektörer, som också varit inbjudna till kursdagarna. Vikten av alla de informella kontakter som knyts i pauserna ska inte underskattas. De officiella veterinärerna på slakterierna och en del officiella assistenter har fått en unik möjlighet att utbyta erfarenheter och diskutera knepiga bedömningsfrågor med varandra och med centrala myndighetsföreträdare och forskare.

Ur ett forskningsperspektiv är denna standardisering och kvalitetssäkring av avgörande betydelse för att kunna mäta och utvärdera uppnådd effekt av offentliga kontroller, något som vi förhoppningsvis kommer att bli bättre på i framtiden.

Det finns goda skäl att sträva efter kontroller som vilar på en vetenskaplig grund. Det slutliga syftet med den officiella kontrollen är att säkerställa att konsumenterna får svenskt kött av god hygienisk kvalitet från friska djur och friska besättningar med bra djurhållning.

NASER ARZOOMAND, leg veterinär, MSc, Resident European College of Veterinary Public Health (ECVPH), officiell veterinär, Kontrollavdelningen/VG, Livsmedelsverket, Box 622, 751 26 Uppsala.
CHARLOTTE BERG, leg veterinär, VMD, professor, Dipl ECAWBM (AWSEL), Institutionen för husdjurens miljö och hälsa, SLU, Box 234, 532 23 Skara.

Sveriges Veterinärmedicinska Sällskap
SMÅDJURS SEKTIONEN

kallar till

ÅRSMÖTE 2016

Fredag 11 november, kl 12:05

Sal L, Undervisningshuset, Ultuna

Motioner, senast 14 oktober, och anmälan skickas till: treasurer@smadjurssektionen.se

Anmälda, senast 1 november, bjuds på lättare lunch.

Möteshandlingar skickas per e-post.

Välkommen!

Sugen på nytt jobb?
På veterinärförbundets hemsida www.svf.se hittar du såväl fasta tjänster som kortare vikariat under rubriken "Jobbtorget". Gå dit och titta redan idag!

App ger veterinärer råd om antibiotika

Nu kan veterinärer ta hjälp av en app för att få råd om antibiotikaval för de vanligaste åkommorna hos hund och katt. Det är Distriktsveterinärerna som tillsammans med Strama Gävleborg tagit fram en veterinärdel till Strama Gävleborgs Strama-app. Strama står för Strategigruppen för rationell antibiotikaanvändning och minskad antibiotikaresistens. Gruppen är ett nätverk inom sjukvården som arbetar lokalt, regionalt och nationellt för minskad antibiotikaresistens och rationell antibiotikaanvändning.

– Antibiotikaresistens är ett gemensamt problem och ansvar som vi behöver samarbeta över yrkesgränser för att motverka. Vi är mycket glada över det goda samarbetet med Strama Gävleborg och att vi nu gemensamt kan presentera den här appen. Den är gratis och finns i både webbversion till datorn samt som app till telefonen, säger Maria Tholander Hasselrot, hygienveterinär hos Distriktsveterinärerna, som tillsammans med sin kollega Anna Norlin tagit fram informationen till appen.

Appen bygger på Sveriges Veterinärförbunds antibiotikapolicy för hund- och kattsjukvård men är uppdaterad, förenklad och kortad. Den beskriver de vanligaste åkommorna hos hund och katt och innehåller råd om vilka antibiotikaval som kan bli aktuella.

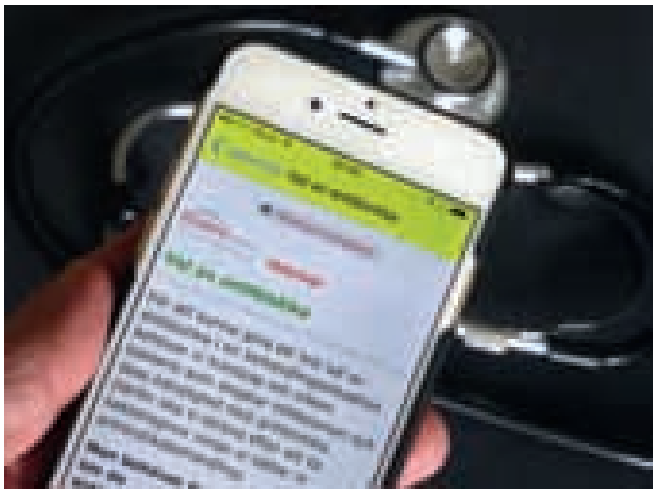

Foto: Johan Beck-Friis

Strama-appen innehåller råd om vilka antibiotikaval som kan bli aktuella för hund och katt, utifrån SVFs antibiotikapolicy.

Källa: pressmeddelande från Distriktsveterinärerna den 11 maj.

ATC VET-KOD QI09AL01 RECEPTBELAGT GODKÄND SPC 2014-07-08

HIPRA

Laboratorios Hipra, S.A.
Avda. la Selva, 135
17170 Amer (Girona)
Spain
Tel (34) 972 43 06 60
Fax (34) 972 43 06 61
hipra@hipra.com
www.hipra.com

Eryseng Parvo är ett centralt registrerat vaccin mot **rödsjuka** och **parvovirus** infektion hos svin.
Tillgängligt i 50, 25 och 10 dos förpackningar.

Marknadsförs av
Nordvacc AB
Box 112, 129 22 Hägersten
Tel. 08-449 46 50
Fax 08-449 46 56
vet@nordvacc.se
www.nordvacc.se

NORDVACC

Södra Djursjukhuset expanderar

Nu är korvbandet klippt

Evidensia Södra Djursjukhuset har successivt expanderat från starten i en villa 1967 till dagens hypermoderna lokaler i Kungens Kurva. Den senaste och mycket omfattande om- och tillbyggnationen gjordes möjlig sedan närmaste grannen, Pressbyråns lager, flyttat ut och djursjukhuset kunde införliva ytterligare ca 1 000 kvadratmeter i verksamheten. Detta fördubblade i stort sett ytan och den 20 maj var det högtidlig invigning av de nya lokalerna.

TEXT OCH FOTO: SUZANNE FREDRIKSSON

Självklart ska en fyrbent celebritet klippa bandet när ett djursjukhus invigs. Lilla Nymo skötte uppgiften galant.

ANNETTE NYHOLM, verksamhetschef, berättade att man för tre år sedan beslöt att satsa stort och i december 2014 anlände byggbodarna.

– Nu vet vi allt om lux, decibel, balkar och ytskikt, sa Annette i sitt invigningsanförande och passade samtidigt på att ge alla i personalen en eloge för deras engagemang och tålamod under hela byggprocessen.

– Det tomma lagret var som en hangar och det vi satt och fantiserade om då vid ritningarna är verklighet nu, fyllde chefveterinär Christophe Bujon i.

Han jämförde projektet med att köpa ny bil – lite tillval här och lite tillval där. Det största tillvalet blev ett inköp från Philips i form av en datortomograf. Enligt säljarens representant på plats är det en av tre i landet som sålts för bruk inom djursjukvården.

– I vår kalkyl räknade vi med att använda datortomografi ungefär två gånger i veckan, men hittills har vi gjort 56 undersökningar på två månader, kommenterade Christophe.

EVIDENSIAS VD ANDERS THUNBERG var mäkta stolt över vad man åstadkommit på Södra Djursjukhuset som var ett av de grundande företagen när koncernen bildades. Han gladdes över de många deltagarna på invigningen och noterade en representant från ”en annan fin kedja, AniCura” bland åhörarna. Med glimten i ögat kommenterade Anders ”att det behövs både en storebror och en lillebror”.

Nästa steg för Evidensia Södra Djursjukhuset Kungens Kurva är att ha akutmottagning dygnet runt vilket är planerat till hösten 2016.

Glädjen över att det stora projektet nu är klart var påtaglig hos personalen som fick mycket beröm för sitt tålamod och stora engagemang under hela byggprocessen.

"Det här är fantastiskt att jobba med. Titta vad man kan göra." Christophe Bujon förklarar alla fördelar med det största "tillvalet", datortomografen.

Anette Nyholm, verksamhetschef, och Anders Thunberg, vd, var entusiastiska inför framtiden. En nyhet är att Södra Djursjukhuset inom kort kommer att ha akutmottagning dygnet runt.

Gärna fest men utan fästing. Eleonor Fredler och Christina Nyman i glatt samspråk om stora och små oönskade kryp.

Inbjudan till

Veterinärkongressen 2016

En veterinärmedicinsk kongress med bredd och djup
10–11 november, Ultuna – Uppsala

Plenarsessionen
Veterinär verksamhet ska grundas på vetenskap och beprövad erfarenhet. Men vad är beprövad erfarenhet egentligen? Borde inte det också kunna bli vetenskap? Och vilken vetenskap ska man luta sig mot mitt i klinikstressen när djurägaren redan läst på internet? Kom till plenarsessionen och var med och starta diskussionen om detta ständiga veterinära dilemma!

Smådjurssektionen
Årets huvudprogram behandlar ämnet Infektionssjukdomar hos hund och katt. Årets huvudföreläsare är kattveterinären Andy Sparkes från Storbritannien som är en mycket erfaren och uppskattad föreläsare. Programmet riktar sig framför allt till kliniskt arbetande veterinärer och lämpar sig som vidareutbildning för veterinärer som utbildar sig till steg 1-specialister.

Hästsektionen
Hästsektionens program fokuserar i år helt på hoven. Föreläsare är Jenny Hagen från Leipzig som forskar på hovens rörelsemekanik, Ove Wattle och hovslagarmästare Henrik Jansson som diskuterar akuta hovskador, Hans Castelijns från Italien som arbetar både som hovslagare och veterinär och är en välkänd internationell föreläsare samt Helena Treffenberg Pettersson som föreläser om bilddiagnostik som är användbar för hoven.

Sektionen för veterinär folkhälsa
Sektionen för veterinär folkhälsa arrangerar tillsammans med smådjurssektionen ett symposium om smådjurszoonoser som riktar sig till såväl kliniker som handläggare och tjänstemän. Viktiga ämnen som kommunikation av zoonosrisker, arbetsmiljörisker, zoonoser som är vanliga i Sverige, ovanliga och allvarliga zoonoser, riskzoonoser vid import, resistenta bakterier och gamla zoonoser med ny aktualitet.

Husdjurssektionen
Husdjurssektionens symposium i år har titeln ”Få dina råd att räknas” och riktar sig såväl till allmänpraktiserande som rådgivande veterinärer. Föreläsarna är både svenska och internationella och representerar allt från universitet och myndigheter till rådgivningsföretag och mjölkföretagare. Det ska även hållas kortare parallellsessioner om tambin (i kooperation med sektionen för veterinär folkhälsa) och hobbyhöns.

Försöksdjurssektionen
Årets försöksdjursprogram belyser behovet av hög kvalitet på djurmodeller som används i forskning. Genetiskt modifierade musstammar förekommer i otaliga projekt som täcker de flesta medicinska forskningsområden. Förfinade försöksmodeller går hand i hand med förbättrad djurvälfärd och innefattar avel och djurhållning förutom själva experimentet.

Gemensamt för sektionerna
En posterutställning med postertur och tävling om bästa poster kommer att anordnas innan kongressmiddagen på torsdag kväll. Prisutdelning sker under middagen.

Presentation av aktuell forskning genomförs under torsdagseftermiddagen i Loftets stora sal

Utställningen
Med närmare 1 000 besökare och mer än 70 utställare är den årliga Veterinärkongressen ett attraktivt forum för företag. Här presenteras produkter och tjänster i två dagar i ljusa fina lokaler på Ultuna lantbruksuniversitet i Uppsala.

Årets kongressavgifter

Medlem i Sveriges Veterinärförbund

Hela kongressen	SEK	5 500	(inkl moms)
En dag	SEK	4 100	(inkl moms)

Pensionärer/långtidssjukskrivna medlemmar

Hela kongressen	SEK	2 750	(inkl moms)
En dag	SEK	2 050	(inkl moms)

Ej medlem i Sveriges Veterinärförbund

Hela kongressen	SEK	8 800	(inkl moms)
En dag	SEK	6 500	(inkl moms)

Veterinärstuderande går gratis.

Detaljerat program
Detaljerad information om programmet finns på annan plats i denna tidning och på Sveriges Veterinärförbunds hemsida, www.svf.se, under rubriken Veterinärkongressen.

Anmälan
Anmälan kan göras på Sveriges Veterinärförbunds hemsida, www.svf.se.

Sveriges Veterinärförbund
Sveriges Veterinärmedicinska Sällskap

SVERIGES VETERINÄRFÖRBUND

SVERIGES VETERINÄRMEDICINSKA SÄLLSKAP

TRERÄTTERS...

MIDDAG MED BAGGE

Anders står för underhållningen under middagen och kvällen med musik, quiz och mycket mer! Sista anmälningsdag är 1 oktober, begränsat antal platser, så först till kvarn...

FÖRMINGEL

Missa inte förmingelet i Trofast, Swevet och Agrias monter, det börjar 17.15. Alla är välkomna!

DATUM
TORSDAG 10 NOV

TID
19.00

PLATS
ULTUNA-RESTAURANGEN UPPSALA

PRIS
475:-
per kuvert

Mer information samt anmälan: svf.se/sv/sallskapet/veterinarkongressen/

trofast SVS SWEVET Agria Djurförsäkring

Preliminärt program för Veterinärkongressen 2016

Datum: 10–11 november 2016
Plats: Undervisningshuset, Sveriges lantbruksuniversitet, Uppsala
Arrangör: Sveriges Veterinärförbund/Sveriges Veterinärmedicinska Sällskap

Torsdagen den 10 november 2016

Aulan

PLENARSESSION
Vetenskap och klinisk vardag

09.00–09.10 VÄLKOMSTHÄLSNING
Marja Tullberg, ordförande Sveriges Veterinärförbund och Susanna Sternberg Lewerin, ordförande Sveriges Veterinärmedicinska Sällskap

09.10–09.25 Presentation av huvudsponsorer

Moderator: *Susanna Sternberg Lewerin, Sveriges lantbruksuniversitet*

09.25–09.55 Evidensbaserad veterinärmedicin
Jens Häggström, Sveriges lantbruksuniversitet

09.55–10.25 Vardagsepidemiologi
Jenny Frössling, Statens veterinärmedicinska anstalt

10.25–10.45 KAFFE

10.45–11.05 Vetenskaplighet i smådjursklinikerns vardag
Per Eksell, XL Vet AB

11.05–11.25 Vetenskaplighet i hästklinikerns vardag
Anna Kendall, Mälaren Hästklinik

11.25–12.00 Paneldiskussion
Pekka Olson, Agria Djurförsäkring, Björn Sandgren, If/Sveland Djurförsäkring, Anne-Sofie Lagerstedt, f d Veterinära Ansvarsnämnden, Karin Holm-Forsström, Veterinära Ansvarsnämnden

Aulan

SMÅDJURSSYMPOSIUM
Infektionssjukdomar hos hund och katt

Moderator: *Sofie Van Meervenne, AniCura Läckeby Djursjukhus*

13.00–13.45 Feber – vän eller fiende?
Henrik Rönnberg, Sveriges lantbruksuniversitet

13.45–14.30 Valpsjuka, HCC, Parvovirus
Ulrika Windahl, Statens veterinärmedicinska anstalt

14.30–15.00 KAFFE

15.00–15.45 Borrelios, Anaplasmos, TBE
Ulrika Windahl

15.45–16.45 Canine bacterial and viral respiratory diseases
Sanna Viitanen, University of Helsinki, Finland

Sal J

LABORATORY ANIMAL SESSION
Genetic monitoring and breeding of mice

Moderator: *Anna Granlund, Karolinska Institutet*

13.30–14.30 Genetic monitoring of mice – why and how
Kathleen R Pritchett-Corning, Harvard University Faculty of Arts and Sciences, USA

14.30–15.00 KAFFE

15.00–16.00 Breeding of mice – colony maintenance
Kathleen R Pritchett-Corning

16.00–17.00 Paneldiskussion

Sal K

SYMPOSIUM VETERINÄR FOLKHÄLSA

Zoonoser i Sverige

Moderator: *Kaisa Sörén, Statens veterinärmedicinska anstalt*

13.00–13.45 Zoonoser på sällskapsdjur – hur samarbetar myndigheterna?
Ann Lindberg, Statens veterinärmedicinska anstalt

13.45–14.05 Smittskyddsläkarens roll vid zoonoser
Helena Palmgren, Landstinget Uppsala Län

14.05–14.20 Zoonoser och arbetsmiljö – arbetsgivarens ansvar
Jenny Persson Blom, Arbetsmiljöverket

14.20–14.50 KAFFE

14.50–15.30 Riskkommunikation vid zoonoser
Elina Lahti, Statens veterinärmedicinska anstalt och Helena Palmgren

15.30–15.50 The truth about toxoplasmosis in cats and humans
Andy Sparkes, International Cat Care, Storbritannien

15.50–16.10 Salmonellosis in cats – what is the risk? what is the significance?
Andy Sparkes

16.10–16.25 Ringorm som zoonos – myter och sanningar
Karin Bergström, Statens veterinärmedicinska anstalt

16.25–16.45 Falska zoonoser
Helena Palmgren

16.45–17.15 Paneldiskussion
Samtliga föreläsare under eftermiddagen

Sal O

HUSDJURSSYMPOSIUM I

Få dina råd att räknas

Moderator: *Jonas Carlsson, Växa Sverige*

13.00–13.45 Profitability of veterinary advice on dairy farms
Marjoleine Derks, Inra, Frankrike

13.45–14.30 Djurvälfärd, ekonomi och motivation
Helena Hansson, Sveriges lantbruksuniversitet

14.30–15.00 Sälja din kunskap, nöt
Paulina Lingers, Växa Sverige Österfärnebo

15.00–15.30 KAFFE

15.30–16.30 Djurhälsokostnader gris inkl SPF-besättningar
Per Wallgren, Statens veterinärmedicinska anstalt

16.30–17.00 Produktionsrådgivning, exempel gris
Per Wallgren

Ultunabibliotekets läsesal

HUSDJURSSYMPOSIUM II

Hobbyhöns

Moderator: *Cecilia Hultén, Statens veterinärmedicinska anstalt, ESS*

13.30–14.15 Sjukdomar, klinisk undersökning och provtagning
Desirée Jansson, Statens veterinärmedicinska anstalt

14.15–14.30 Värphöns – kommersiellt vs småskaligt
Magnus Jeremiasson, Svenska Ägg

14.30–15.00 KAFFE

15.00–15.30 Ektoparasiter hos fjäderfä – hur gör man?
Ylva Lindgren, Statens veterinärmedicinska anstalt

15.30–16.00 Biosäkerhet för hobbyhöns
Magnus Jeremiasson

16.00–16.30 Epizootier och andra smittor från vilda fåglar
Linda Ernholm och Caroline Bröjer, Statens veterinärmedicinska anstalt

Stora Hörsalen, Loftet

HÄSTSYMPOSIUM – Vi håller hov!

Hoven ur veterinär- och hovslagarperspektiv

Moderator: *Karin Holm Forsström, Sveriges lantbruksuniversitet*

13.00–14.00 The anatomy of the equine hoof and distal limb demonstrated with the "Hoof Explorer"
Jenny Hagen, Vetmed Uni, Leipzig

14.00–14.30 KAFFE

14.30–15.30 Biomechanics of the equine hoof and distal limb; normal and how it is affected by trimming, shoeing and corrective measurements
Jenny Hagen

15.30–16.15 Akuta hovskador; hovslagar- och veterinärperspektiv på hantering och behandling
Henrik Jansson och Ove Wattle, Sveriges lantbruksuniversitet

Torsdagen den 10 november och fredagen den 11 november 2016

Loftet

POSTERPRESENTATION

På torsdag eftermiddag efter att övriga programmet har slutat ordnas en postertur före kongressmiddagen. Från klockan 17.00 blir det mingel med bar på Loftet och posterturen går klockan 17.30. En tävling där kongressdeltagarna får rösta på bästa poster kommer att ordnas och prisutdelning sker på kongressmiddagen.

1. Control of fasciolosis in Swedish livestock: Do we have to worry about anthelmintic resistance?
Adam Novobilský, Sveriges lantbruksuniversitet
2. Förekomst av juversår och hasskador hos svenska mjölkkor
Lisa Gustafsson, Statens veterinärmedicinska anstalt
3. Fatala komplikationer associerade med anestesi hos häst
Sofia Thelin, Evidensia Djursjukhuset Helsingborg
4. Datortomografisk diagnostisering av traumatisk skada i cervikothorakalregionen av kotpelaren hos häst: 4 fall
Linda Wright, Evidensia Djursjukhuset Helsingborg
5. Uroperitoneum hos föl: Kort- och långtidsöverlevnad
Linda Wright, Evidensia Djursjukhuset Helsingborg
6. Datortomografi (DT) och DT-myelografi av hästens halskotpelare: 91 fall
Celina Lindgren, Evidensia Djursjukhuset Helsingborg
7. Teaching the 3R principles; 3R reflection by toxicology master students after an in vivo course with rats indicates deep learning of the concept of replacement, reduction and refinement
Elin Törnqvist, Swetox
8. Laparoscopy in the emergency setting: Successful treatment of hemoabdomen in a dog
Michael Brückner, Evidensia Djursjukhuset Strömsholm
9. Strålterapi av näshåletumörer hos hund och katt, 2008–2016
Nanna Åkerlund Denneberg, AniCura
10. *Whole genome sequencing a promising additional tool in epidemiologic investigations of transmission of methicillin-resistant* Staphylococcus pseudintermedius *(MRSP)*
Ulrika Windahl, Statens veterinärmedicinska anstalt
11. *Mätegenskaper hos 4LegCheck® – ett utvärderingsinstrument för mätning av viktdistribution i stående hos hundar*
Charlotte Orrfors, Fysiohund
12. *Update on specific gravity measurement: Cat refractometers are inaccurate for determination of feline and canine urine specific gravity*
Harold Tvedter och Inger Lilliehöök, Sveriges lantbruksuniversitet

Agria Djurförsäkring
Huvudsponsor

SWEVET
Huvudsponsor

trofast
Huvudsponsor

Loftets stora sal

PRESENTATION AV AKTUELL FORSKNING

Moderator: *Per Jonsson, fd länsveterinär*

Smådjurssektionen

13.00–13.12 Urine metabolites in lean and overweight dogs during a feed-challenge test
Josefin Söder, Sveriges lantbruksuniversitet

13.12–13.24 Ligering av mesovariet vid kastration av tik med ett resorberbart självlåsande implantat – jämförelse med traditionell ligering
Odd Höglund, Sveriges lantbruksuniversitet

13.24–13.36 Head and pelvic vertical displacement in induced swinging limb lameness in dogs
Anna Bergh, Sveriges lantbruksuniversitet

13.36–13.48 Inertial sensors based system for lameness detection in trotting dogs with induced lameness
Marie Rhodin, Sveriges lantbruksuniversitet

BENSTRÄCKARE

Hästsektionen

13.50–14.02 Movement symmetry of the withers can be used to discriminate primary forelimb lameness from compensatory forelimb asymmetry in horses with induced lameness
Emma Persson Sjödin, Sveriges lantbruksuniversitet

14.02–14.14 Bensylpencillin för intramuskulär injektion hos häst – en studie av plasmakoncentrationen efter giva av bensylpenicillinprokain respektive bensylpenicillin i kombination med lidokain och adrenalin
Amelie Lind och Judith Grossman, Sveriges lantbruksuniversitet

14.14–14.26 The refractive state of the eye in Icelandic horses heterozygous for the Silver mutation
Maria K Johansson, Sveriges lantbruksuniversitet

14.26–14.38 Equine welfare assessed using official animal welfare control data
Jan Hultgren, Sveriges lantbruksuniversitet

14.38–15.10 KAFFE

Sektionen för Veterinär folkhälsa

15.10–15.22 Potential for the use of official animal welfare control data in animal welfare surveillance
Linda Keeling, Sveriges lantbruksuniversitet

15.22–15.34 Studies aiming at improving cost efficiency of *Salmonella* control in Swedish cattle
Estelle Ågren, Statens veterinärmedicinska anstalt

15.34–15.46 Historical cases of anthrax in Sweden from 1916 to modern times
Marianne Elvander, Statens veterinärmedicinska anstalt

Husdjurssektionen

15.46–15.58 Ett djur är inget djur? – Om individ- och gruppbedömning av djurvälfärd
Charlotte Berg, Sveriges lantbruksuniversitet

15.58–16.10 Vad mjölkproducenter efterfrågar hos sin veterinär
Hanna Lomander, Distriktsveterinärerna Tibro

BENSTRÄCKARE

16.12–16.24 KNS betydelse på juverhälsoområdet
Ann Nyman, Statens veterinärmedicinska anstalt

16.24–16.36 Milk-leakage at dry-off in three Danish dairy herds
Kaspar Krogh, Ceva Vetpharma

Försöksdjurssektionen

16.36–16.48 Oral glucose tolerance test in pigs, and assessment of insulin, glucagon and glucagon-like peptide-1 responses
Elin Manell, Sveriges lantbruksuniversitet

16.48–17.00 Comparisons of plasma levels and analgesic effect between oral transmucosal and subcutaneous administration of buprenorphine in rabbits
Emma Freijs, Blå Stjärnan Djursjukhus Göteborg

Fredagen den 11 november 2016

Aulan

SMÅDJURSSYMPOSIUM I

Infektionssjukdomar hos hund och katt

Moderator: *Sofie Van Meervenne, AniCura Läckeby Djursjukhus*

08.30–09.15 Gastrointestinala infektioner hos hund I
Linda Toresson, Evidensia Djursjukhuset Helsingborg

09.15–10.00 Gastrointestinala infektioner hos hund II
Linda Toresson

10.00–10.30 KAFFE

10.30–11.15 Feline GI infections – relevance, diagnosis and management
Andy Sparkes, International Cat Care, Storbritannien

11.15–12.00 Feline infectious peritonitis – where are we now
Andy Sparkes

12.00–13.30 LUNCH
och årsmöte med Smådjurssektionen i sal L. Sektionen bjuder på lunch vid föranmälan till treasurer@smadjurssektionen.se

13.30–14.15 Feline infectious upper respiratory tract disease
Andy Sparkes

14.15–15.00 Feline lower urinary tract disease and the importance of bacterial cystitis
Andy Sparkes

15.00–15.30 KAFFE

15.30–16.15 Infektioner i urinvägarna hos hund
Lena Pelander, Sveriges lantbruksuniversitet

16.15–17.00 Reproduktionsrelaterade infektioner hos hund och katt
Bodil Ström Holst, Sveriges lantbruksuniversitet

Sal L

SMÅDJURSSYMPOSIUM II

Forskningsinformation och aktuell information från smådjurssektionen

Moderator: *Mikael Svensson, AniCura Läckeby Djursjukhus*

08.45–09.05 Klinisk forskning – när behövs etiskt tillstånd – och hur går jag tillväga?
Marianne Jensen Waern, Sveriges lantbruksuniversitet

09.05–10.00 Hur tar man reda på om något ”fungerar”? – Erfarenheter från en nyligen genomförd klinisk läkemedelsprövning
Jens Häggström, Sveriges lantbruksuniversitet

10.00–10.30 KAFFE

Abstractsfinal

10.30–10.45 Abstract: Prevalens av mitralis- och trikuspidalisinsufficienser hos asymptomiska norfolkterrier
Anna Bodegård Westling, AniCura Djursjukhuset Albano

10.45–11.00 Abstract: Effects of sedation with dexmedetomidine and buprenorfine on echocardiographic variables, blood pressure and heart rate in healthy cats
Einar Johard, AniCura Djursjukhuset Albano

11.00–11.15 Abstract: Kontroll av Malassezia-dermatit hos hund med en topikal lösning innehållande urea, butylen glykol, 1,2-propandiol, mjölksyra, laureth-9, pantenol och zink (APTUS® DERMA SPOT ON CONCENTRATE): en randomiserad, dubbel-blindad, placebo-kontrollerad klinisk studie
Ylva Sjöström, Blå Stjärnans Djursjukhus Göteborg

11.15–11.30 Abstract: Riskfaktorer för diabetes hos svenska katter
Malin Öhlund, Sveriges lantbruksuniversitet

11.30–12.00 Information från Normgruppen

12.00–12.05 Prisutdelning bästa abstract

12.05–13.30 LUNCH
och årsmöte med Smådjurssektionen. Sektionen bjuder på lunch vid föranmälan till treasurer@smadjurssektionen.se

Sal J

LABORATORY ANIMAL SESSION

Need for high standard in our research animals

Moderator: *Patricia Hedenqvist, Sveriges lantbruksuniversitet*

09.00–10.00 Health monitoring strategies of mice – strategies
Kathleen R Pritchett-Corning, Harvard University Faculty of Arts and Sciences, USA

10.00–10.30 K A F F E

10.30–11.30 Health monitoring – new techniques
Kathleen R Pritchett-Corning

11.30–13.15 L U N C H
och årsmöte med Försöksdjurssektionen (Råttary)

Moderator: *Aina Moe Bäck, Göteborgs universitet*

13.15–13.45 Fenotypning
Raoul Kuiper, Karolinska Institutet

13.45–14.15 Characteristics of some frequent used inbred mouse strains
Raoul Kuiper

14.15–15.00 K A F F E

Sal K

SYMPOSIUM VETERINÄR FOLKHÄLSA

Zoonoser över gränserna

Moderator: *Erika Chenais, Statens veterinärmedicinska anstalt*

08.45–09.10 Rabies – utifrån och in
Gunilla Hallgren, Statens veterinärmedicinska anstalt

09.10–09.40 Smuggelhundar – hantering i dagsläget
Anna Lindgren, Jordbruksverket

09.40–10.00 *Brucella canis* som den hanteras i Sverige
Gunilla Hallgren

10.00–10.30 K A F F E

10.30–10.45 *Brucella canis* hos hund – kliniska aspekter
Bodil Ström Holst, Sveriges lantbruksuniversitet

10.45–11.05 A changing perception of *Echinococcus multilocularis* in Sweden
Andrea L Miller, Sveriges lantbruksuniversitet

11.05–11.25 Hantavirus – gnagarnas hemlighet
Veronica Rondahl, Statens veterinärmedicinska anstalt

11.25–13.00 L U N C H
och årsmöte med Sektionen för veterinär folkhälsa samt presentation av bästa examensarbete (15 min)

Exotiska zoonoser – närmare än du tror

Moderator: *Maria Karlsson, Djursjukhuset Sundsvall*

13.00–13.45 Bokstavsbakterier (ESBL, MRSA, MRSP) hos sällskapsdjur ur ett zoonosperspektiv
Ulrika Windahl, Statens veterinärmedicinska anstalt

13.45–14.30 Den resande/importerade hundens kliniska infektioner ur ett zoonosperspektiv
Ulrika Windahl

14.30–15.00 K A F F E

15.00–15.30 Tuberkulos – inte bara en teoretisk risk
Sanna Sternberg Lewerin, Sveriges lantbruksuniversitet

15.30–16.10 Salmonella hos reptiler och andra vanliga zoonoser hos exotiska smådjur
Cecilia Trägårdh, Fågelkliniken

Sal O

HUSDJURSSYMPOSIUM I

Få dina råd att räknas

Moderator: *Agneta Schultzberg, Växa Sverige, Stockholm*

08.30–09.30 Djurhälsokostnader nöt
Erik Engelbrekts, Växa Sverige, Stockholm

09.30–10.00 Lönsam produktionsrådgivning nöt
Annica Hansson, Växa Sverige, Lilla Böslid

10.00–10.30 K A F F E

10.30–11.00 Djurägaranpassad rådgivning
Karin Sjöström, Sveriges lantbruksuniversitet

11.00–11.30 Motiverande samtal
Helena Kättström, Växa Sverige, Tranås

11.30–12.00 Djurhållare som tillämpat nöt
Veronica Johansson, Stratomta gård

12.00–13.30 L U N C H
Husdjurssektionens årsmöte med ärtsoppa och tillbehör

Moderator: *Thomas Svensson, Distriktsveterinärerna*

13.30–13.50 Konsekvenser av krav på bete för mjölkkor
Karin Alvåsen, Sveriges lantbruksuniversitet

13.50–14.10 Amsuggor i svensk smågrisproduktion
Rebecka Westin, Sveriges lantbruksuniversitet

14.10–14.30 Socioekonomiska effekter av afrikansk svinpest i Uganda
Erika Chenais, Statens veterinärmedicinska anstalt

14.30–15.00 K A F F E

15.00–15.30 Sälj din kunskap gris
Axel Sannö, Gård & Djurhälsan, Uppsala

15.30–16.00 Samarbete för goda resultat
Jeanette Elander, lantbrukare

Ultunabibliotekets läsesal

HUSDJURSSYMPOSIUM II

Biprogram i samverkan med Sektionen för Veterinär folkhälsa

Moderator: *Arja Kautto, Livsmedelsverket*

08.30–09.00 Grundläggande om biodling
Mari-Ann Andersson, Länsstyrelsen Stockholm

09.00–09.30 Kontroll inom primärproduktionen
Mari-Ann Andersson

09.30–10.00 Material i kontakt med bin och honung
Åsa Lagerstedts Nordström, Livsmedelsverket

10.00–10.30 K A F F E

10.30–12.00 Bisjukdomar och deras behandling
Klemens Krieger, Bayer, Tyskland

12.00–13.30 L U N C H
Husdjurssektionens årsmöte med ärtsoppa och tillbehör i sal O

Aktuellt från fältet
Mycoplasma bovis hos svenska nötkreatur

Moderator: *Anna Ohlson, Växa Sverige, Stockholm*

13.30–14.00 *Mycoplasma bovis*, Finland
Vera Haapala, Helsingfors Universitet, Finland

14.00–14.15 Mycoplasmapneumoni
Virpi Welling, Gård & Djurhälsan, Uppsala

14.15–14.30 Mycoplasmamastit
Maria Carlson, Distriktsveterinärerna Tomelilla

14.30–15.00 K A F F E

Ultunabibliotekets läsesal

HUSDJURSSYMPOSIUM II forts.

Aktuellt från fältet
Nya smittor hos gris

15.00–15.30 **Nya spädgrisdiarrén, Sverige**
Jenny Larsson,
Sveriges lantbruksuniversitet

15.30–16.00 **Nya spädgrisdiarrén, Danmark**
Hanne Kongsted,
Pig Research Center, Danmark

16.00–16.20 **Luftvägspaketet**
Tomas Jinnerot,
Statens veterinärmedicinska anstalt

Stora Hörsalen, Loftet

HÄSTSYMPOSIUM – Vi håller hov!

Hoven ur veterinär- och hovslagarperspektiv

Moderator: *Anette Graf, Hallands Djursjukhus*

08.30–09.15 Akuta hovskador; hovslagar- och veterinärperspektiv på hantering och behandling, forts
Henrik Jansson och Ove Wattle,
Sveriges lantbruksuniversitet

09.15–10.00 The basics of farriery as a prelude to therapeutic farriery
Hans Castelijns, Equine podiatry consultant and referrals, Italien

10.00–10.30 K A F F E

10.30–11.15 Hoof pathologies, abscesses, cracks, onycomicosis, keratoma, thrush, canker, hoof wounds and other cases of hoof pain
Hans Castelijns

11.15–12.00 Laminitis and founder update, from the hoof care perspective
Hans Castelijns

12.00–13.00 L U N C H

Moderator: *Ulrika Lagerquist, Brunmåla hästklinik*

13.00–13.45 Therapeutic shoeing for podotrocleosis, desmitis, tendinitis and arthrosis; adjusting the shoeing to precise clinical parameters
Hans Castelijns

Aktuella Forskningspresentationer

13.45–14.00 Abstract: Infectious arthritis following intra-articular injection in horses not receiving prophylactic antibiotics: a retrospective study of 14 124 injections
Anna Bohlin,
Evidensia Djursjukhuset Helsingborg

14.00–14.15 Abstract: Antikroppar mot kvarkabakterien *Streptococcus equi* ssp *equi* hos hästar med kolonisation av luftsäckarna
Gittan Gröndahl,
Statens veterinärmedicinska anstalt

14.15–14.30 Abstract: Head and pelvic movement asymmetries at trot in riding horses perceived as sound by their owner
Marie Rhodin, Sveriges lantbruksuniversitet

14.30–14.45 Abstract: Hematogen septisk artrit hos föl: Kort- och långtidsresultat och analys av faktorer som påverkar prognosen
Linda Wright,
Evidensia Djursjukhuset Helsingborg

14.45–15.15 K A F F E

15.15–16.30 Bilddiagnostik av hoven
Helena Pettersson Treffenberg,
Sveriges lantbruksuniversitet

Kollegiala nätverket – veterinärer stödjer veterinärer

Eva von Celsing
Eskilstuna
Tel: 016–292 93
Mobil: 070-624 92 93
E-post: hvarsta.vet@telia.com

Eva har specialistkompetens i hundens och kattens sjukdomar. Hon har varit anställd vid Djursjukhuset i Strömsholm under åtta år, varit zooveterinär på deltid under två år och är nu privatpraktiserande smådjursveterinär utanför Eskilstuna sedan 17 år tillbaka. Hon föder också upp strävhåriga taxar och är även styrelsemedlem i Svenska Taxklubben.

Ilmars Dreimanis
Laholm
Tel: 0430–600 72
Mobil: 0730–60 10 08
E-post: imsestina@hotmail.com

Ilmars har större delen av sitt yrkesverksamma liv arbetat som distriktsveterinär. Numera är han privatpraktiserande med inriktning på animalieproduktionens djur. Han har varit fackligt aktiv inom Distriktsveterinärföreningen, varit ledamot i SVFs styrelse och är fortfarande verksam i flera av SVFs nämnder och fonder.

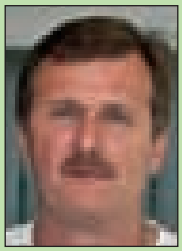

Florin Gurban-Marcu
Höör
Tel: 0413–219 00
Mobil: 073–349 79 98
E-post: florin.gurban@telia.com

Florin kom till Sverige 1989 från Rumänien och blev klar med sin TUVE-utbildning 2002. Han arbetade åtta år som ”privatdistriktare” i Högby och driver sedan 2011 privat smådjursklinik i Höör tillsammans med sin son.

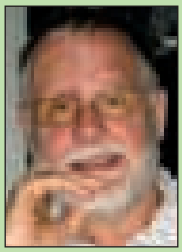

Erik Kjellgren
Arboga
Tel: 0589–169 78
Tel: 0589–192 80
E-post: kjellgren.erik@gmail.com

Erik är smådjursveterinär med tyngdpunkt på oftalmologi och driver som egen företagare Arboga djurklinik. Erik har varit chef i 17 år och har lång erfarenhet från facklig verksamhet, bland annat som ordförande och styrelseledamot i SVF. Han har också suttit med i Veterinära Ansvarsnämnden. På fritiden är natur och segling hans passioner. Körsång och kultur i alla former gillas också.

Medlemmarna i kollegiala nätverket lyssnar och ger stöd efter bästa förmåga. Du behöver inte vara medlem för att ta kontakt och du garanteras sekretess och kan också välja att vara anonym. Samtalsämnet är fritt. Vanligt är att veterinärer vänder sig till nätverket i frågor som rör till exempel ohälsa, stress, privata problem och kriser, alkohol- eller missbruksproblematik, utbrändhet, mobbning, hot eller anmälan till Ansvarsnämnden för djurens hälso- och sjukvård.

Kollegiala nätverket är ett självständigt nätverk bestående av veterinärer som på ideell grund står till förfogande för kolleger som behöver en samtalspartner. Sveriges Veterinärförbund har initierat verksamheten och stödjer nätverket med återkommande utbildning.

Frågor kring semester

Semestrarna närmar sig och med dem frågor om vilka rättigheter och skyldigheter man som arbetstagare har när man vill ta ut sin ledighet. Enligt semesterlagen bestämmer arbetsgivaren hur semestern ska förläggas om det inte går att komma överens.

FRÅGA

Jag har några frågor kring semester. Semestern är en diskussionsfråga på min arbetsplats och jag vill veta vad som gäller.

1) Jag vill gärna ha ledigt vecka 26–29 och vecka 33. Min arbetsgivare säger att jag kan få vecka 33 men vecka 26–29 kan jag inte få utan arbetsgivaren ger mig semester vecka 30–34. Får en arbetsgivare verkligen göra så? Förskolan stänger och min man har fått semester vecka 27–30.

2) Min arbetsgivare stänger tre veckor i juli men alla anställda vill inte ha semester då. Måste vi ta semester då? Någon vill spara och göra en långresa i höst.

3) Min kollega har sagt upp sig och hon har mycket sparad semester. Har hon rätt att ta ut den under sin uppsägningstid?

4) Kan jag spara all min sommarsemester och ta ut den i september–oktober? Kan man få någon form av ersättning för att man inte belastar sommaren med vikarier?

SVAR

Fråga 1: Enligt semesterlagen bestämmer arbetsgivaren hur semestern ska förläggas om det inte går att komma överens. Du har då rätt att få fyra sammanhängande veckor under perioden juni–augusti. Givetvis är det önskvärt att ni försöker enas om något som passar er båda men i slutändan är det ändå arbetsgivaren som bestämmer. Arbetsgivaren ska se till att verksamheten kan bedrivas på ett vettigt sätt även över sommaren.

Fråga 2: Om detta är något som funnits när du tog anställning eller har MBL-förhandlats senare så får du finna dig i att ta din (betalda) semester under de veckorna. Obetald semester kan man aldrig tvingas att ta. Dessa tre veckor infaller dessutom under perioden juni–augusti. Om din kollega har möjlighet att semestervikariera på annat ställe kan han/hon kanske komma överens med er arbetsgivare om tre veckors tjänstledighet (utan lön) under hösten till sin långresa?

Fråga 3: Nej, hon har ingen rätt enligt lag eller avtal att ta ut semester under uppsägningstiden om den inte beviljats innan hon sade upp sig. Arbetsgivaren å sin sida kan inte heller kräva att arbetstagaren tar ut semester under uppsägningstiden. All intjänad och sparad semester betalas då ut i pengar med slutlönen så hon förlorar ingenting rent ekonomiskt.

Fråga 4: Ja, du kan spara din semester och ta ut den i september och oktober om du och din arbetsgivare kommer överens om det. Grundförutsättningen är dock att fyra veckors semester under sommarmånaderna är såväl en rättighet som en skyldighet. Din arbetsgivare kan alltså i princip tvinga dig att ta semester under perioden juni–augusti.

Om du avstår från din rättighet till semester under sommaren är det rimligt att du kompenseras för detta på ett eller annat sätt. Jag vet att det funnits lokala avtal som erbjudit en summa för att man skjuter på sin semester. Du får fråga din arbetsgivare eller ditt fackliga ombud om det finns något sådant på din arbetsplats.

FREDRIKE RITTER
ordförande, AVF

SVFs och Agrias understödsfonder

Medel ur förbundets understödsfond och Agrias understödsfond för veterinärer utdelas i form av understöd till hjälpbehövande veterinärer och deras efterlevande.

Ansökningsblankett och närmare upplysningar kan erhållas av förbundskansliet, tel 08-545 558 20, e-post office@svf.se.

Skriftlig ansökan skickas till Sveriges Veterinärförbund, Box 12 709, 112 94 Stockholm.

FORTSÄTTNINGSKURS fackliga förtroendemän

20–21 oktober 2016
Best Western Hotell, Bromma flygplats

Fackliga företrädare som gått grundkursen för oss eller något annat förbund är välkomna på fortsättningskurs. Vi börjar med lunch den 20 oktober och avslutar vid 15.00 på fredagen den 21 oktober. *Anmäl er så fort ni kan till Fredrike Ritter, fredrike.ritter@avf.svf.se, 0768-233588*. Begär ledigt och arbetsgivaren ska stå för er lön. Vi står för resa, uppehälle och kurs!

Välkomna, AVF

Håller länsstyrelsens djurskydds-kontroller måttet?

Länsstyrelsernas djurskyddskontrollanter gör fortfarande alltför olika bedömningar av djurskyddsärenden, menar veterinärförbundets representant i Jordbruksverkets referensgrupp för hästfrågor. Det behövs mer resurser och bättre samsyn vid djurskyddskontrollerna, anser hon.

Foto: Johan Beck-Friis

Samsynen vid djurskyddskontroller måste förbättras, menar insändaren. T ex skulle länsstyrelsernas bedömningar av häststallar kalibreras under 2016, vilket är lagt på is.

2009 överfördes kommunernas djurskyddskontroller till länsstyrelserna med målsättning att bland annat förbättra kostnadseffektiviteten, få en mer likvärdig bedömning av djurskyddet i hela landet och att vara en garant för en hög rättssäkerhet. Ett år senare (2010) gav den dåvarande regeringen Statskontoret i uppdrag att ”utvärdera om och i så fall i vilken omfattning de eftersträvade förbättringarna med omorganisationen av djurskyddet uppnåtts” sedan ansvaret för djurskyddskontrollen överförts från kommunen till länsstyrelsen.

Hösten 2011 konstaterade Statskontoret i sin utvärdering att kontrollverksamheten utvecklats och blivit mer likvärdig och rättssäker. Dock hade antalet kontroller minskat både i antal och per årskraft, med sänkt kostnadseffektivitet som följd. En tydlig trend var att andelen kontroller som bygger på allmänhetens anmälningar dominerade, vilket fick till följd att planerade normalkontroller och mer förebyggande insatser minskade i omfattning. Den så viktiga förebyggande vägledningen till djurägaren saknades.

BEDÖMNINGARNA BEHÖVER LIKRIKTAS MER

Jordbruksverket är central förvaltningsmyndighet på det jordbruks-, djur- och livsmedelspolitiska området. Enligt den svenska djurskyddslagen är Jordbruksverkets roll inom djurskyddsområdet att samordna övriga kontrollmyndigheters verksamhet och verket ska bistå med råd, stöd och vägledning. Statskontoret efterlyste redan 2011 en bättre central styrning från Jordbruksverket till länsstyrelserna för att öka likriktningen i stödet och styrningen av djurskyddskontrollerna. Det saknas en mer utvecklad samverkan över länsgränserna, enligt Statskontoret.

EUs revisionsorgan FVO (Food and Veterinary Office) har också i sina rapporter uttryckt kritik av att tillsynen av djurskyddet är bristfällig.

I dagsläget har det inkommit indikationer från både näring och allmänhet på att länsstyrelserna gör olika bedömningar av djurskyddsärenden. Länsstyrelsernas bedömningar av häststallar skulle kalibreras under 2016, men har skjutits på framtiden i en redan ansträngd situation. Det har även framförts kritik från såväl djurskyddshandläggare som djurhållare att kontrollen är för fokuserad på kvantitativa mått och inte ser till djurens helhetstillstånd. Djurskyddsinspektörernas besiktningsprotokoll är ett viktigt underlag i djurskyddskontrollen och ska ses som ett komplement till en klinisk bedömning utförd av en erfaren veterinär med förmåga att bedöma helheten i ett komplext djurskyddsärende. Statskontoret efterlyser mer resurser och krav på uppföljning och utvärderingar.

Det är nu dags för en oberoende utvärdering med förslag till förbättringar av djurskyddskontrollerna på nationell nivå.

Evamari Lewin
SVFs representant i Jordbruksverkets referensgrupp för hästfrågor och Näringsdepartementets samarbetsgrupp inom hästområdet

Visstidsanställningar i LAS

Ibland har arbetsgivare bara behov av en anställd för en period. Om arbetsgivaren har kollektivavtal kan möjliga anställningsformer finnas i kollektivavtalet. Annars kan arbetsgivaren använda de möjligheter till visstidsanställning som finns i lagen om anställningsskydd (LAS).

Huvudregeln i LAS är att arbetsgivare anställer arbetstagare tillsvidare. Men LAS ger möjlighet för arbetsgivare att avtala om tidsbegränsade anställningar. De tidsbegränsade anställningsformerna är säsongsanställning, visstidsanställning av personer över 67 år, vikariat och allmän visstidsanställning.

Foto: Suzanne Fredriksson

Vikariat kan användas när arbetstagaren ska ersätta någon anställd som är frånvarande eller i avvaktan på tillsättning av tjänsten.

TIDSBEGRÄNSADE ANSTÄLLNINGSFORMER

Säsongsanställning är möjlig då behovet av arbetskraft bara finns under säsongen. Normalt handlar det om arbetsuppgifter som styrs av årstidernas växlingar. Typiska branscher där detta förekommer är inom turism och lantbruk.

Personer över 67 år har rätt till pension och de anses inte ha samma behov av anställningsskydd. Därför finns denna visstidsanställningsform.

Vikariat kan användas när arbetstagaren ska ersätta någon arbetstagare som är frånvarande eller i avvaktan på tillsättning av tjänsten. Anställningsformen har den begränsningen att arbetstagaren kan vara anställd med vikariatsanställning i sammanlagt högst två år under de senaste fem åren, sedan omvandlas anställningen till en tillsvidareanställning.

Allmän visstidsanställning kan användas utan någon motivering. Begränsningen är istället att anställningen omvandlas till en tillsvidareanställning om arbetstagaren varit anställd sammanlagt i två år under de senaste fem åren med allmän visstidsanställning, vikariat och säsongsanställning.

Om den allmänna visstidsanställningen ingåtts den 1 maj 2016 eller senare övergår en allmän visstidsanställning till en tillsvidareanställning när den sammanlagda tidsbegränsade anställningstiden med anställningsformerna vikariat, säsongsanställd och allmän visstidsanställning överstiger 24 månader under en period om anställningarna har följt efter varandra. Tidigare gällde att det bara var sammanlagda allmänna visstidsanställningar i mer än två år de senaste fem åren som ledde till en omvandling till tillsvidareanställning.

SKRIV ANSTÄLLNINGSAVTAL

Eftersom huvudregeln enligt LAS är att det är en tillsvidareanställning ska man som arbetsgivare se till att det skrivs ett anställningsavtal. Där ska anställningsformen anges och även slutdatumet för visstidsanställningen.

Om man avtalat om en visstidsanställning kan den normalt inte sägas upp i förtid. Vid långa visstidsanställningar kan det vara lämpligt att skriva en ömsesidig möjlighet att säga upp. Detta kan markeras som att perioden skrivs från ett visst datum dock längst t o m ett annat datum och att ni sedan skriver in uppsägningstiden. Arbetsgivaren ska i dessa fall ha saklig grund för uppsägning på samma sätt som vid tillsvidareanställning.

Säsongsanställda får företrädesrätt till ny säsongsanställning redan efter anställning sammanlagt sex månader de senaste två åren. För övriga anställningsformer får den anställde företrädesrätten efter sammanlagt tolv månaders anställning, oavsett anställningsform. Arbetstagaren ska ha tillräckliga kvalifikationer dvs rätt utbildning, erfarenhet och personliga egenskaper för att klara det lediga arbetet för att ha förtur till återanställning.

Tidsbegränsade anställningar kan vara en bra lösning för att lösa ett tillfälligt behov av arbetskraft i företaget. Men arbetsgivaren har krav på sig vad gäller skriftliga besked och att hålla reda på sammanlagd anställningstid m m.

Karin Berggren
jur kand, ansvarig rådgivningen, Företagarna

Bedömning av bedövningskvalitet på kommersiella slakterier

MSc Sophie Atkinson, Institutionen för husdjurens miljö och hälsa, SLU, försvarade onsdagen den 15 juni sin avhandling för filosofie doktorsexamen med titeln ”Assessment of cattle and pig welfare at stunning in commercial abattoirs”. Opponent var seniorforskare Bert Lambooij, Wageningen UR Livestock Research, Nederländerna.

disputationer

Foto: Johan Beck-Friis

Vid det slakteri som använde pneumatisk bultpistol uppvisade fyra procent av tjurarna och noll procent av övriga nötkreatur tecken på bristande bedövning.

Vid all slakt i Sverige gäller att samtliga djur ska bedövas före avblodning. Av djurskyddsskäl ska sådana bedövningsmetoder användas som leder till en nivå av medvetslöshet (bedövningskvalitet) som säkerställer att djuret förblir helt okänsligt för smärta och inte återfår medvetandet under tiden från bedövning och avblodning fram till dess döden inträder.

Svenska rekommendationer anger att avblodning bör ske inom 60 sekunder efter bedövning för att minimera risken för att medvetandet återkommer. Djurskydd vid slakt är en fråga som engagerar allmänheten och regelbunden kontroll av bedövningskvaliteten på slakterier är något som krävs enligt EUs lagstiftning. Det finns dock bara begränsade riktlinjer för hur detta ska göras med avseende på kontrollmetod, kontrollfrekvens, antal djur som ska kontrolleras och vilka nivåer av bristande bedövning som kan accepteras. Målet med avhandlingsarbetet var att utveckla och tillämpa protokoll för bedömning av bedövningskvalitet på kommersiella slakterier. Det syftade även till att identifiera riskfaktorer för dålig djurvälfärd och diskutera metoder för att säkerställa ett gott djurskydd vid slakt.

Ett protokoll för bedömning av bedövningskvalitet hos gris utvecklades för att identifiera och riskklassificera olika tecken på återkommande medvetande och dess eventuella konsekvenser för djurvälfärden. Protokollet tillämpades på åtta grisslakterier, av vilka fem använde Butina paternostersystem (flerkorgssystem) och två använde ett så kallat dip-lift-system (en korg som hissas vertikalt), där grisarna bedövades i grupp i höga koncentrationer av koldioxid. Trots att tiden från bedövning till avblodning (sticktiden) var över 60 sekunder i paternostersystemet kunde inga problem med bedövningskvaliteten ses. Vid de slakterier som använde dip-lift-system sågs problem med bedövningskvaliteten hos 1,7–3,3 procent av grisarna. Detta kunde hänföras till alltför kort exponeringstid och för låg koldioxidkoncentration under bedövningen av grisarna.

Ett annat protokoll för bedömning av bedövningskvalitet utvecklades för att bedöma nötkreatur i samband med användning av penetrerande bultpistol. Detta protokoll tillämpades vid ett stort slakteri. Sticktid, skottplacering, omskjutningar och variation i bedövningskvalitet mellan olika kategorier av nötkreatur och mellan olika skyttar undersöktes. Dålig bedövningskvalitet registrerades hos 12,5 procent (16,7 % av tjurarna, jämfört med 6,5 % för övriga kategorier nötkreatur). Trots korrekt skottplacering uppvisade 13,6 procent av tjurarna bristande bedövningskvalitet, jämfört med 3,8 procent hos övriga nötkreatur. Andelen nötkreatur med felaktig skottplacering varierade från 19 procent för den minst erfarna skytten till fem procent för den mest erfarna. Sticktiden var i genomsnitt 105 (± 17) sekunder vilket ger upphov till frågor beträffande djurskyddet mot bakgrund av andelen djur som inte uppvisade fullt tillfredsställande bedövningskvalitet.

Problem med bedövningskvaliteten kunde kopplas till alltför klen ammunition till tjurarna och till bristande vapenunderhåll.

I den tredje studien utvärderades bedövningskvalitet och djurskydd vid sex större nötkreatursslakterier med hjälp av det protokoll som togs fram i studie 2. Fem av slakterierna använde krutdriven penetrerande bultpistol och ett använde en lufttrycksdriven (pneumatisk) penetrerande bultpistol, ett system där djuren fixeras vid halsen i samband med bedövning. Vid de slakterier som använde krutdriven bultpistol sågs bristande bedövning hos 4–36 procent av tjurarna och 0–4 procent av de övriga kategorierna nötkreatur (kor, kvigor, stutar). Vid det slakteri som använde pneumatisk bultpistol uppvisade fyra procent av tjurarna och noll procent av övriga nötkreatur tecken på bristande bedövning. Förekomsten av bristande bedövning hos tjurar var förvånansvärt hög vid de slakterier som använde krutdriven bultpistol. Av de hjärnor som undersöktes sågs betydligt mer omfattande makroskopiska skador (total destruktion av hjärnan) hos nötkreatur som skjutits med pneumatisk bultpistol jämfört med dem som skjutits med krutdriven bultpistol. Hjärnorna hos de nötkreatur som uppvisade tecken på bristande bedövning, med störst risk för negativa konsekvenser för djurvälfärden, uppvisade liten omfattning av blödningar generellt och inga blödningar i hjärnstamsområdet.

I de studier som ingår i avhandlingen studerades totalt 9 520 grisar och 2 725 nötkreatur. Det faktum att bristande bedövning förekom vid både gris- och nötslakterier, och hos en relativt hög andel av nötkreaturen, visar på behovet av tredjepartskontroller av bedövningskvaliteten. För att säkerställa ett gott djurskydd vid slakt krävs även att kontrollpersonal och företagsledning får bättre utbildning. Ett tydligare angivet tröskelvärde för vad som kan anses vara acceptabelt respektive oacceptabelt vad gäller förekomst av bristande bedövning, i kombination med lämpliga sanktionsåtgärder för att säkerställa efterlevnad, skulle också leda till en höjning av nuvarande standard på djurskyddet vid slakt. ■

noterat

Utbrott av kaningulsot på flera platser i landet

Foto: Aleksija Neimane/SVA

Denna vildkanin hittades död i Solna våren 2016 och konstaterades vara infekterad av den nya typen av kaningulsotvirus, RHDV2.

På flera orter i Sverige har SVA hittat ny kaningulsot hos djur som skickats in under april och maj, meddelade myndigheten den 18 maj.

– Det pågår utbrott av kaningulsot på flera platser. Nu vill vi ha in fler vilda kaniner som hittats döda för att kunna spåra omfattningen av smittan, säger Aleksija Neimane, bitr statsveterinär vid SVA.

Det har visat sig att alla utbrott som SVA undersökt de senaste fem åren är av den nya typ av virus som orsakar kaningulsot och som upptäcktes första gången 2010 i Frankrike. Virustypen, Rabbit Hemorrhagic Disease Virus 2 (RHDV2), har nu även bekräftats ligga bakom de senaste utbrotten hos tamkaniner i Enköpings kommun och vildkaniner i Solna och Stockholms kommuner. Både RHDV2 och klassiskt kaningulsotsvirus orsakar allvarliga leverskador hos tama och vilda kaniner. Det är mycket smittsamt. Smittan sprids direkt genom kontakt mellan kaniner, indirekt via förorenade föremål och ibland via insekter. Till skillnad från det klassiska viruset kan RHDV2 även drabba unga kaniner och vissa arter av harar. Hur stor dödlighet viruset orsakar varierar mellan olika utbrott. Sjukdomen smittar inte till andra djur eller till människa.

Inom ramen för ett forskningsprojekt kartlägger SVA det nya viruset i Sverige. Sedan december 2011 har SVA bekräftat åtta utbrott av kaningulsot hos vilda kaniner och två utbrott hos tamkaniner. Alla kända utbrott sedan december 2011 har orsakats av den nya virustypen RHDV2. Sjukdomsutbrotten är sannolikt kraftigt underrapporterade. Det saknas fortfarande mer detaljerad kunskap om hur utbrett viruset är i landet men fall av RHDV2 har bekräftats i Skåne, Gotlands, Kalmar, Stockholms, Västra Götalands och Upplands län. ■

SÄLJES
Stockholms Djurklinik AB
Info: h.bjorklund@telia.com

Vilken är din diagnos? – Svar

PATOLOGISK-ANATOMISK DIAGNOS

Vid den makroskopiska undersökningen konstaterade patologen att kvigan var i mycket dåligt hull och hade en generell lymfknuteförstoring. I bukhålan sågs en kraftig nekrotiserande rumenit och en utbredd enterit. Man fann även en interstitiell nefrit och en kraftig cystit med blödningar i urinblåsans slemhinna. Vid undersökning av ögonen fann man en bilateral oftalmit med grumling av hornhinnan bilateralt.

Vid mikroskopisk undersökning sågs utbredda degenerativa och inflammatoriska kärlförändringar i och kring artärerna (nekrotiserande arterit/vaskulit). Vävnadssönderfallet karaktäriserades av mononukleärt inflammatoriskt cellinslag. Förändringarna kunde ses i ett flertal organ såsom hjärta, njure, tarmvägg, våmvägg, urinblåsa och öga. I prov tagna från våmmen och urinblåsan påvisade man även äldre, kronisk nekrotiserande purulent inflammation. Det histopatologiska utseendet och lokalisationen gjorde att man kunde ställa diagnosen elakartad katarralfeber (EKF).

Man kunde i tillägg till huvudfynden även påvisa en purulent lymfadenit och lymfatisk hyperplasi samt en purulent splenit. Dessa förändringar tolkades som en sekundär bakteriell infektion. Bakteriologisk undersökning avseende salmonella utfördes och utföll negativt.

TOLKNING OCH DIFFERENTIALDIAGNOSER

Kvigan visade inte de ”klassiska” symtomen på EKF med ulcerationer och erosioner på mun och nässlemhinna (Figur 2), vilket försenade diagnosen. EKF brukar dessutom vara en akut sjukdom med mycket hög dödlighet men detta fall var kroniskt. Det finns dock detaljer i anamnesen och i den kliniska undersökningen som gör att man kan misstänka EKF, t ex får i besättningen, bilateralt ögonflöde med keratit och generellt svullna lymfknutor. Vid palpation visade kvigan symtom på smärta från buken, vilket kan tolkas som en lokal/generell peritonit orsakad av t ex vasst eller ett löpmagssår. Mörk avföring vid undersökningen i fält kan stärka misstanken om löpmagssår. Frånvaron av blod i avföringen vid remisstillfället och symtomen på cirkulatorisk svikt i kombination med buksmärtan kan indikera ett löpmagssår som perforerat och blöder in i bukhålan.

Foto: Kerstin Berglund

Figur 2. *Nötkreatur med elakartad katarralfeber. Djuret visar typiska symtom som salivering med hyperemisk nosslemhinna.*

Vid den allmänkliniska undersökningen kunde man palpera flera svullna lymfknutor vilket kan föra tankarna till sporadisk bovin leukos. Andra symtom som skulle kunna stärka den diagnosen är att sporadisk bovin leukos är en multicentrisk sjukdom som har en varierad symtombild beroende på vilket organsystem som är påverkat.

Elakartad katarralfeber

Elakartad katarralfeber orsakas av ett herpesvirus. I Amerika och Europa kallas sjukdomen fårassocierad EKF på grund av att får är reservoar för ovint herpesvirus typ 2 (OvHV-2) som infekterar båda tama och vilda idisslare. Även hägnat vilt som hjort, bison och visent kan drabbas (Figur 3). I Afrika är det alcelafint herpesvirus typ 1 (AlHV-1) som kan ge upphov till EKF. Många arter av idisslare kan drabbas och gnu, koantilop samt topi anses vara reservoarer för viruset i Afrika (1).

Smittan uppträder vanligen sporadiskt men epidemisk form finns beskrivet. Sjukdomen är ofta dramatisk med hög dödlighet (>90 %) (2) då djuren visar symtom på multisystemisk inflammation. Vanliga symtom kan vara hög feber, nos- och ögonflöde samt ögongrumling. Nekroser och sår i mun och nässlemhinna är också vanliga (Figur 2 och 4). En annan vanlig förändring hos djur drabbade av EKF är generell lymfknuteförstoring. Symtomen kan variera eftersom viruset orsakar generell vaskulit och beroende på vilket organ som drabbas kommer infektionen att utryckas på olika sätt. Lokalisationer kan vara mag-tarmsystemet (Figur 5), CNS med neurologiska symtom, ögon, urinblåsa, njurar, lever och hud (ibland med gangränösa hudförändringar). I litteraturen delas sjukdomen ofta in i olika former beroende på vilka symtom patienten visar, men kategoriseringen är problematisk då symtomen på formerna överlappar varandra. Den vanli-

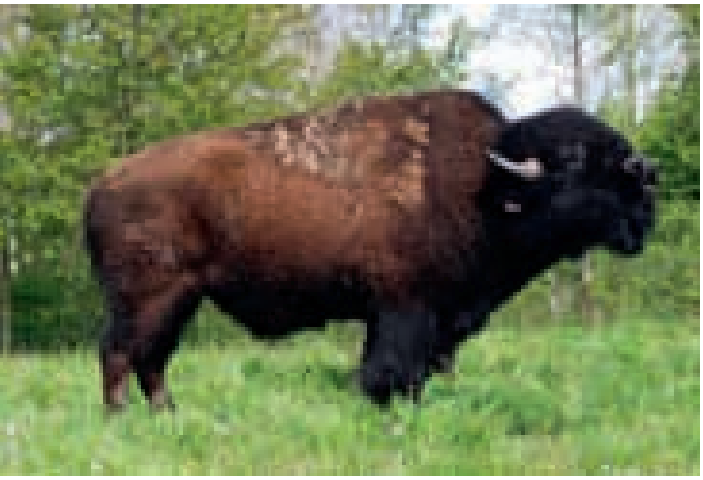

Foto: Gate Bisonfarm

Figur 3. *Frisk bisontjur. Bison och andra vilda djur kan drabbas av elakartad katarralfeber.*

Foto: Kerstin Berglund

Figur 4. *Nötkreatur med elakartad katarralfeber. Blefarit och konjunktivit med seröst ögonflöde. Krustor i och runt nos och mule med kraftig salivering. Djuret på bilden är inte det i fallet.*

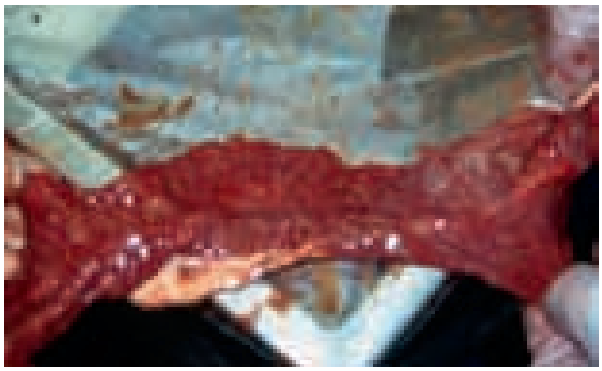

Foto: Bildarkiv IME

Figur 5. *Tunntarm från ett ungdjur som insjuknat i elakartad katarralfeber. Här ses en kraftigt hyperemisk tunntarmsslemhinna. Bilden är inte från det aktuella fallet.*

gaste kliniska bilden vid sporadisk EKF är huvud- och ögonsymtom. Den karaktäriseras av oftalmit och konjunktivit. Man ser ofta hypersalivering till följd av sår, nekroser och hyperemi på mule och mun (3).

Idisslare insjuknade i EKF kan överleva den akuta fasen och utveckla ett kroniskt stadium. Det kroniska stadiet kan hålla i sig i veckor med hög feber och bilateral uveit, seröst ögonflöde, lymfadenopati och ulcerationer på slemhinnor. Kroniskt drabbade djur kan salivera kraftigt på grund av ulcerationer, bli inappetenta och utveckla små upphöjda papula med hyperkeratotisk hud med lokalisation under bland annat svansen. Vissa djur kan se ut att tillfriskna för att sedan falla tillbaka ett par veckor senare. Det är dock mycket ovanligt att nötkreatur som är drabbade av ett kroniskt stadium av EKF tillfrisknar. I det perakuta fallet dör ofta djuret inom en till två dagar utan föregående symtom förutom hög feber (1).

Elakartad katarralfeber kan likna allvarliga epizootisjukdomar och anmälningspliktiga sjukdomar, bland annat mul- och klövsjuka, IBR och mucosal disease och dessa differentialdiagnoser ska uteslutas vid misstanke. För att undersöka eventuell OvHV-2-smitta tas ett blodprov som skickas för PCR-analys. Diagnos kan också ställas histopatologiskt utifrån de typiska förändringar som ses. Bekräftade och anmälda fall i Sverige var åtta 2013 och fem stycken 2014 enligt Jordbruksverket, men troligen är sjukdomen underdiagnostiserad.

Får är reservoarer för ovint herpesvirus och utgör därför en smittrisk till nötkreatur, men nötkreatur kan inte föra smittan vidare till andra nötkreatur. Hur smittvägarna ser ut är oklart, vilket medför svårigheter vid rådgivning till djurägare med fall av EKF. Isolering av smittade djur rekommenderas alltid liksom att man håller får och nötkreatur skilda från varandra med minimal kontakt, framför allt vid lamning då risken bedöms vara större för spridning.

Det finns ingen specifik behandling mot EKF utan vården utgörs av understödjande terapi med vätska, smärtstillande och febernedsättande medicin. Vid mycket allvarliga fall ska avlivning övervägas.

Referenser

1. van Metre DC, Tennant BC & Whitlock RH. Infectious diseases of the gastrointestinal tract. In: Divers TJ & Peek SF eds. Diseases of dairy cattle, 2th ed. St Louis, Saunders, 2008, 276–279.
2. O'Toole D, Li H, Miller S et al. Chronic and recovered cases of sheep-associated malignant catarrhal fever in cattle. Vet Rec, 1997, 140, 529–524.
3. Radostits OM, Gay CC, Hinchcliff KW & Constable PD. Diseases associated with viruses and Chlamydia. In: Rodenhuis J & Demetriou-Swanwick R eds. Veterinary Medicine, 10th ed. Philadelphia, Elsevier, 2007, 1245–1248.

noterat

Årsmöte för Europas veterinärutbildningar hölls på SLU

The European Association of Establishments for Veterinary Education, EAEVEs, 29e årsmöte arrangerades i år på SLU i Ultuna. EAEVE är en organisation för veterinärutbildningar som arbetar med att granska och säkerställa kvaliteten hos utbildningarna, främst att de överensstämmer med aktuella EU-direktiv. Av de 110 utbildningsplatserna som finns i Europa är 96 anslutna till EAEVE. Den 12–13 maj samlades över 200 delegater från veterinärutbildningar i Europa men också från Japan, Sydkorea, Israel, Jordanien och USA för "General Assembly" med vidhängande "Educational Seminar". Under mötet diskuterades bland annat krav på utformning och utrustning i en modern veterinärmedicinsk utbildningsmiljö.

– Många besökare framhöll efter de två dagarna att SLUs verksamhet håller mycket hög klass och att medarbetarna verkar stolta och glada att jobba i nya fina lokaler. Att 200 personer från ett antal internationella organisationer och 90 veterinärutbildningar i 38 länder nu blivit "ambassadörer" för SLU är oerhört värdefullt, säger Göran Dalin som hållit i arrangemanget. Veterinärutbildningen vid SLU har utvärderats vid två tidigare tillfällen, 1997 och 2007, och 2017 är det dags för nästa granskning.

Källa: nyheter från SLU den 20 maj.

Foto: Charlotta Lantz

René Carlson, president i World Veterinary Association (WVA), var en av talarna under EAEVEs årsmöte på Ultuna.

DOCTRIVET SMÅDJURSKLINIK, HUDDINGE söker Smådjursveterinär + Djursjukskötare

Doctrivet arbetar för att alltid bli bättre och utvecklas inom oika medicinska områden och att vara en mötesplats för olika samarbetspartners för personalens, verksamhetens och djurens bästa. Vi kan erbjuda ett mycket omväxlande arbete: medicinska utredningar, kirurgi, tandvård samt viss akutsjukvård. Vi har digital röntgen, ultraljud, tandvårdsutrustning, operationsavdelning och labb.

Smådjursveterinär
Vi söker dig **med svensk veterinärlegitimation** och som har intresse för olika smådjursslag till vårt team. Vi vill att du är ansvarsfull och har god samarbetsförmåga samt att du kan arbeta både självständigt och i grupp. Vi ser gärna att du är serviceinriktad och har både patienten och kunden i fokus. Att du har ett trevligt och bra bemötande och rätt kommunikation är lika viktigt som den medicinska kunskap och kompetens vi söker. Tjänstens omfattning är 50–100 % enligt överenskommelse. Vikariat/provanställning enligt överenskommelse. Helg- och kvällsarbete kan förekomma och ingår i tjänsten. Tillträde enligt överenskommelse.

Djursjukskötare
Vi söker en **legitimerad djursjukskötare** till vårt team. Som djursjukskötare kommer du att utföra båda kliniska och administrativa arbetsuppgifter på de olika avdelningarna: poliklinik, operation och omvårdnad. Tjänsten är på 100 %, alltså heltid enligt överenskommelse. Helg- och kvällsarbete kan förekomma och ingår i tjänsten. Tillträde enligt överenskommelse.

Vid frågor – kontakta verksamhetschefen Tania Marie Ranquist, 072-155 46 46 eller chefveterinär Raad Askar, 073-960 40 45. Besök gärna vår hemsida www.doctrivet.se eller facebook-sida.

Du är välkommen med din ansökan, CV och referenser, via e-post tania.randquist@doctrivet.se. Märk ansökan "Veterinär 2-2016".

Vårt motto är "Veterinärvård med omtanke och själ".

DOCTRIVET SMÅDJURSKLINIK

KONGRESSER & KURSER

Svenska

Webbkurser
DISA – Djuromsorg vid slakt och annan avlivning
Djurskyddsbedömning Gris
Hantering av djurskyddsbrott.
Arr: Nationellt centrum för djurvälfärd (SCAW). Info: Maria Forsberg Lönn, maria.lonn@slu.se och www.slu.se/sv/centrumbildningar-och-projekt/nationellt-centrum-for-djurvalfard/utbildning1/aktuella-utbildningar/ eller www.slu.se/scaw

v 32

8–12/8 -16. The 9th international symposium on veterinary rehabilitation and physical therapy, Uppsala.
Arr: SLU, IAVRPT, VEPRA. Info: http://akkonferens.slu.se/iavrpt2016, www.iavrpt.org

13/8 -16. Kurs Hjärtfel hos hund och katt, diagnostik och behandling, Göteborg.
Arr: Clarence Kvart.
Info: clarence@kvart.com, 070-592 53 52

v 34

26–28/8 -16. Oral kirurgi – onkologi, Halmstad. Arr: Accesia Academy.
Info: http://accesia.se/events, info@accesia.se, 035-397 97

v 36

10–11/9 -16. Hästtandvård för veterinärer med hästpraktik, delkurs 3, Uppsala.
Arr: SLU. Info: ove.wattle@slu.se

v 37

12–13/9 -16. Djurtandsköterskan del III, Halmstad. Arr: Accesia Academy.
Info: http://accesia.se/events, info@accesia.se, 035-397 97

15–16/9 -16. Kirurgi i öron, nos, svalg och hals, Halmstad.
Arr: VeTA-bolaget.
Info: www.vetabolaget.se

16–17/9 -16. Interactive radiology – en fallbaserad kurs i dentalröntgen, Göteborg. Arr: SSDt.
Info: www.ssdt.se, sophiesmail82@gmail.com

16–17/9 -16. Kurs Equine hindlimb lameness diagnostics & therapy, Helsingborg. Arr: VetPD.
Info: http://www.vetpd.com/courses-detail.php?event=236

17/9 -16. Kurs Hjärtfel hos hund och katt, diagnostik och behandling, Knivsta.
Arr: Clarence Kvart.
Info: clarence@kvart.com, 070-592 53 52

17–18/9 -16. Hund- och kattandvård, grundkurs, Stockholm. Arr: KRUUSE i samarbete med Hedvig Armerén.
Info: www.kruuse.com, carolin.johansson@kruuse.com

v 38

19–21/9 -16. Primärtandvård för teamet, Halmstad. Arr: Accesia Academy.
Info: http://accesia.se/events, info@accesia.se, 035-397 97

v 39

26–28/9 -16. Perfecting – kattandvård, Halmstad. Arr: Accesia Academy.
Info: http://accesia.se/events, info@accesia.se, 035-397 97

29/9–1/10 -16. Kurs i Hjärtsjukdomar hund och katt, Wallby Säteri, Vetlanda.
Info: www.wallby.se, magnus@wallby.se

29/9–1/10 -16. Anestesiologi grund, hund och katt, Stockholm.
Arr: VeTA-bolaget.
Info: www.vetabolaget.se

29–30/9 -16. Djurmötet – nöjd katt och hund vid veterinärbesöket, Göteborg.
Arr: VeTA-bolaget.
Info: www.vetabolaget.se

v 40

5–7/10 -16. Extraktionskurs, Halmstad.
Arr: Accesia Academy.
Info: http://accesia.se/events, info@accesia.se, 035-397 97

8–9/10 -16. Ultraljud smådjur grundläggande buk, Uppsala.
Arr: VeTA-bolaget.
Info: www.vetabolaget.se

NY 8–9/10 -16. Hund- och kattandvård, grundkurs, Stockholm. Arr: KRUUSE i samarbete med Hedvig Armerén.
Info: www.kruuse.com, carolin.johansson@kruuse.com

Karla og Svend O. Kochs Legat – udlodning 2016

Det er legatets formål at yde hjælp til dygtiggørelse af veterinærer beskæftiget med praktisk veterinærarbejde ved et studieophold i et nordisk land.

I henhold til fundats kan uddeling ske til:

1. danske veterinærer beskæftiget indenfor levnedsmiddelkontrollen
2. veterinærer beskæftiget indenfor levnedsmiddelkontrollen fra Norge eller Sverige

De norske eller de svenske veterinærer, der får uddelt legatet, skal bruge det til studieophold i Danmark. De danske veterinærer skal bruge det til studieophold i Norge, Sverige eller Finland.

Legatmodtagerne skal efter endt studieophold udfærdige en rapport om samme til legatbestyrelsen.

Ansøgninger med oplysninger om, til hvilket formål og på hvilken måde beløbet tænkes anvendt, skal indsendes senest **1. september 2016** til Den Danske Dyrlægeforening, Peter Bangs Vej 30, 2000 Frederiksberg eller ddd@ddd.dk.

v 41

12–13/10 -16. Ledarskap inom djursjukvården, Göteborg. Arr: VeTA-bolaget. Info: www.vetabolaget.se

14–15/10 -16. Kurs Orthopedic and respiratory poor performance & rehabilitation of the sports horse, Strömsholm. Arr: VetPD. Info: http://www.vetpd.com/courses-detail.php?event=241

14–15/10 -16. Röntgenteknik, -anatomi hund och katt, grund, Göteborg. Arr: VeTA-bolaget. Info: www.vetabolaget.se

v 42

17–21/10 -16. Dentistry del II, Halmstad. Arr: Accesia Academy. Info: http://accesia.se/events, info@accesia.se, 035-397 97

20–21/10 -16. Dermatologi steg 1, Knivsta. Arr: VeTA-bolaget. Info: www.vetabolaget.se

NY **20–21/10 -16. Försättningskurs för fackliga företrädare,** Bromma. Arr: AVF. Info: fredrike.ritter@avf.svf.se (se annons i denna tidning)

NY **21–22/10 -16. Symposium med aktuell kattforskning,** SLU. Arr: Jamaren. Info: www.jamaren.se (se annons i denna tidning)

v 43

27–28/10 -16. Ultraljud smådjur fördjupning, Göteborg. Arr: VeTA-bolaget. Info: www.vetabolaget.se

28–29/10 -16. Sårbehandling – en praktisk kurs med fallbeskrivningar, Knivsta. Arr: VeTA-bolaget. Info: www.vetabolaget.se

29/10 -16. Kurs Hjärtfel hos hund och katt, diagnostik och behandling, Kolmården. Arr: Clarence Kvart. Info: clarence@kvart.com, 070-592 53 52

29–31/10 -16. "Drillning i endo-, perio- och resto", Halmstad. Arr: Accesia Academy. Info: http://accesia.se/events, info@accesia.se, 035-397 97

v 44

4–5/11 -16. Diagnostik och behandling av hälta, hund och katt, del 1 (del 2: 13–14/1 -17), Strömsholm. Arr: VeTA-bolaget. Info: www.vetabolaget.se

v 45

9–10/11 -16. Vårdhygien, Göteborg. Arr: VeTA-bolaget. Info: www.vetabolaget.se

10–11/11 -16. Veterinärkongressen, Uppsala. Arr: SVS och SVF. Info: Vasso Norlund, SVF, 08-545 558 27, vasso.norlund@svf.se

12–13/11 -16. Hund- och kattandvård, extraktion, fortsättningskurs, Stockholm. Arr: KRUUSE i samarbete med Hedvig Armerén. Info: www.kruuse.com, carolin.johansson@kruuse.com

v 46

17–18/11 -16. Mjukdelskirurgi buk fördjupning (del 3), Uppsala. Arr: VeTA-bolaget. Info: www.vetabolaget.se

18–20/11 -16. Oral kirurgi – rekonstruktion/platsik, Halmstad. Arr: Accesia Academy. Info: http://accesia.se/events, info@accesia.se, 035-397 97

v 47

24–25/11 -16. EKG – när hjärtat slår ojämnt, Knivsta. Arr: VeTA-bolaget. Info: www.vetabolaget.se

24–26/11 -16. Perfecting – dental restoration och protetik, Halmstad. Arr: Accesia Academy. Info: http://accesia.se/events, info@accesia.se, 035-397 97

26–27/11 -16. Akutneurologi hos hund och katt, Helsingborg. Arr: Evidensia. Info: Gunilla Bylander, anmalan.djursjukhusethbg@evidensia.se, 042-16 80 29

v 48

29–30/11 -16. Artroskopi grund, hund, Halmstad. Arr: VeTA-bolaget. Info: www.vetabolaget.se

1–2/12 -16. Artroskopi smådjur, fördjupning, Halmstad. Arr: VeTA-bolaget. Info: www.vetabolaget.se

NY **1–2/12 -16. Praktisk kurs i akut kirurgi (steg 1),** Uppsala. Arr: KRUUSE, UDS. Info: www.kruuse.com, johanna.andersson@kruuse.com, 070-101 67 27

2–3/12 -16. Hund- och kattandvård, tolkning av röntgenbilder, fortsättningskurs, Stockholm. Arr: KRUUSE i samarbete med Hedvig Armerén. Info: www.kruuse.com, carolin.johansson@kruuse.com

v 49

8–9/12 -16. Endokrina sjukdomar hund

DJURSJUKHUSET SUNDSVALL

060–14 70 10
djursjukhusetsundsvall.se
ÖPPET DYGNET RUNT, ÅRET OM!

söker
VETERINÄRER
och
DJURSJUKSKÖTARE

Vår klippa Elsa går på barnledighet och vår arbetsmyra Elin blir länsveterinär. Vi söker därför ersättare för dessa samt en legitimerad djursjukskötare till vårt glada gäng:

- **EN LEG VETERINÄR** till ett graviditetsvikariat
- **EN LEG VETERINÄR** till en tillsvidareanställning
- **EN LEG DJURSJUKSKÖTARE** till en tillsvidareanställning

Djursjukhuset Sundsvall har öppet dygnet runt och har drygt 35 anställda. Vi är ett seriöst, glatt och prestigelöst gäng. Våra ledord är nöjd kund och nöjd medarbetare.

Tillträde: Enl överenskommelse

Sista ansökningsdag: 31 juli 2016, men ansökningar och CV behandlas fortlöpande.

Lön: Enl överenskommelse. Kollektivavtal finns.

Välkommen med din ansökan med personligt CV och referenser samt löneanspråk till Monika Leander på e-post monika.leander@djursjukhusetsundsvall.se.

och katt, del 1, Knivsta.
Arr: VeTA-bolaget.
Info: www.vetabolaget.se

Internationella

Fler internationella kurser hittar du på Vet Agendas hemsida www.vetagenda.com, på British Small Animal Veterinary Associations hemsida www.bsava.com och på European School for Advanced Veterinary studies hemsidor www.esavs.org, www.esavs-master.org, www.esavs-certificate.org och på hemsidan för The British Equine Veterinary Association (hästveterinärkurser) www.beva.org.uk/news-and-events/beva-courses

v 25

20–23/6 -16. 16th International conference on production diseases in farm animals (ICPD), Nederländerna.
Info: www.wageningenur.nl/en/activity/16th-International-Conference-on-Production-Diseases-in-Farm-Animals-.htm

23/6 -16. UFAW animal welfare conference, York, Storbritannien.
Info: Dr Stephen Wickens, wickens@ufaw.org.uk, telefon +44 (0) 1582 831818, www.ufaw.org.uk

24–27/6 -16. Equine musculoskeletal ultrasound days, Bingen & Waldalgesheim, Tyskland. Info: contact@agpferd.de, www.agpferd.com

26–30/6 -16. 18th International congress of animal reproduction, ICAR, Tours, Frankrike.
Info: www.icar2016.org

v 26

3–8/7 -16. The world buiatrics congress, WBC 2016, Dublin, Skottland.
Info: http://www.wbc2016.com/

v 28

16–22/7 -16. AAZV/EAZWV/IZW conference, Atlanta, GA, USA.
Info: www.aazv.org

v 29

18–20/7 16. NOSOVE (The nordic society of veterinary epidemiology) course 2016, Åbo (Turku), Finland.
Info: http://nosove.blogspot.fi

v 34

22–26/8 -16. Juniorkurs 2016 om koveterinärens utmaningar i dag och i morgon, Skærbæck, Danmark.
Arr: Boehringer Ingelheim Vetmedica.
Info: thomas.manske@boehringer-ingelheim.com, 0703-42 71 51.
Anmälan: www.bivet.nu

23–26/8 -16. Eighth international conference on antimicrobial agents in veterinary medicine (AAVM), Budapest, Ungern.
Info: aavm@target-conferences.com, www.aavm2016.com

27–31/8 -16. 12th Conference of the European wildlife disease association (EWDA), Berlin, Tyskland.
Info: http://www.izw-berlin.de/conferences.html

v 36

7–16/9 -16. Fortbildningskurs i anestesiologi för veterinärer inom smådjurssjukvård, Livingstone, Zambia och Hwane, Zimbabwe.
Info: b.ernborgutbilding@gmail.com, 0733-70 05 45

NY 9–10/9 -16. 32st European embryo transfer association, conference, Barcelona, Spanien. Arr: AETE.
Info: www.aete.eu

Hallands DJURSJUKHUS Kungsbacka

Hallands djursjukhus ägs, utvecklas och drivs av veterinärer. Vi försöker hela tiden att utveckla vårt företag så att djuren får den bästa vården och djurägarna den bästa servicen. En viktig del i att ge en bra vård är att medarbetarna har en bra arbetsmiljö varför vi hela tiden söker nya lösningar till effektiva arbetssätt där stress minimeras. Beslutsvägarna i vår organisation är korta varför varje medarbetare kan påverka sin arbetssituation och utveckling.

Ny smådjursklinik i Kungsbacka söker VETERINÄR

Hallands Djursjukhus AB öppnar en ny smådjursklinik i Kungsbacka med start 1 september 2016.

Vi söker en veterinär med erfarenhet från smådjurspraktik, gärna med specialistkompetens i hundens och kattens sjukdomar.

Kliniken har öppet dagtid måndag–fredag samt kvällsmottagning till klockan 20.00 två gånger i veckan. Verksamheten består av poliklinisk mottagning samt dagkirurgi inklusive tandvård.

Kollektivavtal finns mellan SVF och SLA. Fackligt ombud: Andrew Blockley.

Ansökan med meritförteckning och referenser skickas senast den 31 juli till Hallands Djursjukhus, Marjaana Alaviuhkola, Björkgatan 19, 311 68 Slöinge eller till marjaana.alaviuhkola@hallandsdjursjukhus.se.

v 37
15–17/9 -16. The ESVN-ECVN 29th Annual symposium of veterinary neurology 2016, Edinburgh, UK.
Info: www.vetneuro2016.com

v 40
7–8/10 -16. Kurs Advances in equine orthopaedic therapies, Århus, Danmark.
Arr: VetPD.
Info: http://www.vetpd.com/courses-detail.php?event=240

v 42
20–22/10 -16. Southern european veterinary conference (SEVC), Granada, Spanien.
Info: www.sevc.info

v 43
NY 26/10 -16. Essential veterinary chiropractic for equine and companion animals, Sittensen, Germany.
Arr: International academy of veterinary chiropractic.
Info: www.i-a-v-c.com
(se annons i denna tidning)

NY 27–29/10 -16. 20th European society for domestic animal reproduction conference, Lissabon, Portugal.
Arr: ESDAR. Info: www.esdar.org

v 46
19–20/11 -16. Evidence-based farriery for equine practitioners, Helsingfors, Finland. Arr: VetPD.
Info: www.vetpd.com/courses-detail.php?event=253

v 47
22–23/11 -16. Evidence-based farriery for equine practitioners, Oslo, Norge.
Arr: VetPD. Info: www.vetpd.com/courses-detail.php?event=252

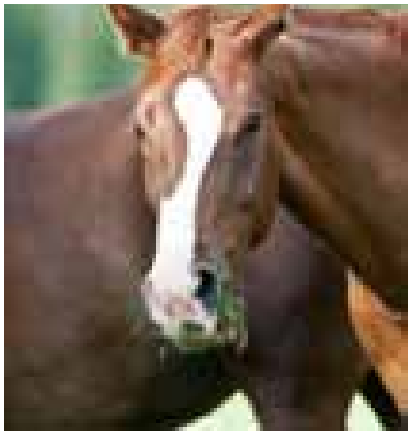

Vill du vara med och utveckla den veterinärmedicinska marknaden och vara en del av ett dynamiskt och framtidstänkande team hos oss på Orion Pharma?

PRODUKTCHEF TILL ORION PHARMA ANIMAL HEALTH

OM DIG
Vi söker en veterinär som är en utpräglad lagspelare och vill bli vår nya Skandinaviska produktchef. Du ansvarar för en egen produktportfölj med receptbelagda läkemedel inom segmentet antiparasitära medel och vacciner för häst, hund och katt. Kanske jobbar du redan i dag inom läkemedelsindustrin, djursjukvården eller annan relevant verksamhet.

OM JOBBET
Arbetet som produktchef innebär ansvar för en egen produktportfölj med receptbelagda läkemedel och dess utveckling. Detta ansvar avser både försäljning och lönsamhet likaväl som strategisk utveckling av produkter och tjänster inom sortimentet. Tjänsten innebär även regulatoriskt och medicinskt ansvar.

Rollen innebär
- Ansvara för att våra nuvarande läkemedel inom segmentet antiparasitära medel och vacciner har en bra kommersiell utveckling.
- Medicinskt ansvarig för läkemedel till sällskapsdjur.
- Utveckla och driva kampanjplaneringsprocessen för kommande lanseringar.
- Hålla kontakt med externa partners samt bygga upp långsiktiga relationer med ämnesföreträdare.
- Utbilda och stödja samt göra sambesök med säljkåren.
- Ansvara för rapportering av biverkningar samt hantera reklamationer.
- Ansvara för att vi följer LIFs etiska policy.

I rollen ingår även att hålla sig uppdaterad om konkurrenter och marknadstrender samt att kunna identifiera affärsmöjligheter. Det är också viktigt att du bidrar med och sprider kunskap om goda exempel som utvecklar organisationen och våra affärer.

Placering: Sollentuna
Tillträde snarast möjligt. Resdagar per år ca 30 st.

Har frågor rörande tjänsten kontakta Lilian Bjurselius 070 623 44 66 eller HR Specialist Monica Hellström 070-553 80 01

Då urvalet sker fortlöpande ser vi gärna att du kommer in med din ansökan med CV så fort som möjligt till Monica Hellström, monica.hellstrom@orionpharma.com. Svar snarast, dock senast den 31 juli 2016.

Orion Pharma Animal Health utvecklar, producerar och marknadsför läkemedel till både sällskaps- och produktionsdjur. I Norden är vi en ledande aktör på den veterinärmedicinska marknaden, medan vi i övriga världen har samarbete med andra företag för marknadsföring och försäljning av våra produkter. Vi arbetar i en Skandinavisk organisation med totalt 30 medarbetare. Det svenska kontoret finns i Sollentuna och vi är 10 anställda i Sverige. Läs mer om oss på www.orionvet.se

ORION PHARMA ANIMAL HEALTH

PERSONNOTISER

Födelsedagar i juli 2016

Den veterinär som inte önskar få sin bemärkelsedag publicerad i SVT måste meddela detta till förbundskansliet eller redaktionen senast två månader före födelsedagen.

Bengt Vilson, Skara, 80 år den 5/7
Dan Christensson, Uppsala, 75 år den 5/7
Carl Petter Eriksson, Norrtälje, 50 år **den 6/7**
Lennart Rosén, Ålem, 70 år den 10/7
Marete Hansen, Hörby, 50 år den 12/7
Carola Axberg, Hagby, 50 år den 15/7
Gunilla Eklund, Stockholm, 50 år den 15/7
Ulrika König, Uppsala, 50 år den 16/7
Gunnar N Nilsson, Vallentuna, 80 år den 21/7
Ronny Lindberg, Storvreta, 70 år den 22/7
Christina Wasén, Boxholm, 70 år den 22/7
Sven Rydberg, Hägersten, 80 år den 23/7
Maria Davidsson, Danderyd, 50 år den 26/7
Stina Roupé, Laholm, 50 år den 26/7
Svante Norström, Grisslehamn, 75 år den 27/7
Herbert Lundström, Vänersborg, 80 år den 29/7

Födelsedagar i augusti 2016

Greta Wilhelmsson Alexis, Luleå, 60 år den 6/8
Margareta Bräutigam, Söderåkra, 70 år den 7/8
Helen Loor, Linköping, 50 år den 10/8
Stig Burman, Luleå, 75 år den 14/8
Carina Söderlund, Norrköping, 60 år den 15/8
Maud Palm, Enebyberg, 75 år den 19/8
Tord Wilhelmsson, Göteborg, 75 år den 25/8
Anne Brunberg, Skultuna, 60 år den 25/8
Birgitta Gröndahl, Knivsta, 50 år den 25/8
Eva Rytterlund, Skebobruk, 50 år den 25/8
Nils-Erik Björklund, Täby, 95 år den 26/8
Raymond Tegel, Örebro, 70 år den 26/8
Eva Sandefeldt, Märsta, 80 år den 27/8
Erica Wiss, Sigtuna, 50 år den 30/8

Födelsedagar i september 2016

Annika Larsson Eldeklint, Bjärtrå, 60 år den 1/9
Alfred Hove, Norge, 50 år den 2/9
Sigge Brunkvall, Svalöv, 90 år den 4/9
Ulf Boman, Färjestaden, 70 år den 5/9
Anders Norling, Frösön, 70 år den 8/9
Håkan Landin, Hede, 60 år den 8/9
Annica Boström, Skyttorp, 60 år den 10/9
Inger Tingström, Horn, 60 år den 10/9
Gunnar Alvsten, Linköping, 80 år den 12/9
Åke Åsheim, Upplands Väsby, 90 år den 13/9
Enisa Miljanic, Göteborg, 50 år den 14/9
Karl-Axel Karlsson, Enebyberg, 90 år den 16/9
Anne Haglund, Saxtorp, 50 år den **21/9**
Annelie Eneroth, Hallstavik, 50 år den 22/9
Anders G Lundgren, Älmhult, 75 år den 26/9

VETERINÄRHUSET
SÖDRA BERGET
i Sundsvall fortsätter expandera och söker ny medarbetare

LEG DJURSJUKSKÖTARE SÖKS

Vår smådjursklinik öppnades 2009 och vi har sedan dess haft en god tillväxt, vi är idag ca 30 anställda och vi satsar mycket på

- att vidareutbilda våra medarbetare oftare än genomsnittet
- att alltid ha toppmodern utrustning som vi är väl utbildade på
- att erbjuda kvalificerad vård även inom våra specialområden bildiagnostik, ortopedi, tandmedicin och ögon. Från förebyggande insatser till utredningar och behandlingar
- att bemötandet mot såväl djur som människa alltid ska präglas av trygghet, kunskap och omsorg.
- att utbilda våra kunder genom att erbjuda föreläsningar

Nu söker vi dig som är positiv och engagerad, har god samarbetsförmåga, är van vid högt tempo och arbetar effektivt och systematiskt både självständigt och i team. Du är ödmjuk och har respekt för djurägaren och för dina medarbetare. Vi har en öppen atmosfär och är ett ambitiöst team som lägger stor vikt vid trivsel på arbetsplatsen. Vi hoppas du vill bli en av oss!

Tjänsten är tills vidare på heltid med tillträde efter överenskommelse. Gå gärna in på vår hemsida www.vhsb.se. För frågor ring vår verksamhetsledare Marie Nordman, tel 060-789 0871.

Välkommen med din ansökan till marie.nordman@vhsb.se eller Veterinärhuset Södra Berget AB, att: Marie Nordman, Regementsvägen 9, 852 38 Sundsvall.

VETERINÄRHUSET SÖDRA BERGET AB, Regementsvägen 9, 852 38 SUNDSVALL • 060-12 92 00 • info@vhsb.se • www.vhsb.se

Vi får inte skämmas för att ta betalt

Det pratas mycket nu inom djurägarleden om prisnivåerna i svensk djursjukvård. I grupper på Facebook sprids rykten om hur dyrt vissa tycker att det är att gå till veterinären. Jag pratade själv med en djurägare som läst om en fantastisk klinik (enligt djurägaren) som inte tog betalt för en avancerad behandling av ett djur eftersom djuret trots allt inte överlevde. Mina argument för att veterinären alltid ska få betalt oavsett utgången på behandlingen var svåra för personen ifråga att förstå. Det känslomässiga bandet till djuret och djurägarens personliga tragedi tycks upplevas starkare än förståelsen för veterinärens situation.

Våra sällskapsdjur har idag många gånger status som en fullvärdig familjemedlem och de emotionella banden är ofta mycket starka. Det är en pedagogisk utmaning för veterinärkåren att förklara att vi inte kan utfärda några garantier och att vi i de flesta fall jobbar på löpande räkning. Att undersöka och behandla ett djur är inte som att renovera ett kök. Visst har jag förståelse för att det även vid renoveringen av ett kök kan dyka upp oförutsedda utgifter och försvårande omständigheter, men vill man ha fast pris så kan hantverkaren göra ett schablonpåslag och ändå göra en rimlig förtjänst på jobbet.

Även om veterinärer älskar djur och människor måste vi ta betalt för våra arbetsinsatser precis som alla andra yrkesgrupper. Titta t ex på juristkåren som tar runt 2 000 kr per timme, eller på hovslagarna med väsentligt kortare utbildning och mindre komplexitet som tar ca 1 500 kr per timme. Vi har en lång universitetsutbildning som har kostat oss både tid och pengar, och vi har ett stort ansvar i vår yrkesroll. Vi veterinärer måste stå upp för oss själva och vår kår genom att våga ta rimligt betalt.

MARJA TULLBERG
ordförande, SVF

SVERIGES VETERINÄRFÖRBUND

FÖRBUNDSSTYRELSE

Ordförande	*Telefon*
MARJA TULLBERG	072-748 78 98
Vice ordförande	
ANDERS FORSLID	0413-55 32 20
MARLENE ARESKOG	070-713 95 56
KAROLINA DAHLKVIST	073-987 12 06
SUSANNA STERNBERG LEWERIN	073-320 27 68
LOTTA HOFVERBERG	073-151 22 50
JOHN-FILIP LUNDIN	073-320 27 68
LOTTA MÖLLER	073-964 20 78
LARS-ERIK STABERG	070-438 98 78

ANSTÄLLDA VETERINÄRERS FÖRENING – AVF

STYRELSE

Ordförande	*Telefon*
FREDRIKE RITTER	0768-23 35 88
Vice ordförande	
HELEN LOOR	073-097 62 97
Sekreterare	
UNDER TILLSÄTTNING	
Kassör	
ELEONOR FREDLER	070-341 19 41
Ledamöter	
ANNA BÄCKVALL	010-122 83 14
KAJSA GUSTAVSSON	070-980 09 65
SHWAN KAREEN	070-798 68 68
ULRIKA LIND	073-354 53 38

FÖRETAGANDE VETERINÄRERS FÖRENING – FVF

STYRELSE

Ordförande	*Telefon*
JOHANNA HABBE	0707-96 94 74
Sekreterare	
SOFIA MÜLLER	070-992 48 95
Kassör	
MAJA-LISA SABEL	070-591 71 50
Ledamöter	
CHRISTINA SVEDBERG	073-600 22 21
LINNEA SÖDERBERG	070-378 40 48

I veterinärförbundet ingår förutom dessa funktioner ett antal råd, kommittéer och nämnder. Samtliga förtroendevalda förbundsmedlemmar listas på hemsidan www.svf.se

SVERIGES VETERINÄRMEDICINSKA SÄLLSKAP – SVS

KOLLEGIUM

Ordförande
SUSANNA STERNBERG LEWERIN

Vice ordförande
TORKEL EKMAN

ERIKA CHENAIS
HÅKAN LANDIN
LENA MALMGREN
KARIN SANDSTEDT
HANNA BREMER

Sektioner inom Sveriges Veterinärmedicinska Sällskap

FÖRSÖKSDJURSSEKTIONEN

Ordförande
KARIN SANDSTEDT

Sekreterare
ANNA GRANLUND

HUSDJURSSEKTIONEN:

Ordförande
HÅKAN LANDIN

Sekreterare
ANNA OHLSON

HÄSTSEKTIONEN

Ordförande
LENA MALMGREN

Sekreterare
ANETTE GRAF EDLING

SEKTIONEN FÖR VETERINÄR FOLKHÄLSA

Ordförande
ERIKA CHENAIS

Sekreterare
ELINA ÅSBJER

SMÅDJURSSEKTIONEN

Ordförande
VAKANT

Sekreterare
ANNA LINDGREN

Ballonger, åsknedslag och hemliga operationer

Ill: Karin Åström Bengtsson

Att arbeta som obducent på en destruktionsanläggning, som jag gjorde i många år, hade sina poänger. Anamnesernas kvalitet berodde helt på ambitionsnivån hos den hämtande chauffören. En vanlig historik som gav föga ledning åt den kunskapstörstande obducenten var upplysningen ”faktureras från Borås”.

En hästägare undrade om kusen möjligen blivit ihjälskrämd av en luftballong. Död var den förvisso. Ballongens exakta skuld fick dock bli obesvarad. Många bönade om diagnosen ”åsknedslag” oberoende av väderlek, eftersom man då fick ersättning av brandförsäkringen. En bonde bifogade ett stimulerande brev om sin magra ko, där han skrev ”Svara nu för f-n inte att kon dött av utmärgling. Det begriper väl jag också”. Uppmuntrad av detta kunde jag, trots ivrigt letande, bara konstatera utmärgling. Undrar vad han sa, när han fick svaret? Man har så roligt som man gör sig.

En kollega i Skara vid namn Lotta hade skickat in en sugga med frågeställning livmoderomvridning. Dräktighetsintyg önskades. Då flög den lede i mig och svaret blev:

Det var en Lotta från Skara
som undra, va’ kan det vara
Ty muttan var vriden
men inuti i den
låg tretton små grisar alldeles klara

En snörik vinter blev det ett stort utbrott av newcastlesjuka hos fjäderfä i Skåne. Transporterna till fjäderfäanläggningen riskerade att sprida smittan och lokaltidningen svämmade över av arga insändare. I detta, i dubbel bemärkelse infekterade läge, ringde plötsligt länsveterinären. Det låg döda höns på vägen vid infarten till samhället. Detta måste snarast undersökas! Operationen skulle ske i största hemlighet, för att inte oroa befolkningen eller väcka massmedia. Sagt och gjort. Plan A gick ut på att jag med mina två taxar som alibi skulle ta en promenad och spana utmed vägen. Plan B saknades.

Bilen parkerades och vi smet ut och tog oss an uppdraget. Jag hoppades vid gud att det skulle vara falskt alarm. Men till min fasa dök taxarna rätt som det var rakt ner i snödiket där flera hönsfötter nu sågs sticka upp ur snön. Goda råd var dyra. In med hundarna i bilen och med en stor plastsäck i knäet inväntade jag en lucka i den livliga trafiken. Sedan fort ut och ner med hönsen i säcken. Därefter rapport till länsveterinären, som inte heller blev speciellt upplyft av beskedet. Här fanns utsikter till världens hallå.

Smittfarligt gods avsändes till SVA. Svaret visade att det var en helt annan hönsras än den newcastledrabbade. Någon illvillig person hade placerat ut de vita hönsliken i korsningen och sedan hade plogbilen förflyttat dem till diket. Stor lättnad för alla inblandade. Taxarna, som var de verkliga hjältarna i historien, blev nog förvånade när de plötsligt belönades med var sin leverpastejmacka i hundkorgen.

Rune Espefält

PERSONNOTISER

Avlidna

Veterinär **Bernt Gren** avled den 20 maj 2016. Han föddes 1945 i Ängelholm, tog studenten där 1965 och veterinärexamen 1971. Han arbetade som vikarierande distriktsveterinär 1970–1972 och vikarierande assistentveterinär vid Djursjukhuset i Helsingborg 1973. Han kom att arbeta kvar där, först som assisterande veterinär från 1974, sedan som tf biträdande avdelningsföreståndare från 1975 och från 1977 som biträdande avdelningsföreståndare för stordjursavdelningen. Han erhöll specialistkompetens i sjukdomar hos häst 1997.

Veterinär **Gunnar Krogh** avled den 5 maj 2016. Han föddes 1922 i Stockholm, tog studenten där 1941 och veterinärexamen 1948. Han började arbeta som assisent vid patologisk-anatomiska avdelningen vid Kungliga veterinärhögskolan samt vid motsvarande avdelning vid Statens veterinärmedicinska anstalt (SVA) 1948. Från 1953 var han anställd som veterinär vid Stockholms stads livsmedelshygieniska laboratorium fram till 1955 då han började arbeta som assistentveterinär vid Hallands läns hushållningssällskap. Senare arbetade han som besiktningsveterinär, först vid Långebro Kristianstad från 1956 och sedan i Vimmerby från 1958. Därefter erhöll han tjänst som överveterinär vid kontrollslakteriet i Visby 1968 och i Tomelilla 1974. Samma år kom han att tillträda tjänsten som tf byrådirektör vid Statens livsmedelsverk. Därefter arbetade han som förste besiktningsveterinär i Uppsala 1976–1978, som laboratorieveterinär vid SVA från 1978 och som förste besiktningsveterinär vid kontrollslakteriet 121 i Trelleborg 1985–1987. Han pensionerades 1987.

Gård&Djurhälsan

FRISKA DJUR GER VÄLMÄENDE GÅRDAR

Vi söker en grishälsoveterinär till Halland

Gård & Djurhälsan söker en veterinär för arbete i grisbesättningar i Halland och till viss del i Skåne och Småland. Tjänsten är en tillsvidareanställning på 50% med eventuell möljlighet till utökning.

Arbetsuppgifter
Arbetet som grishälsoveterinär innebär att vara såväl besättningsveterinär som hälsoveterinär. Du kommer bland annat att arbeta med villkorad läkemedelsanvändning och profylaktiskt djurhälsoarbete hos våra kunder. Tjänsten innebär stimulerande och utvecklande arbetsuppgifter med möjlighet till egen kompetensutveckling inom djurslaget gris. Tillträde snarast.

Kvalifikationer
Tidigare erfarenhet av förebyggande djurhälsovård och av kliniskt arbete med lantbrukets djur är önskvärt. Du ska kunna arbeta självständigt, ha god samarbetsförmåga, arbeta med service- och kundfokus och kunna uttrycka dig väl i tal och skrift.

Rekryteringsprocessen sker löpande och tjänsten kan komma att tillsättas före ansökningstidens utgång. Ange i din ansökan när du kan börja arbeta hos oss.

Har du frågor om tjänsten är du välkommen att kontakta djurhälsoveterinär Katarina Karlsson Frisch, tel 0346-104 17. Facklig företrädare är djurhälsoveterinär Katinca Fungbrant, tel 046-32 58 81.

Välkommen med din ansökan till Lotta Pettersson lotta.pettersson@gardochdjurhalsan.se eller Gård & Djurhälsan, Kungsängens Gård, 753 23 Uppsala, senast 2016-07-08.

Gård & Djurhälsan Sverige AB är ett rådgivningsföretag som arbetar för ett bibehållet högt hälsoläge i en effektiv och lönsam gris-, får- och nötköttsproduktion. Vår vision är **en lönsam djuruppfödning med världens bästa djurhälsa** och vårt motto är **friska djur ger välmående gårdar**. Besök vår hemsida för mer information www.gårdochdjurhälsan.se

SVENSK VETERINÄRTIDNING
Box 12 709
112 94 STOCKHOLM

BESÖKSADRESS: **Kungsholms Hamnplan 7**
TELEFON: 08-545 558 34
TELEFAX: 08-545 558 39
HEMSIDA: *www.svf.se*

REDAKTION:
JOHAN BECK-FRIIS
ansvarig utgivare & chefredaktör
TELEFON: 08-545 558 33
MOBIL: 070-717 73 25
E-POST: *johan.beck-friis@svf.se*

SUZANNE FREDRIKSSON
journalist
TELEFON: 08-545 558 32
E-POST: *suzanne.fredriksson@svf.se*

BRITA TRYBOM
redaktionssekreterare, annonser
TELEFON: 08-545 558 34
E-POST: *brita.trybom@svf.se*

LILL OCH KJELL EFVERGREN, EXPONERA
layout
TELEFON: 070-566 5661, 0734-28 26 80
E-POST: *info@exponera.net*

WIKSTRÖMS TRYCKERI AB, UPPSALA
tryckeri

ISSN 0346–2250

UTGIVNINGSPLAN 2016

Nr	Utgivning	Annonsstopp	Manusstopp
1	14 jan	15 dec -15	8 dec -15
2	2 feb	12 jan	5 jan
3	23 feb	2 feb	26 jan
4	15 mar	23 feb	16 feb
5	12 apr	15 mar	8 mar
6–7	10 maj	19 apr	12 apr
8–9	21 jun	31 maj	24 maj
10	30 aug	9 aug	2 aug
11	20 sep	30 aug	23 aug
12	11 okt	20 sep	13 sep
13	1 nov	11 okt	4 okt
14	22 nov	1 nov	25 okt
15	13 dec	22 nov	15 nov

SVENSK VETERINÄRTIDNING
Prenumerationspris 2016
Sverige: 1 310 kronor + moms.
Europa: 1 660 kronor + moms i EU.
Utanför Europa: 1 810 kronor.
Medlemmar i veterinärförbundet har 450 kronor i rabatt.

FACKPRESSUPPLAGA 2015 – 3 500 EX

FÖRBUNDSKANSLIET *se sidan 3*

En vinnande prestation

startar med det rätta laget

Kor i toppform kräver en riktig laginsats.
Eprinex® är en nyckelspelare i det laget genom att avdöda skadliga endoparasiter. 0 dagars mjölkkarens innebär att man kan använda Eprinex® utan oro för förlorad mjölkförsäljning.

Eprinex
eprinomectin
A formula for success

MERIAL

Posttidning A
Retur, Box 12709 • 112 94 Stockholm

12 **SKYDD** upp till **12 VECKOR**

BRAVECTO® TUGGTABLETT TILL HUND HAR EN OMEDELBAR EFFEKT MOT FÄSTINGAR OCH LOPPOR I UPP TILL 12 VECKOR

- Bravecto® avdödar fästingar inom 12 timmar och loppor inom 8 timmar.
- Bravecto® förväntas inte utgöra en risk för miljön enligt bedömningen från European Medicines Agency: "The product is not expected to pose a risk for the environment when used according to the SPC".
  (CVMP assessment report, EMEA/V/C/002526/0000)
- Bravecto® kan ges till valpar från 8 v och/eller hundar över 2 kg. Inga biverkningar observerades hos valpar vid överdoser upp till fem gånger den högsta rekommenderade dosen vid tre tillfällen och med 8 veckors intervall.
- Bravecto® kan användas till avelsdjur (tikar och hanar), dräktiga och digivande tikar samt collieraser.

BRAVECTO® (FLURALANER)

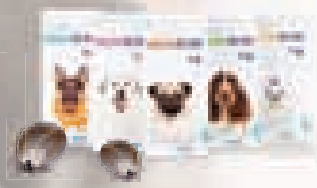

Bravecto® (fluralaner), tuggtablett för behandling av fästing- och loppangrepp hos hund. Fem olika tablettstorlekar som ger behandling med 25-56 mg fluralaner/kg kroppsvikt inom ett viktintervall. Receptbelagt läkemedel. Senast godkända produktresumé: 2014-02-11. För mer information: www.fass.se.

SE/BRV/0516/0012

Intervet AB
Box 6195
102 33 Stockholm
www.msd-animal-health.se

MSD Animal Health